

เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
โครงการจัดทำสื่อ ๖๐ พรรษา

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับนักเรียน)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

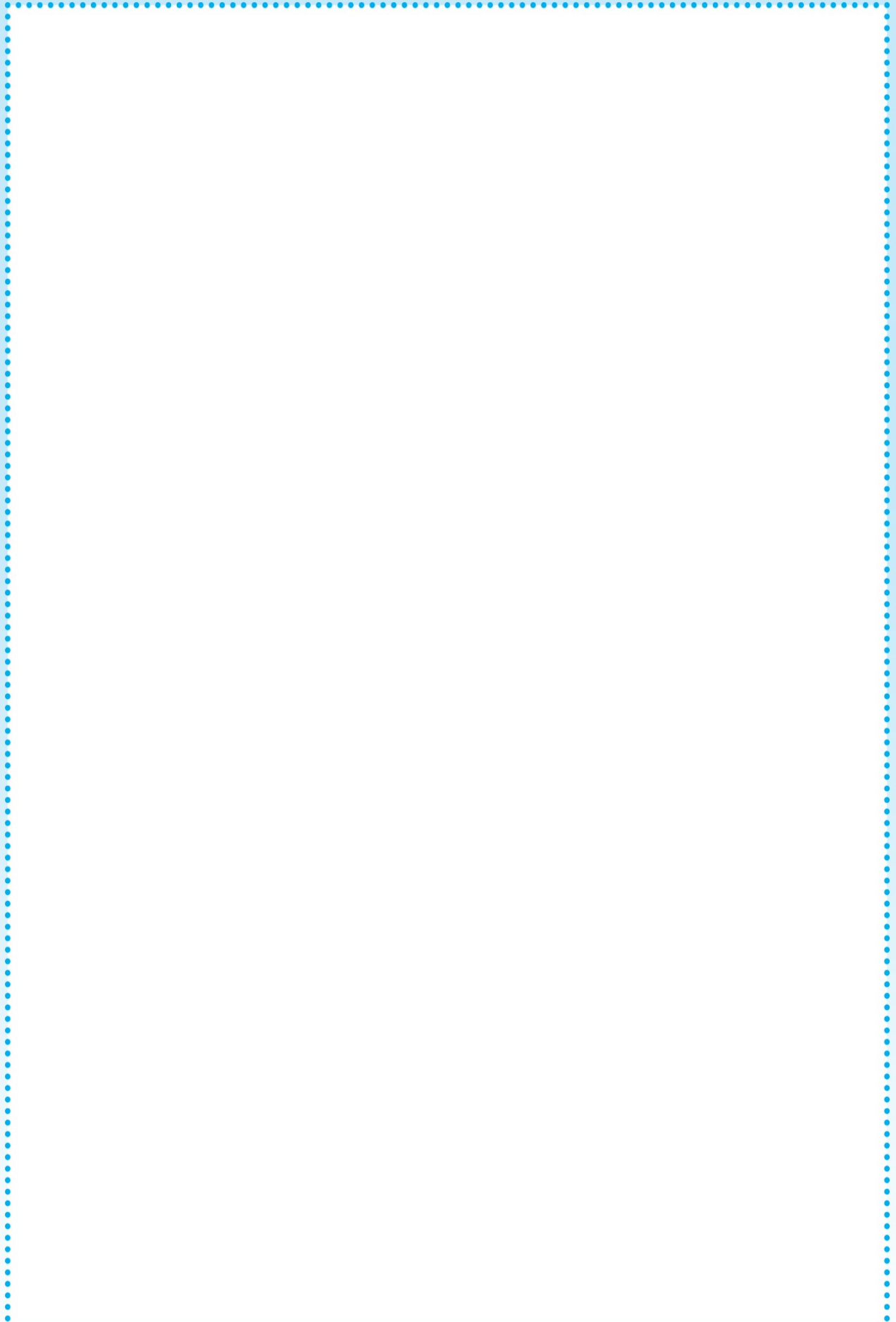
ภาคเรียนที่ ๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ชื่อ/สกุล เลขที่

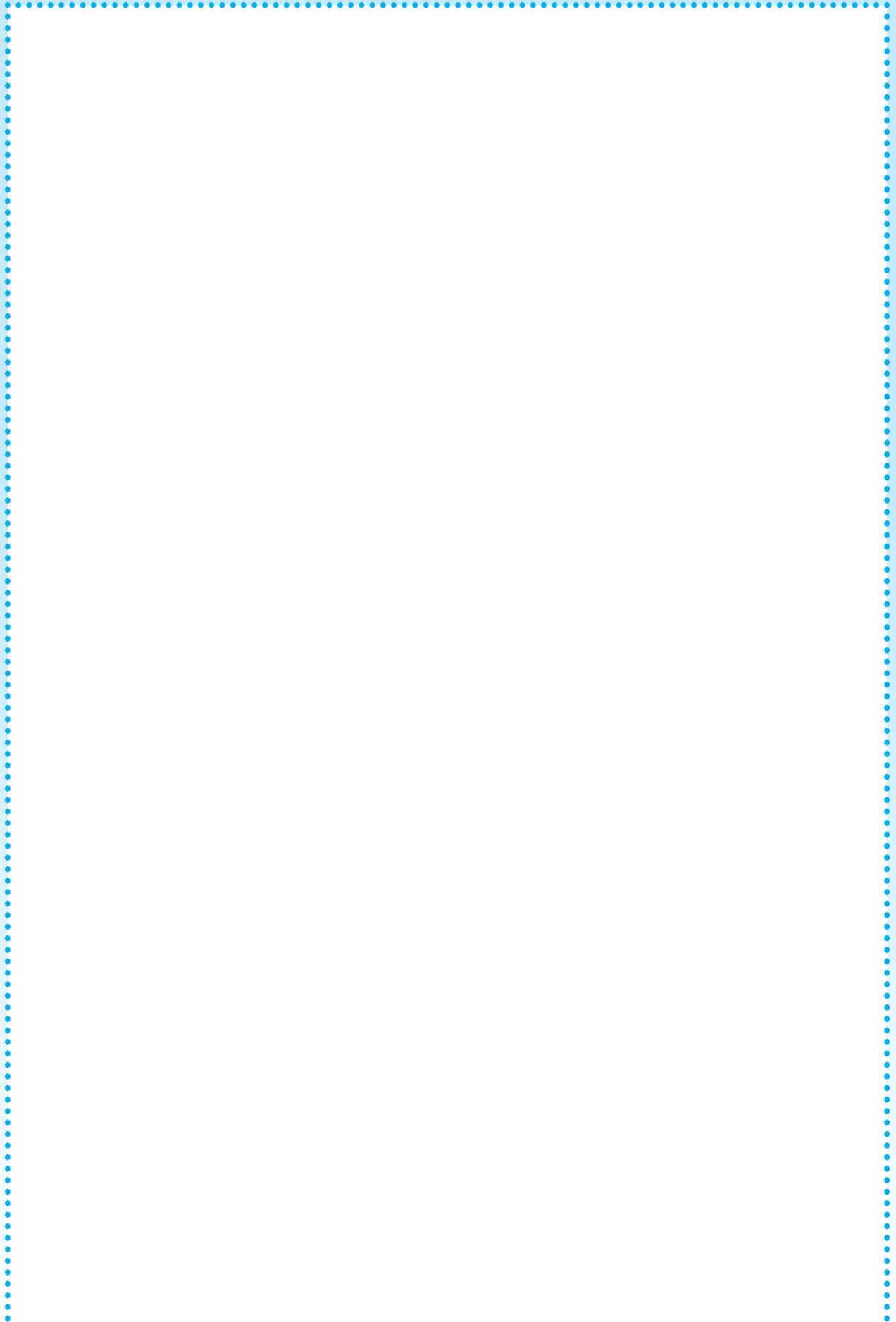
โรงเรียน.....

สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

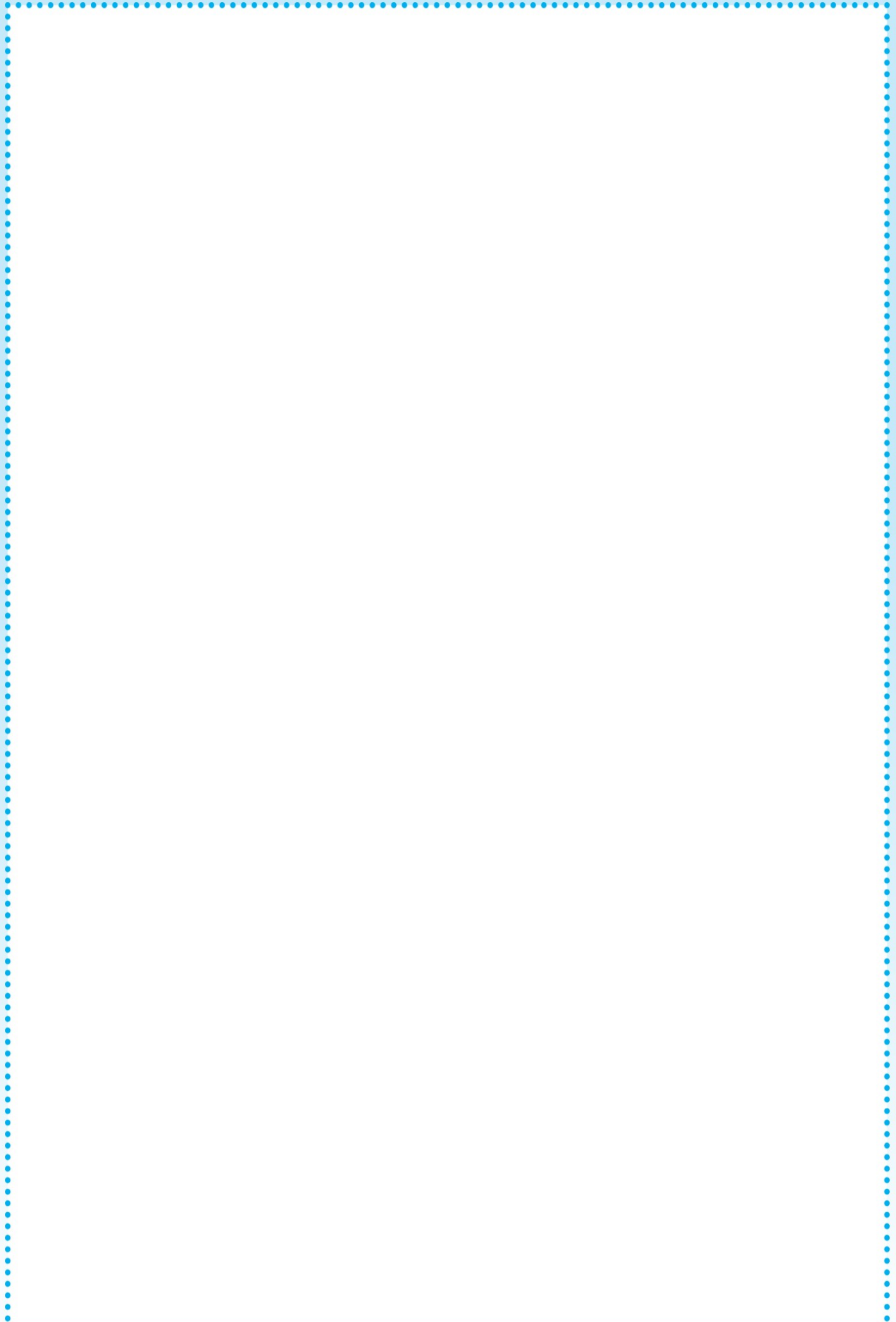

สารบัญ

	หน้า
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ การฟัง พูด อ่าน เขียน	๑
แบบทดสอบก่อนเรียน	๓
ใบความรู้ – ใบงาน	๕
แบบทดสอบหลังเรียน	๑๘
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ทำนองเสนาะไพเราะอาชยาน	๒๑
แบบทดสอบก่อนเรียน	๒๓
ใบความรู้ – ใบงาน	๒๔
แบบทดสอบหลังเรียน	๓๘
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ นิทานอ่านสนุก	๓๙
แบบทดสอบก่อนเรียน	๔๑
ใบความรู้ – ใบงาน	๔๓
แบบทดสอบหลังเรียน	๖๘
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ การใช้ภาษาเพื่อสื่อสาร	๗๑
แบบทดสอบก่อนเรียน	๗๓
ใบความรู้ – ใบงาน	๗๕
แบบทดสอบหลังเรียน	๑๑๙
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ วรรณกรรมคำสอน	๑๒๑
แบบทดสอบก่อนเรียน	๑๒๓
ใบความรู้ – ใบงาน	๑๒๕
แบบทดสอบหลังเรียน	๑๕๐
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ สร้างสรรค์งานเขียน	๑๕๓
แบบทดสอบก่อนเรียน	๑๕๕
ใบความรู้ – ใบงาน	๑๕๗
แบบทดสอบหลังเรียน	๑๘๗
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ งดงามสำนวน	๑๘๙
แบบทดสอบก่อนเรียน	๑๙๑
ใบความรู้ – ใบงาน	๑๙๓
แบบทดสอบหลังเรียน	๒๒๑
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ อ่านจับใจความย่อตามคิด	๒๒๓
แบบทดสอบก่อนเรียน	๒๒๕
ใบความรู้ – ใบงาน	๒๒๘
แบบทดสอบหลังเรียน	๒๕๔

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑
การฟัง พูด อ่าน เขียน

ตอนที่ ๒ นักเรียนเติมคำตอบลงในช่องว่าง

๗. นักเรียนเขียนบอกรูป และเสียงวรรณยุกต์จากคำที่กำหนดให้

- ๗.๑ ฝาชี รูปวรรณยุกต์/..... เสียงวรรณยุกต์/.....
 ๗.๒ ซ้อนส้ม รูปวรรณยุกต์/..... เสียงวรรณยุกต์/.....
 ๗.๓ ยั่วเย้า รูปวรรณยุกต์/..... เสียงวรรณยุกต์/.....
 ๗.๔ เฉาก๊วย รูปวรรณยุกต์/..... เสียงวรรณยุกต์/.....

๘. เติมคำควบกล้ำในประโยคให้ถูกต้อง

- ๘.๑ คุณแม่ปัด.....เช็ดถู ทำความสะอาดบ้าน
 ๘.๒ ตำรวจ.....ผู้ค้ายาเสพติด
 ๘.๓ อย่าวางสิ่งกีด ทางเดิน
 ๘.๔ ผู้ว่าราชการจังหวัดนำสิ่งของไปเยี่ยม.....ขวัญผู้ประสบภัย
 ๘.๕ คุณยายขาดสารอาหารจนร่างกาย

ตอนที่ ๓ ตอบคำถามจากการฟัง โดยครูอ่านประโยคแล้วให้นักเรียนเขียนคำตอบลงในช่องว่าง

๑.....

๒.....

๓.....

๔.....

๕.....

ใบงานที่ ๐๑ คัดสวย เขียนถูก ด้วยมือเรา

คำชี้แจง คัดลายมือด้วยบรรจงครึ่งบรรทัดตามรูปแบบกระทรวงศึกษาธิการ

แม่กน คน บ้าน นั้น	จำให้มัน ทั้งชายหญิง
ญ ฌ ร ล ลิง	อีก พ จุฬา อยู่แม่กน
แม่กก ตก ทุก นัก	สุข เมฆ พรรค อย่างงน
ข ค ฌ อย่าสับสน	สะกดเหมือน ก ดูให้ดี
แม่กต รต หยาด หยด	บทบาท กฏ คำเหล่านี้
ตัวสะกดต่างกันมี	อยู่แม่กตแน่แท้หนอ
จ ช ซ ฎ ฏ	ฐ ฑ ฒ ต และ ถ
ท ธ ศ ษ ส	ล้วนอยู่ในคำแม่กต
แม่กบ ครบ คำตอบ	กรอบแกรบ ครอบ จำให้หมด
ป พ ฟ ภ สะกด	อยู่แม่กบแน่นอนนั้น

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต
ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ , ๒๕๔๔

ใบงานที่ ๐๒ ผันคล่อง เขียนสนุก

คำชี้แจง

เขียนรูปและเสียงวรรณยุกต์ของคำต่อไปนี้

คำ	รูปวรรณยุกต์ที่ใช้	เสียงวรรณยุกต์
ตัวอย่าง		
น่ารัก	รูปเอก / ไม่มีรูป	เสียงโท / เสียงตรี
๑. โน้ตย่อ		
๒. เฉาก๊วย		
๓. ซ้อนส้ม		
๔. ฟาซี		
๕. ม้านั่ง		
๖. แก้ว		
๗. บันทึก		
๘. ตู้เพลง		
๙. ยั่วเย้า		
๑๐. ฝ้าไข		

ใบงานที่ ๐๓ อ่าน เขียน ถูกรู้ความหมาย

กิจกรรมที่ ๑ อ่านประโยคที่กำหนด แล้วจำแนกคำที่มี ร ล เป็นพยัญชนะต้นและคำที่มีพยัญชนะต้นควบกล้ำ
บันทึกลงในตารางและเขียนคำอ่าน

เศรษฐีบริจาทรัพย์ซื้อทรายให้ชาวบ้านสร้างศาลา

น้องเรไรไถพลให้น้องแพรวจนหลับ

คุณครูขวัญร้อยพวงมาลัยดอกดาวเรืองบูชาพระ

เขาล่องเรือลอยมาตามลำน้ำให้อาหารกุ้ง ปลา

พ่อปลุกผักสวนครัวเช่นกะเพรา พริก มะกรูด

คำที่ ร เป็นพยัญชนะต้น	คำที่ ล เป็นพยัญชนะต้น	คำที่มีพยัญชนะต้นควบกล้ำ
คำศัพท์	คำศัพท์	คำศัพท์
คำอ่าน.....	คำอ่าน.....	คำอ่าน.....
คำศัพท์	คำศัพท์	คำศัพท์
คำอ่าน.....	คำอ่าน.....	คำอ่าน.....
คำศัพท์	คำศัพท์	คำศัพท์
คำอ่าน.....	คำอ่าน.....	คำอ่าน.....

กิจกรรมที่ ๒ เลือกคำจากกิจกรรมที่ ๑ หรือคิดเพิ่มเติมประเภทละ ๑ คำมาแต่งประโยค

ร

ล

ควบกล้ำ

ใบความรู้สำหรับนักเรียน ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น

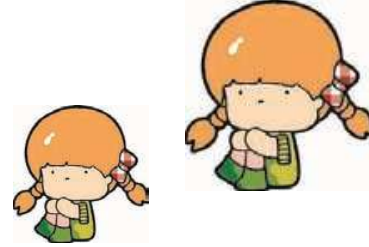
ลักษณะของข้อเท็จจริง

ข้อเท็จจริง หมายถึงข้อความที่กล่าวถึงความจริงในโลกทางกายภาพ ที่มีลักษณะ ดังนี้

- ๑) เป็นความจริงตามธรรมชาติ
- ๒) มีความเป็นไปได้
- ๓) มีความสมเหตุสมผล

ตัวอย่าง

ตัวอย่าง

นายกรัฐมนตรีมีนโยบายปราบปรามยาเสพติดและผู้มีอิทธิพล

ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน

เราเห็นดวงดาวชัดเจนในคืนเดือนมืด

ไก่เป็นสัตว์จำพวกเดียวกับนก

รับประทานอาหารสุกๆ ดิบๆ อาจเป็นพยาธิได้

สำนักพยากรณ์อากาศรายงานสภาพอากาศว่าจะมีฝนตกชุกในภาคเหนือสัปดาห์นี้

ลักษณะของข้อคิดเห็น

ข้อคิดเห็น หมายถึงข้อความที่แสดงทรรศนะ ความรู้สึก ความคิด ความเชื่อ แนวคิดของผู้เขียนหรือผู้พูดที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะดังนี้

- ๑) เป็นความคิดเห็นส่วนตัว
- ๒) เป็นข้อความที่แสดงความรู้สึก
- ๓) เป็นข้อความที่แสดงการคาดคะเนไม่แน่นอน
- ๔) เป็นข้อความที่แสดงความเปรียบเทียบอุปมาอุปไมย
- ๕) เป็นข้อความที่แสดงคำแนะนำหรือข้อเสนอแนะ

ตัวอย่าง

ชนกลุ่มน้อยชองสูมกำลังแถบชายแดน รัฐบาลควรส่งทหารไปตรึงกำลังไว้

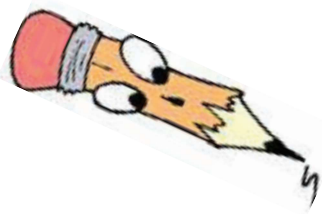
อากาศบนดอยอินทนนท์ สดชื่น เย็นสบาย น่าอิจฉาชาวเขาแถบนี้ละ

มานพหลงรักกาญจนา น่าสงสารนะเหมือนดอกฟ้ากับหมาวัด

ฝนตกหนักอย่างนี้พี่คงจะไปหาน้องไม่ได้

ฉันคิดว่าคุณไตรภพ เป็นพิธีกรที่ใช้ภาษาได้ดีมาก

พี่น้องปวดท้องพี่คาดว่าต้องเป็นเพราะกินส้มตำแน่ๆ

ใบงานที่ ๐๔ อ่าน คิด พิจารณา

กิจกรรมที่ ๑ พิจารณาประโยคที่กำหนดให้แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าประโยคที่เป็นข้อเท็จจริง และใส่เครื่องหมาย ✗ หน้าประโยคที่เป็นข้อคิดเห็นลงใน

- ๑ การดื่มนมมีประโยชน์ต่อการเจริญเติบโตของร่างกาย
- ๒ เราควรดื่มนมอย่างน้อยวันละ ๑ แก้ว
- ๓ การเล่นเกมทำให้เด็กๆ สمیمทุกสิ่งทุกอย่าง
- ๔ แม่รักลูก หวงแหนลูกเหมือนไข่มุกในหิน
- ๕ เด็กๆ ทุกคนน่าจะนอนแต่หัวค่ำเพื่อสมองจะได้พัฒนา

หมายเหตุ ตอบถูกได้ ๑ คะแนน ตอบผิดได้ ๐ คะแนน

กิจกรรมที่ ๒ พิจารณาข้อความที่กำหนดให้แล้วแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

สองพี่น้องบุงกับเบ๊ย สั่งสัมตำปูจากรถเข็น เบ๊ยต่อว่าแม่ค้าไม่ล้างมือ บุงก็บอกแม่ค้าว่าไม่ต้องใส่ถุงซุสแต่ไม่ทัน สรุบแล้วสองพี่น้องได้สัมตำตามความต้องการแต่ไม่สะอาดและมีถุงซุสมาก ไม่น่าจะปลอดภัยต่อสุขภาพ จึงทิ้งลงถังขยะไป

แม่เล่าให้ฟังเรื่องความสะอาดและความปลอดภัย เกี่ยวกับอาหารการกิน โดยเฉพาะพืชผักสวนครัว ต้องล้างและทำความสะอาดเพื่อลดสารพิษ ต้องรู้จักใช้ต่างทับทิม เพื่อฆ่าเชื้อโรคที่อาจติดมากับผักได้ เรื่องสุขภาพและความปลอดภัยในชีวิตประจำวันนั้น นอกจากอันตรายจากผักและอาหารการกินแล้ว มลพิษในอากาศก็เป็นสิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งด้วย เช่น การรู้จักใช้สารเคมีฉีดกันมด กันยุง และแมลงต่างๆ จะต้องรู้ว่าทำอะไร ถึงจะไม่เกิดมลพิษในชีวิตประจำวันของเรา

โครงการสื่อ ๖๐ พรรษา

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ข้อเท็จจริง

ข้อคิดเห็น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบความรู้ การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง

การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง เป็นการเขียนเพื่อแสดงให้เห็นโครงเรื่องโดยรวมทั้งเรื่องทำให้จับใจความสำคัญของเรื่องทีอ่านได้ดียิ่งขึ้น การเขียนแผนภาพโครงเรื่องต้องอาศัยการตั้งคำถามและตอบคำถามจากเรื่องทีอ่านว่าตัวละครมีใครบ้าง สถานที่เกิดเหตุคือทีใด มีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น และผลของเหตุการณ์นั้นคืออะไร แล้วจึงเขียนเป็นแผนภาพโครงเรื่อง

นิทานเรื่องหมากับเงา

หมาตัวหนึ่งซี้ขโมยโดยเชื้อชาติ	เข้าตลาดลักเนื้อวัววิ่งถลา
ข้ามสะพานแลลงในคองคา	เกิดแก่ตาตนเห็นเป็นเงาโต
ก้อนเนื้อในน้ำนั้นดูยิ่งใหญ่	จึงสู้ทิ้งขึ้นที่คาบด้วยยโส
หมายจะแย่งขึ้นใหญ่จากหมาโซ	ด้วยความโง่ครั้งทิ้งก้อนเนื้อลง
ในน้ำแล้วเนื้อเงาก็หายไป	จมน้ำใส่ทั้งสองสิ่งประสงค์
คือของตัวและที่หวังตั้งจำนง	ทำลายลงเพราะโลภหลงมมาย

แผนภาพโครงเรื่อง ของนิทานเรื่องหมากับเงา

ตัวละครในเรื่อง

หมา

สถานที่

บนสะพานข้ามแม่น้ำ

ผลของเหตุการณ์

เนื้อชิ้นที่หมาคาบมาจมนหายไปใแม่น้ำและเงาของเนื้อก็จมนหายไป

เหตุการณ์ที่เกิด

หมาซี้ขโมยตัวหนึ่งลักเนื้อวัวแล้ววิ่งข้ามสะพานเห็นเงาของเนื้อในน้ำก้อนใหญ่กว่าชิ้นที่มันคาบอยู่จึงทิ้งเนื้อที่คาบไว้ในปากลงไปใน้ำ

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า....

โลภนักมักลางหาย
ควรพอใจในสิ่งที่ตนมี

คัดลอกจากหนังสือคู่มือสอนทางไกลผ่านดาวเทียมโรงเรียนไกลกังวล อ. หัวหิน จ. ประจวบคีรีขันธ์

สื่อสำหรับนักเรียน

ตัวอย่าง

เรื่อง ลูกแกะกับจระเข้

ลูกแกะตัวหนึ่งกระหายน้ำจัด มันจึงเดินไปที่ริมฝั่งน้ำเพื่อที่จะดื่มน้ำดับกระหาย แต่เมื่อไปถึงริมฝั่งแม่น้ำ ได้เห็นจระเข้ตัวหนึ่งนอนกบดานอยู่ใกล้กับริมฝั่ง ลูกแกะจึงล้มเลิกความคิดที่จะกินน้ำ มันรีบหันหลังกลับทันที จระเข้จึงร้องถามว่า “อ้าว ! เจ้าแกะน้อย เจ้าจะมากินน้ำไม่ใช่หรือ ทำไมรีบตัวนกลับเสียล่ะ” ลูกแกะเดินพลางตอบพลางไม่เหลียวหลังว่า “ช่างเถอะ การกินน้ำของข้าไม่สำคัญเท่ากับการรอดกินลูกแกะของท่านดอก”

นิทานอีสป ฉบับสอนเด็ก

ตัวอย่าง

เรื่อง ลูกแกะกับจระเข้

ตัวละคร ลูกแกะ จระเข้

สถานที่ ริมฝั่งแม่น้ำแห่งหนึ่ง

เหตุการณ์ ลูกแกะกระหายน้ำแต่เมื่อไปถึงแม่น้ำพบจระเข้เขื่อนนอนรอเหยื่ออยู่จึงยอมอดน้ำ
เพื่อรักษาชีวิตของตนไว้

ผลของเหตุการณ์ ลูกแกะรอดชีวิตจากการเป็นอาหารของจระเข้

ข้อคิด/คติสอนใจ คนที่มีความฉลาดรอบคอบ ย่อมรู้จักพาดนให้พ้นภัยได้

ใบงานที่ ๐๕ นิทานพื้นบ้านเรื่องพิกุลทอง

กิจกรรมที่ ๑ อ่านนิทานพื้นบ้านเรื่องพิกุลทอง แล้วเขียนแผนภาพโครงเรื่อง

แผนภาพโครงเรื่องนิทานพื้นบ้าน

เรื่อง.....

ตัวละครในเรื่อง

.....
.....
.....

สถานที่

.....
.....
.....

เหตุการณ์

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ผลของเหตุการณ์

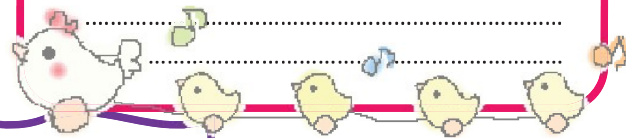
.....
.....
.....

ข้อคิดที่ได้รับ

.....
.....
.....
.....

การนำข้อคิดไปใช้

.....
.....
.....

นิทานพื้นบ้านเรื่องพิกุลทอง

นานมาแล้ว มีหญิงหม้ายนางหนึ่งมีลูกสาวอยู่สองคน คนโตชื่อ “มะลิ” รูปร่างหน้าตาและนิสัยเหมือนแม่ คนรองชื่อ “พิกุล” มีรูปร่างหน้าตาผิวพรรณดี นิสัยงามเหมือนพ่อซึ่งตายไปแล้ว หญิงหม้ายผู้เป็นแม่รักมะลิมากกว่าพิกุล เนื่องจากมะลิมีลักษณะหน้าตาเหมือนนาง ดังนั้นจึงมักแก่งใช้พิกุลให้ทำงานหนัก ส่วนมะลินั้นให้ทำเพียงงานเบา ๆ พิกุลไปตักน้ำจากลำห้วยเดินผ่านต้นไม้ใหญ่ต้นหนึ่ง พิกุลได้พบหญิงชราเฒ่าอยู่ที่ใต้ต้นไม้ หญิงชราทักกับพิกุลว่า “ขอน้ำให้คนแก่ดื่มแก้กระหายสักหน่อยได้ไหมจ๊ะ” พิกุลสงสารจึงเต็มใจให้หญิงชราผู้นี้ดื่มน้ำที่ตนตักมา เมื่อดื่มน้ำเสร็จแล้ว นางจึงเล่าความจริงให้ฟังว่า ที่แท้แล้วนางเป็นนางไม้หรือรุกขเทวดาแปลงกายมา และเพื่อตอบแทนที่พิกุลมีน้ำใจ นางจึงจะให้พรตอบแทนโดยให้มีดอกพิกุลทองร่วงออกมาจากปากทุกครั้ง ที่นางพิกุลพูด ครั้นเมื่อพิกุลกลับมาถึงบ้าน หญิงหม้ายผู้เป็นแม่ก็คิดว่าที่พิกุลไปตักน้ำเสียนาน แต่พอพิกุลอ้าปากพูดตอบแม่ ดอกพิกุลทองที่สวยงามก็ร่วงออกมาจากปาก และร่วงออกมาทุกครั้ง ที่พิกุลพูด หญิงหม้ายเห็นดอกพิกุลทองซึ่งเป็นทองจริงๆ มีสีเหลืองอร่ามร่วงออกมาจากปาก ก็เกิดความโลภ อยากได้ทองมากๆ จึงบังคับให้พิกุลพูดอยู่ตลอดเวลา เมื่อพูดนานเข้าพิกุลก็เริ่มเจ็บคอเสียงแหบแห้ง ดอกพิกุลก็ร่วงออกมาน้อยลง หญิงหม้ายเห็นดอกพิกุลทองออกมาน้อยลงจึงให้มะลิลูกสาวคนโตไปตักน้ำที่ลำห้วยเหมือนกับที่พิกุลเคยทำแล้วได้พรจากหญิงชรา เมื่อมะลิไปที่ต้นไม้ใหญ่ มะลิลลับพบหญิงสาวสวยคนหนึ่งมาขอน้ำดื่ม ฝ่ายมะลิเห็นว่าไม่ใช่หญิงชราอย่างที่พิกุลบอก มะลิจึงไม่ให้น้ำดื่มและยังพูดจาหยาบคายต่อหญิงสาวผู้นั้นอีกด้วย ดังนั้นแทนที่หญิงสาวสวยหรือนางไม้จะให้พรเหมือนที่นางให้แก่พิกุล นางกลับสาปมะลิแทน เมื่อมะลิลลับมาถึงบ้าน หญิงหม้ายผู้เป็นแม่ก็บังคับให้มะลิพูดมากๆ เพื่อจะได้ทองเยอะ ๆ แต่แทนที่จะมีทองร่วงออกมาจากปากมะลิ กลับกลายเป็นกิ่งก้อไล่เตียนร่วงออกมาแทน หญิงหม้ายเห็นอย่างนั้นก็โกรธมาก หันไปหาว่าพิกุลพูดหลอกลวงในเรื่องที่เล่าว่าไปได้พรจากหญิงชรา เป็นเหตุให้มะลิโดนสาป แล้วนางก็ตรงเข้าทำร้ายพิกุล พิกุลทนไม่ได้จึงหนีออกจากบ้านเข้าไปในป่า ระหว่างทางนางพิกุลโชคได้พบกับพระพิชัยมงกุฎขี่ม้าผ่านมาพอดี พระพิชัยมงกุฎเห็นพิกุลมีรูปโฉมสวยงามและลักษณะกิริยาเรียบร้อยก็นึกรัก จึงพาพิกุลเข้าไปอยู่ด้วยกันในพระราชวังครองคู่อยู่ด้วยกันอย่างมีความสุขจนมีพระโอรสสองพระองค์

วันหนึ่งพระพิชัยมงกุฏ นางพิกุลและพระโอรสทั้งสองได้เสด็จออกประพาสลำน้ำ มีนางยักษ์คนหนึ่งแอบข่มขู่ขบวนเรือของเจ้าเมืองอยู่อยากจะได้พระพิชัยมงกุฏมาเป็นคู่ครองของตน จึงแปลงกายเป็นดอกบัวขึ้นกลางน้ำ ทำให้นางพิกุลเกิดความหลงใหลใคร่อยากได้ไว้เชยชม จึงสั่งให้ทหารไปเด็ดมาให้ แต่ก็ไม่สำเร็จ ไม่มีใครสามารถเด็ดได้ นางพิกุลจึงไปเด็ดดอกบัวด้วยพระองค์เอง นางยักษ์ในคราบของดอกบัวก็ดึงแขนนางพิกุลจมดิ่งลงไปใต้น้ำทันที นางยักษ์ได้ถอดเอาเครื่องทรงของนางพิกุลมาสวมใส่แทน และสาปนางพิกุลให้กลายเป็นชะนี พอพระพิชัยมงกุฏเห็นนางพิกุลตัวปลอมโผล่ขึ้นมาจากน้ำก็รีบรับขึ้นเรือทันที แต่ลูกทั้งสองของนางพิกุลคือพระยมยศ และพระลักษณวงศ์ซึ่งยังเล็กอยู่ จำได้ว่าไม่ใช่แม่ของตน เพราะแม่ของตนนั้นเวลาพูดจะต้องมีดอกพิกุลทองร่วงลงมาจากปาก เด็กน้อยทั้งสองคนจึงไม่ยอมเข้าใกล้นางพิกุลตัวปลอม แต่กลับขึ้นไปอยู่ที่ชะนีตัวที่เกาะอยู่บนกิ่งไม้แล้วบอกว่านั้นคือแม่ของตน ทำให้พระพิชัยมงกุฏโกรธมาก พอพ้นสายตาพระพิชัยมงกุฏ นางยักษ์ในคราบนางพิกุลทั้งหยิกทั้งตีเด็กทั้งสองคนจนเขียวช้ำระบมไปทั้งตัว ส่วนชะนีตัวนั้นยังคงติดตามเรือไปตลอดเพื่อหาทางแก้คำสาป เพราะนางยักษ์ได้สาปไว้ว่านางพิกุลในร่างชะนีจะพ้นคำสาปได้ก็ต่อเมื่อต้องเอาเลือดของนางยักษ์มารดหัวจึงจะกลับร่างเดิมได้ นางยักษ์ได้รำยมนต์เสน่ห์ให้พระพิชัยมงกุฏหลงใหล ยุยงให้โกรธเกลียดลูกทั้งสองคน ถึงกับมีรับสั่งว่า ถ้าหากเห็นว่าชะนีนั้นเป็นแม่ ก็จงอยู่กับชะนีตัวนั้นก็แล้วกัน แล้วทิ้งลูกทั้งสองคนไว้กับนางชะนีที่ใต้ต้นไม้ แล้วพระพิชัยมงกุฏก็เสด็จกลับเมืองไปพร้อมด้วยนางยักษ์ที่แปลงเป็นนางพิกุล ต่อมาลูกของนางพิกุลได้เจริญเติบโตเป็นหนุ่มโดยการเลี้ยงดูของนางพิกุลในร่างชะนี เด็กหนุ่มทั้งสองได้ฝึกฝนวิชาการต่อสู้จนเก่งกาจสามารถ จึงคิดจะกลับไปหานางยักษ์ที่เสีย ทั้งสองจึงเดินทางกลับเมืองพร้อมกับนางชะนีเมื่อความจริงถูกเปิดเผย นางยักษ์ในร่างแปลงจึงยอมปรากฏร่างที่แท้จริงออกมา มนต์เสน่ห์ที่ครอบคลุมนจิตใจของเจ้าเมืองอยู่ก็คลายออก เมื่อเจ้าเมืองได้เห็นร่างนางยักษ์ถึงกับเป็นลมล้มพับไป ลูกของนางพิกุลทั้งสองคนจึงเข้าต่อสู้กับนางยักษ์ในที่สุดนางยักษ์บาดเจ็บและถูกจับได้ ลูกของนางพิกุลจึงนำเลือดของนางยักษ์ไปรดหัวของนางชะนี นางชะนีจึงคืนร่างกลับเป็นนางพิกุล แล้วปล่อยตัวนางยักษ์ไป ทั้งหมดจึงกลับมาอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข

ปรับปรุงมาจาก bkkseek.com

ตอนที่ ๒ นักเรียนเติมคำตอบลงในช่องว่าง

๗. นักเรียนเขียนบอกรูป และเสียงวรรณยุกต์จากคำที่กำหนดให้

๗.๑ ฝาชี รูปวรรณยุกต์/..... เสียงวรรณยุกต์/.....

๗.๒ ซ้อนส้ม รูปวรรณยุกต์/..... เสียงวรรณยุกต์/.....

๗.๓ ยั่วเย้า รูปวรรณยุกต์/..... เสียงวรรณยุกต์/.....

๗.๔ เฉาก๊วย รูปวรรณยุกต์/..... เสียงวรรณยุกต์/.....

๘. เติมคำควบกล้ำในประโยคให้ถูกต้อง

๘.๑ คุณแม่ปิด.....เช็ดถู ทำความสะอาดบ้าน

๘.๒ ตำรวจ.....ผู้ค้ายาเสพติด

๘.๓ อย่าวางสิ่งกีด ทางเดิน

๘.๔ ผู้ว่าราชการจังหวัดนำสิ่งของไปเยี่ยม.....ขวัญผู้ประสบภัย

๘.๕ คุณยายขาดสารอาหารจนร่างกาย

ตอนที่ ๓ ตอบคำถามจากการฟัง โดยครูอ่านประโยคแล้วให้นักเรียนเขียนคำตอบลงในช่องว่าง

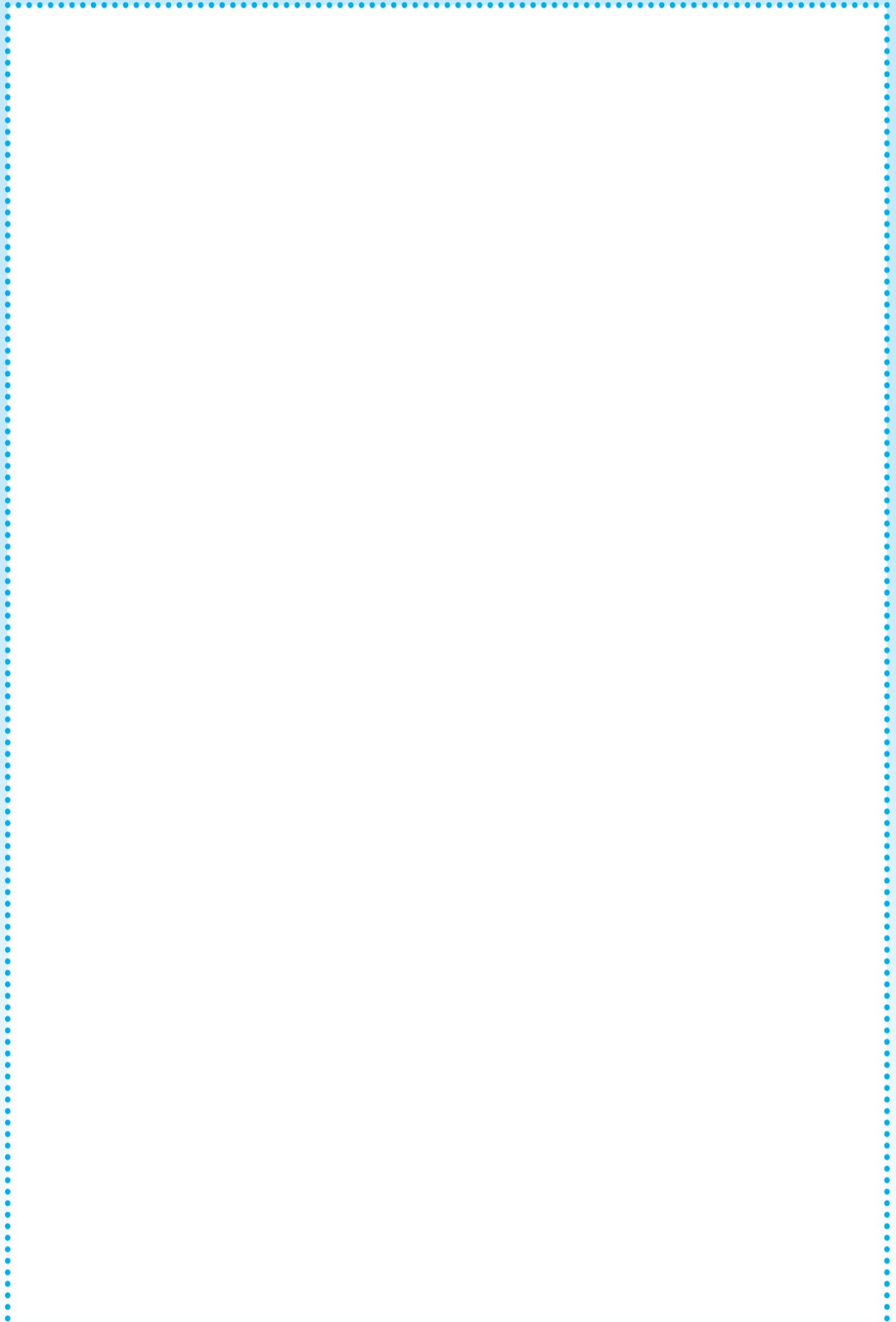
๑.....

๒.....

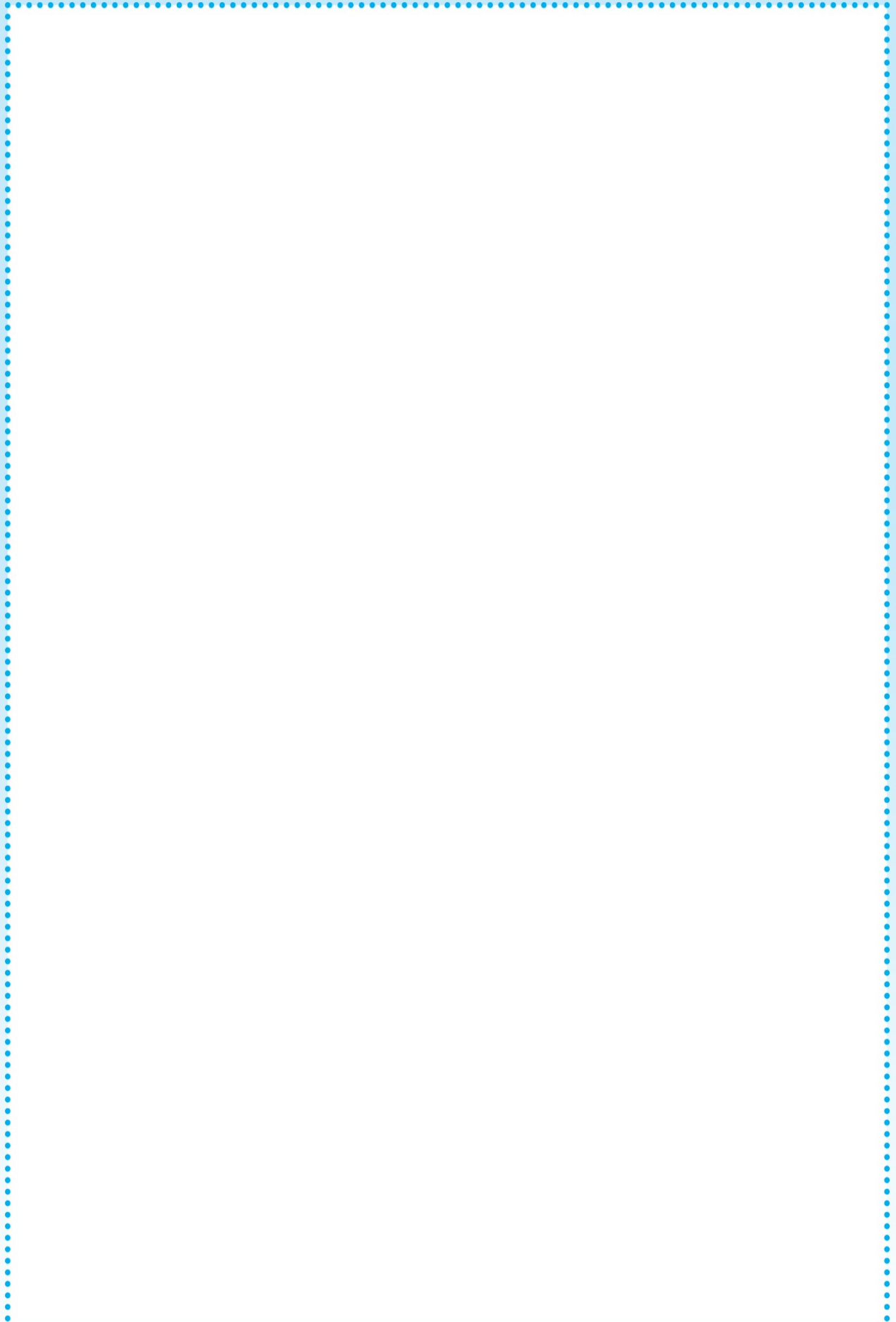
๓.....

๔.....

๕.....

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒
ทำนองเสนาะไพเราะอาชยาน

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ทำนองเสนาะไพเราะอาชยาน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ปฏิบัติกิจกรรมต่อไปนี้

๑. ขีดเส้นใต้ คำนาม คำสรรพนามในประโยคแล้วเขียนคำลงในช่องว่าง

- คณะลูกกำลังแสดงอยู่ที่วัดข้างบ้านของเขา

คำนาม ได้แก่..... คำสรรพนาม ได้แก่.....

- คุณพ่อท่านชอบอ่านหนังสือพิมพ์หน้าบ้าน

คำนาม ได้แก่..... คำสรรพนาม ได้แก่.....

๒. เรียงคำต่อไปนี้ตามพจนานุกรม

ซ่าหริ่ม

กบ

ซอมซ่อ

ก้วยเตี้ยว

๑).....

๒).....

๓).....

๔).....

๓. นำคำที่กำหนด จัดกลุ่มคำเป็น คำตาย

ลำธาร

ประมุข

ร่วมใจ

พิฆาต

สงสัย

ยักยอก

เวรกรรม

บาป

ผลงาน

เมฆ

คำเป็น

.....
.....

คำตาย

.....
.....

๑..... ๒..... ๓.....

๔..... ๕.....

๕. เขียนข้อคิดจากตอนหนึ่งของอาชยานที่กำหนดต่อไปนี้

หุงข้าวหาปลาไว้ทำแม่

ดูแลจัดแจงทุกแห่งหน

ช่วยขับไล่ป่าประสาจน

สาละวนเล่นพลางไม่ห่างดู

.....
.....
.....

ใบงานที่ ๐๑ คำนาม คำสรรพนาม

กลุ่ม..... ชั้นประถมศึกษาปีที่

คำชี้แจง ค้นหาคำนามและคำสรรพนามจากวรรณคดีเรื่อง **สังข์ทอง ตอนกำเนิดพระสังข์**

คำนาม

คำนาม

ชนิดของคำนาม

.....

.....

.....

.....

คำสรรพนาม

คำสรรพนาม

ชนิดของคำสรรพนาม

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ ๐๒ คำนาม คำสรรพนาม

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง วิเคราะห์ประโยค เพื่อหา คำนาม คำสรรพนาม แล้วเขียนลงในตาราง

๑. พวกเขาอย่างวิ่งเล่นในห้องเรียนนะ
๒. คณะลูกกำลังแสดงอยู่ที่วัดข้างบ้านของเขา
๓. อะไรเธอก็ไม่ชอบ
๔. ท่านเป็นคนใจดี
๕. โน้นคือรถของคุณแม่
๖. เธอจะไปไหน
๗. คุณพ่อท่านชอบอ่านหนังสือพิมพ์หน้าบ้าน
๘. พวกเรามาทางนี้เร็ว
๙. นักเรียนถือหนังสือคนละ ๑ เล่ม
๑๐. แกงส้มเป็นเพื่อนของฉัน

คำ

คำนาม	คำสรรพนาม

ใบงานที่ ๐๓ การใช้พจนานุกรม

กลุ่ม..... ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

กิจกรรมที่ ๑ เรียงลำดับคำที่กำหนดตามพจนานุกรมและหาความหมาย

โมฆะ
ปลูก

ซ่าหริ่ม
ล้ำ

จ้ำรง
โบ

ซอมซ่อ
ก้วยเตี้ยว

เจ้าจุก
กบ

๑.....

ความหมาย

.....

.....

.....

๒.....

ความหมาย

.....

.....

.....

๓.....

ความหมาย

.....

.....

.....

๔.....

ความหมาย

.....

.....

.....

๕.....

ความหมาย

.....

.....

.....

๖.....

ความหมาย

.....

.....

.....

๗.....

ความหมาย

.....

.....

.....

๘.....

ความหมาย

.....

.....

.....

๙.....

ความหมาย

.....

.....

.....

๑๐.....

ความหมาย

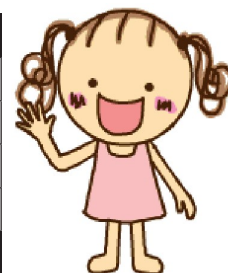
.....

.....

.....

กิจกรรมที่ ๒ เลือกคำในกิจกรรมที่ ๑ มาแต่งประโยคให้ถูกต้องตามความหมาย ๕ คำ

ที่	คำ	ประโยค
๑		
๒		
๓		
๔		
๕		

ใบงานที่ ๐๔ คำเป็น คำตาย

คำชี้แจง เขียนคำเป็นและคำตายจากรรณคดีเรื่อง สังข์ทอง ตอนกำเนิดพระสังข์ อย่างละ ๑๐ คำ

คำเป็น

.....

.....

.....

.....

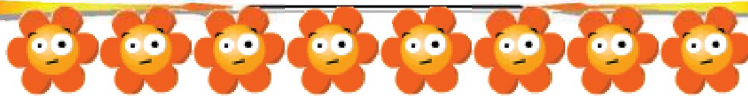
คำตาย

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๐๕ ตัวการ์ตูน

ชื่อ..... ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ตอนที่ ๑ เขียนคำอ่านต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

คำเขียน	คำอ่าน
๑. ม้วยมรณ	
๒. ไพโรสถินท์	
๓. เกษมศานต์	
๔. ภีรมย์	
๕. เปรมปรีดี	

ตอนที่ ๒ เขียนคำต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

คำอ่าน	คำเขียน
๑. อด	
๒. นา - รวย	
๓. โอด	
๔. พุด - ทะ - มน	
๕. สง - กราน	

ใบความรู้สำหรับนักเรียน การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง

คำประพันธ์ประเภทร้อยกรอง

คำประพันธ์ประเภทร้อยกรองเป็นการนำคำคล้องจองมาร้อยเรียงตามลักษณะบังคับของคำประพันธ์รูปแบบต่างๆ ซึ่งกำหนดจำนวนคำ วรรคและสัมผัสที่แตกต่างกัน ร้อยกรองมีหลายประเภท ได้แก่ กาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ ร่าย พบในวรรณคดีและวรรณกรรม เช่น กาพย์พระไชยสุริยา กลอนเสภา เรื่องขุนช้าง ขุนแผน โคลงโลกนิติ สามัคคีเภทคำฉันท์ ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก

การอ่านคำประพันธ์ประเภทร้อยกรอง ต้องเข้าใจลักษณะของร้อยกรองแต่ละรูปแบบนั้น แบ่งจังหวะการอ่านให้ถูกต้อง ไพเราะ และมีลีลาอารมณ์ตามเรื่อง πουอ่าน ทั้งการอ่านแบบธรรมดา และการอ่านแบบทำนองเสนาะ

วิธีการอ่านทำนองเสนาะจากคำประพันธ์

กลอนสุภาพนิยมอ่านเสียงสูง ๒ วรรค และเสียงต่ำ ๒ วรรค

การแบ่งจังหวะวรรคในการอ่านมีดังนี้

กลอนหก	วรรคละ ๖ คำ อ่าน	๒/๒/๒	๐๐/๐๐/๐๐
กลอนแปด	วรรคละ ๗ คำอ่าน	๒/๒/๓	๐๐/๐๐/๐๐๐
กลอนแปด	วรรคละ ๘ คำ อ่าน	๓/๒/๓	๐๐๐/๐๐/๐๐๐
กลอนแปด	วรรคละ ๙ คำ อ่าน	๓/๓/๓	๐๐๐/๐๐๐/๐๐๐

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาไทยเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ กระทรวงศึกษาธิการ

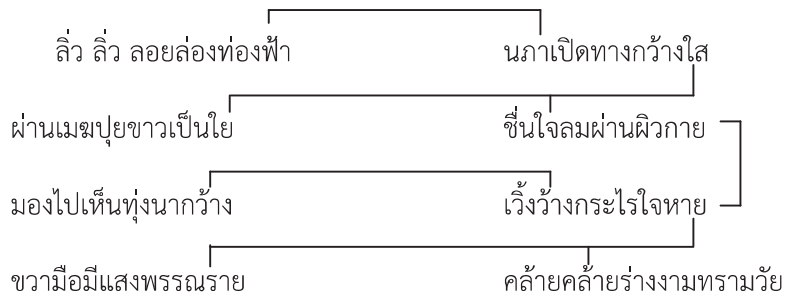
ใบความรู้สำหรับนักเรียน ประเภทของกลอน

ประเภทของกลอน

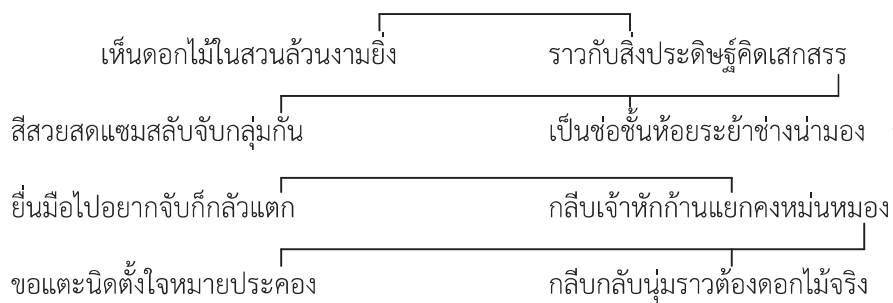
กลอนมีชื่อเรียกหลายชนิด มีชื่อเรียกต่างๆ กันถ้าเรียกชื่อตามจำนวนคำในวรรคก็มี เช่น กลอน ๔ กลอน ๖ กลอน ๘ ถ้าเรียกชื่อตามที่ใช้ขับร้องก็มี เช่น กลอนบทละคร กลอนสัทวา กลอนเสภา กลอนดอกสร้อย ฯลฯ

กลอนสุภาพนั้นเรียกกันทั่วไปว่า กลอนตลาด บางตำราว่ากลอนสุภาพคือเฉพาะกลอน ๘

ตัวอย่างกลอน ๖

ตัวอย่างกลอน ๘

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ กระทรวงศึกษาธิการ

ใบงานที่ ๐๖ การอ่านบทร้อยกรอง

คำชี้แจง อ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ เรื่อง “สังข์ทอง ตอนกำเนิดพระสังข์”

สังข์ทอง ตอนกำเนิดพระสังข์

เมื่อนั้น	พระสังข์ซ่อนอยู่ที่รูสิ้น
พระแม่ไปป่าเป็นอาจิดน	ในจิตคิดถวิลทุกเวลา
จะใคร่ออกช่วยพระแม่เจ้า	สงสารผ่านเกล้าเป็นหนักหนา
เหนื่อยยากลำบากกายา	กลับมาจนค้ำแล้วรำไร
ไม่ว่าลูกน้อยเป็นหอยปู	อุ้มชูชมชิดพิสมัย
พระคุณล้าลภพไทร	จะออกให้เห็นตัวก็กลัวการ
ไก่อป่าพาฝูงมากินข้าว	ของพระแม่เจ้าอยู่ฉาวฉาน
คู้ยเขี่ยเรียรายทั้งดินดาน	พระมารดามาเห็นจะรำไร
เยี่ยมลอดสอดดูทั้งซ้ายขวา	จะเห็นใครไปมาก็หาไม่
ออกจากสังข์ปล้นทันใด	ฉวยจับไม่ได้ไล่ตี
กอบเก็บข้าวหกที่ตกดิน	ผันผินลอบลับขยับหนี
เหลียวดูผู้คนชนนี้	จะหนีเข้าสังข์กำบังตน
หุงข้าวหาปลาไว้ทำแม่	ดูแลจัดแจงทุกแห่งหน
ช่วยขับไก่อป่าประสาจน	สาละวงเล่นพลางไม่ห่างดู

หนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย บทอาขยานภาษาไทยช่วงชั้นที่ ๑ - ๔ หลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๔ กระทรวงศึกษาธิการ.

ใบความรู้สำหรับนักเรียน
การหาข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน

การหาข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน

การหาข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ลึกซึ้งและเข้าใจความคิดของผู้เขียนที่แฝงไว้ในเรื่อง เช่น คติธรรม คำสอน มุมมองต่างๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

การหาข้อคิดจากเรื่องที่อ่านผู้อ่านต้องอ่านเรื่องอย่างพินิจพิจารณา ต้องเข้าใจความหมายของคำ ประโยค และสำนวนภาษา วิเคราะห์เหตุการณ์ ข้อเท็จจริง ประเมินเหตุการณ์ โดยใช้การเขียนแผนภาพความคิดหรือแผนภาพโครงเรื่องมาลำดับความคิดได้

หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ กระทรวงศึกษาธิการ

แผนภาพโครงเรื่องจากผาแต้มสู่อียิปต์

ตัวละคร พ่อ แม่ อิน เอื้อง ฌภัทร เพื่อนๆ นักเรียน

สถานที่ ผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี ในห้องเรียน

เวลา เทศกาลทอดกฐิน เปิดภาคเรียน

เหตุการณ์ที่ ๑ พ่อ แม่ อิน และเอื้องไปทอดกฐินที่จังหวัดอุบลราชธานีและไปเที่ยวที่ผาแต้ม
การกระทำของตัวละคร : ทุกคนไปถวายผ้ากฐินที่วัด แล้วพากันไปเที่ยวสถานที่สำคัญและชมธรรมชาติที่ผาแต้ม

ผลของการกระทำ : ทุกคนตื่นตาตื่นใจ สนุกเพลิดเพลินกับการทำบุญและสถานที่ที่ได้ไปพบเห็น

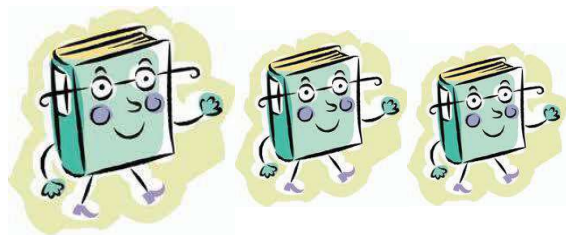
เหตุการณ์ที่ ๒ เปิดภาคเรียน อินเล่าเรื่องความมหัศจรรย์ของผาแต้มให้เพื่อนๆ ฟัง และฌภัทรก็เล่าความมหัศจรรย์ของประเทศอียิปต์บ้าง

การกระทำของตัวละคร : อินและฌภัทร เล่ารายละเอียดของผาแต้มและประเทศอียิปต์ให้เพื่อนฟังอย่างน่าสนใจ มีการสนทนาซักถามเปรียบเทียบซึ่งกันและกัน

ผลของการกระทำ : ทุกคนได้รับความรู้และประสบการณ์จากการฟังและรู้สึกประทับใจเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวทั้งสองแห่ง

ผลสุดท้ายของเรื่อง ทุกคนประทับใจในความมหัศจรรย์ของสถานที่ทั้งสองแห่ง แม้จะอยู่ห่างไกลกันแต่ก็มีความคล้ายคลึงกัน

ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง การรู้จักสังเกต จดจำ คิดเปรียบเทียบจากสิ่งที่พบเห็น จะทำให้ได้รับความรู้และประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์

ใบงานที่ ๐๗ เขียนแผนภาพโครงเรื่องและสรุปข้อคิด

คำชี้แจง เขียนแผนภาพโครงเรื่องและสรุปข้อคิด

ชื่อเรื่อง

ตัวละคร

สถานที่

เหตุการณ์
ที่เกิดขึ้น

ผลของเหตุการณ์

ข้อคิด

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....
ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

บทอาขยานหลัก ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

สังข์ทอง ตอนกำเนิดพระสังข์

เมื่อนั้น
พระแม่ไปป่าเป็นอาจิน
จะใคร่ออกช่วยพระแม่เจ้า
เหนื่อยยากลำบากกายา
ไม่ว่าลูกน้อยเป็นหอยปู
พระคุณล้ำลภพไตร
ไก่อป่าพาฝูงมากินข้าว
ค้อยเขี่ยเรียรายทั้งดินดาน
เยี่ยมลอดสอดดูทั้งซ้ายขวา
ออกจากสังข์ปล้นทันใด
กอบเก็บข้าวหกที่ตกดิน
เหลียวดูผู้คนชนนี้
หุงข้าวหาปลาไว้ทำแม่
ช่วยขับไก่อป่าประสาจน

พระสังข์ซ่อนอยู่ที่รูสิ้น
ในจิตคิดถวิลทุกเวลา
สงสารผ่านเกล้าเป็นหนักหนา
กลับมาจนค้ำแล้วรำไร
อุ้มชูชมชิดพิสมัย
จะออกให้เห็นตัวก็กลัวการ
ของพระแม่เจ้าอยู่ฉาวฉาน
พระมารดามาเห็นจะรำไร
จะเห็นใครไปมากก็หาไม่
ฉวยจับไม่ได้ไล่ดี
ผันผินลอบลับขยับหนี
จะหนีเข้าสังข์กำบังตน
ดูแลจัดแจงทุกแห่งหน
สาละวนเล่นพลางไม่ห่างดู

หนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย บทอาขยานภาษาไทย ช่วงชั้นที่ ๑ - ๔ หลักสูตรการศึกษาขั้น
พื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๔ กระทรวงศึกษาธิการ.

อ่านเพิ่มเติมความหมาย

ตอนที่ ๑ อ่านคำศัพท์และความหมาย

คำศัพท์	ความหมาย
ร่ำไร	ในตอนนี้อยู่หมายถึง พร่ำบ่น
ภพไตร	ภพทั้ง ๓ คือ สวรรค์ โลกมนุษย์ และบาดาล
ฉาวฉาน	เกรี้ยวกราว
ท่า	คอย
สาละวน	วุ่นอยู่กับการกระทำบางอย่าง
อาจิญ (อา - จิน)	เป็นปกติ , ติดเป็นนิสัย , เสมอ ๆ
พิสมัย (พิศ - สะ - โหม)	ความรัก , ความปลื้มใจ , ความชื่นชม
ชนนี (ชน - นะ - นี)	แม่
ถวิล (ถะ - ทวิน)	คิดถึง

ตอนที่ ๒ อ่านคำที่กำหนด

คำที่มีความหมายเดียวกัน	- พระแม่	พระแม่เจ้า	พระมารดา	ชนนี
คำที่มีสระเสียงเดียวกัน	- <u>รู้</u> สิ้น	อา <u>จ</u> ิญ	ถ <u>ว</u> ิล	ก <u>ิ</u> น <u>ข</u> ้าว
	- ด <u>ิ</u> น <u>ด</u> าน	ต <u>ก</u> ด <u>ิ</u> น	ผ <u>ั</u> น <u>ผ</u> ิน	
	- ล <u>ำ</u> บ <u>าก</u>	จ <u>น</u> ค <u>ำ</u>	ร <u>ำ</u> ไร	ล <u>ำ</u> ล <u>บ</u>
	- ก <u>ำ</u> บ <u>ัง</u>			

ใบงานที่ ๐๘ การตัดลายมือ

คำชี้แจง คัดลายมือบทอาขยานเรื่อง “สังข์ทอง ตอนกำเนิดพระสังข์” ตัวบรรจงครึ่งบรรทัด

ชื่อ นามสกุล ชั้น เลขที่

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ทำนองเสนาะไพเราะอาชยาน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ปฏิบัติกิจกรรมต่อไปนี้

๑. ชิดเส้นใต้ คำนาม คำสรรพนามในประโยคแล้วเขียนคำลงในช่องว่าง

- คณะลูกกำลังแสดงอยู่ที่วัดข้างบ้านของเขา

คำนาม ได้แก่..... คำสรรพนาม ได้แก่.....

- คุณพ่อท่านชอบอ่านหนังสือพิมพ์หน้าบ้าน

คำนาม ได้แก่..... คำสรรพนาม ได้แก่.....

๒. เรียงคำต่อไปนี้ตามพจนานุกรม

ชำหริ่ม

กบ

หอมช่อ

กล้วยเดี่ยว

๑).....

๒).....

๓).....

๔).....

๓. นำคำที่กำหนด จัดกลุ่มคำเป็น คำตาย

ลำธาร

ประมุข

ร่วมใจ

พิฆาต

สงสัย

ยักยอก

เวรกรรม

บาป

ผลงาน

เมฆ

คำเป็น

.....
.....

คำตาย

.....
.....

๔. ยกตัวอย่างคำที่มีตัวการ์นต์ ๕ คำ

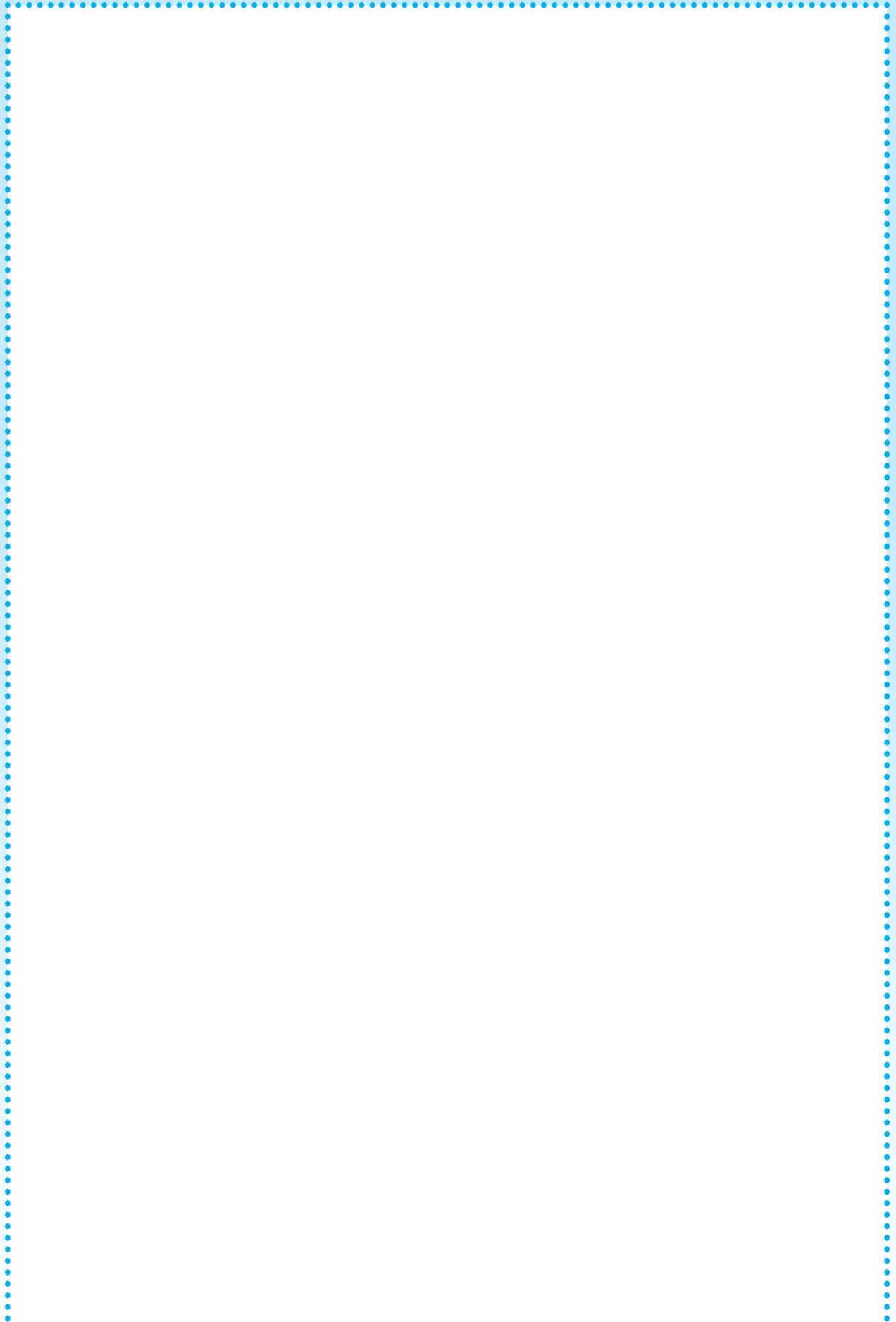
๑)..... ๒)..... ๓).....

๔)..... ๕).....

๕. เขียนข้อคิดจากตอนหนึ่งของอาชยานที่กำหนดต่อไปนี้

หุงข้าวหาปลาไว้ทำแม่
ช่วยขับไล่ป่าประสาจนดูแลจัดแจงทุกแห่งหน
สาละวนเล่นพลาจไม่ห่างดู.....
.....
.....

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓
นิทานอ่านสนุก

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ นิทานอ่านสนุก

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ปฏิบัติกิจกรรมต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

๑. เลือกอักษรย่อเติมหลังคำที่มีความหมายเต็มให้ถูกต้อง

ส.ส.

ททท.

มิ.ย.

๑๐.๕๐ บ.

๑.๑ คณะรัฐมนตรี	อักษรย่อเขียนว่า	
๑.๒ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	อักษรย่อเขียนว่า	
๑.๓ สิบบาทห้าสิบบสตางค์	อักษรย่อเขียนว่า	
๑.๔ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	อักษรย่อเขียนว่า	

๒. ขีดเส้นใต้เครื่องหมายวรรคตอนที่พบในประโยคและเขียนชื่อเครื่องหมายวรรคตอน

๒.๑ สะพานแห่งนี้ใช้งบประมาณในการก่อสร้าง ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๒.๒ เด็ก ๆ ไม่ควรเล่นเกมมากเกินไป

๓. วงกลมล้อมรอบคำที่เป็นอักษรนำ

ผลิ

ตราด

ผลิต

ตลิ่ง

หนัก

อยู่

๔. บอกชนิดของคำกริยาที่ขีดเส้นใต้แล้วนำคำกริยานั้นมาแต่งประโยค

๔.๑ พ่อปลูกต้นมะม่วงใกล้โรงรถ ชนิดของคำกริยา.....
ประโยคใหม่.....๔.๒ ต้นน้ำเป็นเด็กขยัน ชนิดของคำกริยา.....
ประโยคใหม่.....

๕. เขียนขั้นตอนการพูดรายงาน

๖. อ่านเรื่องที่กำหนดแล้วเขียนแผนภาพโครงเรื่อง

เมืองมหัศจรรย์

เมืองมหัศจรรย์ รถทุกคันไม่เติมน้ำมัน แต่ใช้มะเขือเทศแทนน้ำมัน เมืองนี้จึงเต็มไปด้วยรถที่ใช้มะเขือเทศ

กิ้งกือ ตะขาบ ไล่เตียน และงูเขียวอยู่รวมกันในเมืองนี้ พวกเขาพากันไปซื้อมะเขือเทศที่ไร่ของกิ้งกือขาวที่ใจดี ต่อมากิ้งกือขาวตาย ลูกชายของเขาขายมะเขือเทศในราคาแพงมากเป็น ๒ เท่า สัตว์ทั้งหลายจึงเรียกเขาว่า “กิ้งกือจอมงก” ต่อมาเขาแกลังไม่ขายมะเขือเทศให้ใครเลย ชาวเมืองมหัศจรรย์เดือดร้อนมาก เพราะเขาไม่มีมะเขือเทศเติมรถ

วันหนึ่งงูเห่าขับรถเข้ามาในเมือง และรู้ว่าชาวเมืองเดือดร้อนจึงแนะนำให้ไปซื้อมะเขือเทศที่ไร่ของแมลงป่อง เพราะเขาขายมะเขือเทศในราคาถูก ชาวเมืองจึงพากันไปซื้อมะเขือเทศที่ไร่และไม่มีใครซื้อมะเขือเทศจากกิ้งกือจอมงกอีกเลย

โครงการสื่อ ๖๐ พรรษา

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ตัวละคร

.....

สถานที่

.....

ผลของเหตุการณ์

.....

ข้อคิดที่ได้รับ

.....

เหตุการณ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

นิทาน ชายหนุ่มกับคนแจวเรือจ้าง

มีชายหนุ่มผู้คงแก่เรียนคนหนึ่ง ได้ว่าจ้างเรือแจวให้พาข้ามฟาก ในขณะที่ท้องฟ้าเต็มไปด้วยเมฆมืดครึ้ม และลมเริ่มพัดจนน้ำเกิดเป็นระลอกคลื่นเล็กๆ เรือแจวได้แล่นไปอย่างช้าๆ จนเมื่อเรือได้เข้าสู่กระแส น้ำอันเชี่ยวกราก คนแจวเรือจึงต้องใช้ความระมัดระวังเป็นอย่างมาก ฝ่ายชายหนุ่มนั่งก้มหน้าอ่านหนังสือเล่มใหญ่อยู่ในที่ที่สุดชายหนุ่มได้เงยหน้าขึ้นแล้วมองไปยังคนแจวเรือ “ลุงๆ เคยอ่านหนังสือประวัติศาสตร์บ้างไหม” ชายหนุ่มเอ่ยถามขึ้น “ไม่เคยเลยครับ” คนแจวเรือจ้างตอบด้วยน้ำเสียงที่แผ่วเบา “ถ้าฉันลุงก็พลาดโอกาสเสียแล้วละ ในหนังสือประวัติศาสตร์นะลุง เต็มไปด้วยเรื่องราวที่น่าอ่าน มีเรื่องของกษัตริย์และราชินีในสมัยอดีต รวมถึงเรื่องของสงคราม การต่อสู้ ทำให้เราสามารถรู้ว่าคนในสมัยโบราณ ใช้ชีวิตกันแบบไหน แต่งกายกันอย่างไร ประวัติศาสตร์จะบอกให้เราได้รู้ถึงความเจริญและความเสื่อมของชนชาติต่างๆ ทำไมลุงไม่อ่านประวัติศาสตร์บ้างเล่า” “ผมไม่เคยเรียนหนังสือครับ” คนแจวเรือตอบ

คนแจวเรือก็ยังคงแจวเรือต่อไป ส่วนชายหนุ่มก็ก้มหน้าอ่านตำราต่อไป คงมีแต่เสียงใบแจวกระทบพื้นน้ำเท่านั้น ผ่านไปสักครู่หนึ่ง ชายหนุ่มก็เอ่ยถามคนแจวเรือขึ้นอีก ” ภูมิศาสตร์เล่าลุง เคยอ่านบ้างไหม ” “ไม่เคยเลยครับ” “ ภูมิศาสตร์ เป็นวิชาที่สอนให้เราได้รู้จักกับโลกและประเทศต่างๆ และยังรวมถึงกระทั่งภูเขา แม่น้ำ ลม พายุ ฝน นะลุง วิชาภูมิศาสตร์เป็นวิชาที่น่าสนใจมาก ลุงไม่รู้จักวิชานี้เลยรี ” “ไม่เคยเลยครับ” คนแจวเรือตอบ ชายหนุ่มส่ายหน้า “ถ้าไม่รู้จักวิชานี้ ชีวิตลุงก็เหมือนไม่มีค่าอะไรเลย ” “วิทยาศาสตร์ละลุง เคยอ่านบ้างรีเปล่า ” “ไม่เคยอีกแหละคุณ ” “ลุงเนี่ยนะเป็นคนยังงั้นกันเน ” วิทยาศาสตร์ที่ช่วยอธิบายถึงเหตุและผลต่าง ๆ ลุงรู้มัย ความก้าวหน้าของคนเราในทุกวันนี้ขึ้นอยู่กับวิทยาศาสตร์โดยตรงเลย นักวิทยาศาสตร์เป็นคนที่สำคัญอย่างมากในโลกนี้เลยก็ว่าได้ แต่เนื่ออะไรลุงกลับไม่รู้เรื่องพวกนี้เอาเสียเลย ชีวิตของลุงช่างมีค่าน้อย เสียเหลือเกิน ”

ชายหนุ่มปิดตำรา และนั่งเงียบไม่พูดอะไรขึ้นอีก ในช่วงเวลานั้นก่อนเมฆสีดำนได้แผ่ขยายและปกคลุมเต็มไปทั่วทั้งท้องฟ้า ลมเริ่มพัดแรงขึ้น มีฟ้าแลบแปลบปลาบ เป็นเหตุบอกว่พายุกำลังจะมาและเรือก็ยิ่งเหลือระยะทางอีกกว่าครึ่งซึ่งไกลมากกว่าจะถึงฝั่ง

คนแจวเรือแหงนขึ้นมองท้องฟ้าด้วยสีหน้าที่หวาดหวั่น ” ดูเมฆนั่นซิคุณ พายุคงจะมาถึงเราในไม่ช้า คุณวายน้าเป็นไหมครับ ” ชายหนุ่มพูดขึ้นอย่างตื่นตกใจกลัว ” วายน้า ผมวายน้าไม่เป็นหรอกลุง ”

บัดนี้คนแจวเรือเป็นฝ่ายเลิกคิ่วมองชายหนุ่มอย่างประหลาดใจบ้างแล้ว และพูดว่า ” อะไรกันนี้คุณวายน้าไม่เป็นหรอกรี คุณมีความรอบรู้มากมายออกขนาดนี้ ประวัติศาสตร์เอ๋ย ภูมิศาสตร์เอ๋ย และวิชาวิทยาศาสตร์เอ๋ย คุณก็รู้ แต่ทำไมคุณถึงไม่ไปเรียนการวายน้าด้วยเล่า อีกลักประเดี๋ยวละ คุณก็จะได้รู้ว่าชีวิตของคุณไม่มีค่าเลย ”

ลมพายุพัดแรงขึ้นเรื่อยๆ เรือแจวลำน้อยถูกคลื่นและลมโหมพัดกระหน่ำใส่เข้ามา ไม่ช้าไม่นานเรือแจวก็ถูกคลื่นและพายุซัดจนเรือพลิกคว่ำ คนแจวเรือจ้างสามารถวายน้าขึ้นฝั่งมาได้อย่างปลอดภัย แต่ทว่าชายหนุ่มผู้น่าสงสารได้จมหายไปใ้กระแส น้ำอันเชี่ยวกรากนั่นเอง

ปรับปรุงมาจาก www.nithan.in.th

นิทานปรัมปราเรื่องเมขลากับรามสูร

ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีพญามังกรตัวหนึ่งมีฤทธิ์มากท่องเที่ยวอยู่ในมหาสมุทร พญามังกรตัวนี้มีดวงแก้วซึ่งมีรัศมีเจิดจ้าประดับอยู่ที่หัวและมีธิดาชื่อว่า นางเมขลา มีรูปร่างและใบหน้างดงามมาก นางชอบเที่ยวชอบสนุก มักท่องเที่ยวร้องเล่นร่ายรำไปในที่ต่าง ๆ พญามังกรเป็นห่วงลูกสาว จึงพาไปถวายตัวเป็นนางสนมของพระอินทร์ และได้ถวายดวงแก้วของตนให้แก่พระอินทร์ด้วย พระอินทร์รับดวงแก้วไว้ แล้วมอบให้นางเมขลาเป็นผู้ดูแลรักษา นางเมขลาเมื่ออยู่กับพระอินทร์ก็กลัดกลุ้มที่ไม่ได้ท่องเที่ยว วันหนึ่งนางแอบหนีไปเที่ยวและนำดวงแก้วไปด้วย นางร่ายรำอยู่ระหว่างก้อนเมฆเหนือฟองคลื่นทั่วท้องมหาสมุทรกลางโยนดวงแก้วเล่นอย่างสนุกสนาน เกิดแสงเป็นประกายวูบวาบไม่ยอมกลับสวรรค์ เมื่อเป็นเช่นนี้ พระอินทร์จึงมอบหน้าที่ให้นางดูแลรักษาสมุทร

ยังมียักษ์ตนหนึ่งชื่อรามสูร มีขวานเพชรเป็นอาวุธ วันหนึ่งรามสูรไปเยี่ยมเพื่อนชื่อราหู พบว่าราหูตัวขาดเหลือเพียงครึ่งตัวแต่ยังไม่ตาย ราหูเล่าว่า ตนได้แอบดื่มน้ำอมฤตที่พระนารายณ์ชักชวนให้เทวดาทั้งหลาย รวมทั้งตนเองมาช่วยกวน พระนารายณ์ทราบก็โกรธ ขว้างจักรมาถุกตน จึงทำให้ร่างกายขาดเป็น ๒ ท่อน รามสูรสงสารเพื่อน ได้ไปขอให้พระอินทร์ช่วย และเพื่อเอาใจพระอินทร์จึงคิดจะจับนางเมขลาไปถวาย

รามสูรพยายามจะจับนางเมขลาให้ได้ แต่นางก็หลบหลีกได้ว่องไวพलयอนดวงแก้วล่อหลอกแสงของดวงแก้วกระทบตารามสูรจนพร่ามัว รามสูรโกรธจึงขว้างขวานเพชรไป หมายจะฆ่านางเมขลาเสีย แต่ดวงแก้วก็คุ้มครองนางให้หลบได้ทุกครั้ง รามสูรก็ติดตามอยู่เช่นนี้เรื่อยไป

ผู้เฒ่าผู้แก่มักเล่าสู่กันฟังว่า เวลาฝนตกฟ้าแลบแปลบปลาบ เป็นเพราะประกายจากดวงแก้วของนางเมขลาส่วนเสียงฟ้าร้องนั้นเกิดจากรามสูรขว้างขวานเพชร บางครั้งเมื่อขวานเพชรพลาดไม่โดนนางเมขลา แล้วตกลงมาบนพื้นโลก ทำให้เกิดเสียงกึกก้องกัมปนาทเป็นเสียงฟ้าผ่า

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖
กระทรวงศึกษาธิการ

ใบความรู้ การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง

การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง เป็นการเขียนเพื่อแสดงให้เห็นโครงเรื่องโดยรวมทั้งเรื่อง ทำให้จับใจความสำคัญของเรื่องได้อ่านได้ดียิ่งขึ้น การเขียนแผนภาพโครงเรื่องต้องอาศัยการตั้งคำถามและตอบคำถามจากเรื่องทีอ่านว่าตัวละครมีใครบ้าง สถานที่เกิดเหตุคือที่ใด มีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น และผลของเหตุการณ์นั้นคืออะไร แล้วจึงเขียนเป็นแผนภาพโครงเรื่อง

นิทานเรื่องหมากับเงา

หมาตัวหนึ่ง มันขโมยก้อนเนื้อวัวจากร้านค้าในตลาดสด มันคาบก้อนเนื้อวิ่งขึ้นสะพานข้ามแม่น้ำแห่งหนึ่ง ขณะอยู่บนสะพาน มันมองลงไปใต้น้ำเห็นเงาของมันเองและก้อนเนื้อที่มีขนาดใหญ่กว่าก้อนเนื้อที่มันคาบ ด้วยความโลภ มันจึงคายก้อนเนื้อก้อนที่มันคาบ โดยตั้งใจจะแย่งก้อนเนื้อที่ใหญ่กว่านั้น ทั้งก้อนเนื้อทั้งเงาก็จมหายไปพร้อมกันทันทีหมาตัวนั้นจึงอดทั้งชิ้นเนื้อที่คาบมาและก้อนเนื้อที่ใหญ่กว่า

แผนภาพโครงเรื่อง นิทานเรื่องหมากับเงา

ตัวละคร	หมา
สถานที่	บนสะพานข้ามแม่น้ำ
เหตุการณ์	หมาขี้ขโมยตัวหนึ่งลักเนื้อวัวแล้ววิ่งข้ามสะพาน มันเห็นเงาของก้อนเนื้อใต้น้ำก้อนใหญ่กว่าก้อนเนื้อที่มันคาบอยู่ จึงทิ้งก้อนเนื้อที่คาบไว้ลงไปใต้น้ำ
ผลของเหตุการณ์	ก้อนชิ้นเนื้อที่หมาคาบมาจมหายไปใต้น้ำและเงาของก้อนเนื้อก็จมหายไป
ข้อคิด	โลภนั้นมักกลาพหาย ควรพอใจในสิ่งที่ตนมี

ใบงานที่ ๐๒ แผนภาพโครงเรื่องนิทานเรื่องเมฆลากั๋บรามสูร

คำชี้แจง เขียนแผนภาพโครงเรื่องจากนิทานเรื่อง “เมฆลากั๋บรามสูร”

ตัวละคร

.....

.....

สถานที่

.....

.....

เหตุการณ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ผลของเหตุการณ์

.....

.....

ข้อคิด

.....

.....

.....

ใบความรู้ การใช้เครื่องหมายวรรคตอนในภาษาไทย

เครื่องหมายวรรคตอน คือ เครื่องหมายที่ใช้เขียนกำกับคำ กลุ่มคำ ประโยค หรือข้อความให้เด่นชัดเพื่อให้อ่านได้ถูกต้อง และช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายได้ชัดเจนขึ้น

มหัพภาค .

- ใช้เขียนไว้หลังตัวอักษร เพื่อแสดงว่าเป็นอักษรย่อ เช่น ม.ค. คำเต็มว่า มกราคม
- ใช้เขียนไว้ข้างหลังตัวอักษรหรือตัวเลขที่บอกลำดับข้อ เช่น ๑. ก. หรือ ข. ๒.

ในกรณีที่มีหัวข้อย่อย ให้ใส่ลำดับข้อย่อยไว้หลังจุด เช่น

๑.๑ อ่านว่า หนึ่งจุดหนึ่ง ๑.๑๐ อ่านว่า หนึ่งจุดสิบ

๔.๑.๑๒ อ่านว่า สี่จุดหนึ่งจุดสิบสอง

- ใช้คั่นระหว่างชั่วโมงกับนาทีเพื่อบอกเวลา เช่น

๙.๓๐ น. อ่านว่า เก้านาฬิกาสามสิบนาที

- ใช้เป็นจุดทศนิยม แล้วจุดทศนิยมให้อ่านตัวเลขเรียงกันไป เช่น

๒.๓๔๕ อ่านว่า สองจุดสามสี่ห้า ๑๐.๗๕ วินาที อ่านว่า สิบจุดเจ็ดห้าวินาที

๔.๕๖๗ เมตร อ่านว่า สี่จุดห้าหกเจ็ดเมตร

เสมอภาค =

ใช้เขียนคั่นกลาง เพื่อแสดงความข้างหน้ากับข้างหลังว่ามีส่วนเท่ากัน เช่น $2+2 = 4$

จุลภาค ,

- ใช้คั่นจำนวนเลขนับจากหลักหน่วยไปที่ละ ๓ หลัก เช่น ๑,๕๐๐ อ่านว่า หนึ่งพันห้าร้อย
- ๒,๓๕๐,๐๐๐ อ่านว่า สองล้านสามแสนห้าหมื่น
- ใช้ในหนังสือประเภทพจนานุกรมเพื่อคั่นความหมายของคำที่มีความหมายหลาย ๆ อย่าง เช่น บรรเทา ก. ทูลหาหรือทำให้ทุเลา, ผ่อนคลายหรือทำให้ผ่อนคลายเป็น

วงเล็บ หรือ นชลิขิต ()

- ใช้กันข้อความที่ขยายหรืออธิบายไว้เป็นพิเศษ เพื่อช่วยให้เข้าใจข้อความนั้นได้แจ่มแจ้งขึ้น เช่น มนุษย์ได้สร้างโลกะ (ความโลภ) โทสะ (ความโกรธ) และโมหะ (ความหลงผิด) ให้เกิดขึ้นในใจของตัวเอง
- ใช้กันข้อความที่บอกที่มาของคำหรือข้อความ เช่น ชลี (กลอน) ก. อัญชลี, ไหว้
- ใช้กับหัวข้อที่เป็นตัวอักษรหรือตัวเลข ซึ่งอาจจะใช้เพียงเครื่องหมายวงเล็บปิดก็ได้ เช่น (ก) หรือ ก) (๑) หรือ ๑) ใช้กับนามเต็มที่เขียนได้ลายมือชื่อ เช่น
ธัญดิดยา พรหมประเสริฐ
(นางธัญดิดยา พรหมประเสริฐ)

ยัติภังค์ --

- ใช้แยกพยางค์เพื่อบอกคำอ่าน โดยเขียนไว้ระหว่างพยางค์แต่ละพยางค์ เช่น เสมา อ่านว่า เส-มา
- ใช้ในความหมายว่า “ถึง” เพื่อแสดงช่วงเวลา จำนวน สถานที่
- เวลา ๙.๐๐ – ๑๐.๓๐ น. อ่านว่า เวลาเก้านาฬิกาถึงสิบนาฬิกาสามสิบนาฬิกา
มีผู้ชมประมาณ ๑๐ - ๒๐ คน อ่านว่า มีผู้ชมประมาณสิบถึงยี่สิบคน
ระยะทาง นครนายก – จันทบุรี อ่านว่า ระยะทางนครนายกถึงจันทบุรี
- ใช้เขียนแสดงลำดับย่อยของรายการที่ไม่ต้องใส่ตัวอักษร มีรายการคร่าว ๆ ดังนี้
 - พิธีเปิดงาน – รำอวยพร
 - ดนตรีบรรเลง – ปิดงาน

อัญประกาศ “ ”

- ใช้เพื่อแสดงว่าคำหรือข้อความนั้น เป็นคำพูดหรือความนึกคิด “ขอให้ทุกคนตั้งใจจริง แล้วจะประสบความสำเร็จ ”
- ใช้เพื่อเน้นคำหรือข้อความนั้นให้เด่นชัดขึ้น เช่น คำว่า “ตะโก้” พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้ให้ความหมายไว้ว่าหมายถึง “ชื่อขนมชนิดหนึ่งทำด้วยแป้งข้าวเจ้ากวนเข้ากับน้ำตาล ใส่แห้วหรือข้าวโพดเป็นต้นก็ได้ หยอดหน้าด้วยกะทิกวนกับแป้ง ”

ปรีศนี ?

- ใช้เมื่อสิ้นสุดความหรือประโยคที่เป็นคำถาม เช่น ทำไมเธอถึงมาโรงเรียนสาย ?

อัคเจรีย !

- ใช้เขียนหลังคำ วลี หรือประโยคที่เป็นคำอุทาน เช่น อื้อฮือ ! มากจังเลย
- ใช้เขียนหลังคำเลียนเสียงธรรมชาติ เพื่อให้ผู้อ่านทำเสียงได้เหมาะสมกับเหตุการณ์ในเรื่องนั้น ๆ เช่น โครม !

ไม้ยมก หรือ ยมก ๆ

- ใช้เขียนหลังคำ วลี หรือประโยค เพื่อให้อ่านซ้ำคำ วลี หรือประโยค อีกครั้งหนึ่ง เช่น
 ๑. เด็กเล็ก ๆ อ่านว่า เด็กเล็กเล็ก
 ๒. ในวันหนึ่ง ๆ อ่านว่า ในวันหนึ่งวันหนึ่ง
 ๓. แต่ละวัน ๆ อ่านว่า แต่ละวันแต่ละวัน

ไปยาลน้อย ๆ

- ใช้ละคำที่รู้กันดีแล้วโดยละส่วนท้ายไว้เหลือแต่ส่วนหน้าของคำพอเป็นที่เข้าใจ เช่น กรุงเทพฯ คำเต็มคือ กรุงเทพมหานคร

ไปยาลใหญ่ ๆ ล ๆ

ใช้สำหรับละข้อความข้างท้ายที่อยู่ในประเภทเดียวกันซึ่งยังมีอีกมาก แต่ไม่ได้นำมาแสดงไว้ เช่น สิ่งของที่ซื้อขายกันในตลาดมี เนื้อสัตว์ ผัก น้ำตาล น้ำปลา ฯลฯ

สัญลักษณ์ _____

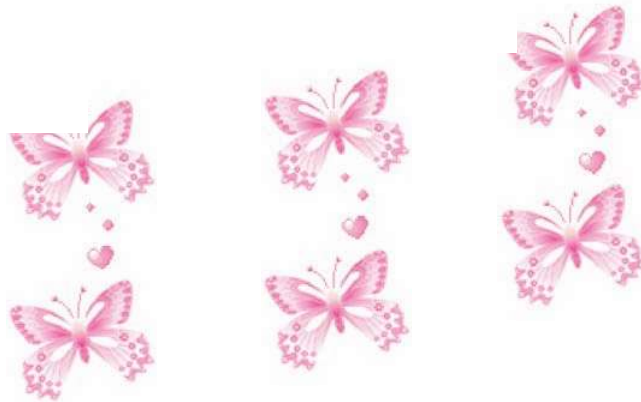
ใช้ขีดไว้ใต้คำหรือข้อความที่สำคัญ เพื่อเน้นให้ผู้อ่านสังเกตเป็นพิเศษ เช่น หลักการอ่านตัวเลขมีตีพิมพ์รวมอยู่ในหนังสืออ่านอย่างไร-เขียนอย่างไร

บุพสัญลักษณ์ ”

ใช้แทนคำหรือข้อความที่อยู่บรรทัดบนเพื่อไม่ต้องเขียนซ้ำอีก

ทับ /

ใช้ขีดหลังจำนวนเลข เพื่อแบ่งจำนวนย่อยออกจากจำนวนใหม่ เช่น บ้านเลขที่ ๕๖/๓๔๒ อ่านว่า บ้าน - เลข - ที่ ห้า - สิบ - หก ทับ สาม - สี่ - สอง

ใบความรู้ คำย่อ หรืออักษรย่อ

คำย่อ หรืออักษรย่อ ช่วยให้ถ้อยคำสั้นลง จึงนิยมใช้เพราะสะดวกในการสื่อสาร การอ่าน ต้องอ่านเต็มคำ การเขียนอักษรย่อให้ใช้เครื่องหมายมหัพภาค (.) ตามหลังอักษรย่อแต่ละตัวหรือคำ

ตัวอย่างอักษรย่อ

อักษรย่อ	คำเต็ม	อักษรย่อ	คำเต็ม
อ.	อาจารย์, วันอังคาร, อำเภอ	บ.	บาท
ต.	ตำบล	ม.	มหาวิทยาลัย, มัธยม, เมตร, หมู่บ้าน
จ.	จังหวัด, วันจันทร์	น.	ทิศเหนือ, นาฬิกา
ถ.	ถนน	จ.ม.	จดหมาย
ม.ค.	มกราคม	รพ.	โรงพยาบาล
ก.พ.	กุมภาพันธ์	รร.	โรงเรียน, โรงแรม
มี.ค.	มีนาคม	สต.	สตางค์
เม.ย.	เมษายน	ค.ช.	เด็กชาย
พ.ค.	พฤษภาคม	ค.ญ.	เด็กหญิง
มิ.ย.	มิถุนายน	น.ส.	นางสาว

อักษรย่อ	คำเต็ม	อักษรย่อ	คำเต็ม
ก.ค.	กรกฎาคม	พญ.	แพทย์หญิง
ส.ค.	สิงหาคม	กรม.	คณะรัฐมนตรี
ก.ย.	กันยายน	ส.ส.	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ต.ค.	ตุลาคม	พ.ศ.	พุทธศักราช
พ.ย.	พฤศจิกายน	นสพ.	หนังสือพิมพ์
ธ.ค.	ธันวาคม	ค.ศ.	คริสต์ศักราช
ตร.	ตำรวจ	ผอ.	ผู้อำนวยการ
ททท.	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	ตร.ว	ตารางวา
อบต.	องค์การบริหารส่วนตำบล	ตร.ม.	ตารางเมตร
อบจ.	องค์การบริหารส่วนจังหวัด	กกต.	คณะกรรมการการเลือกตั้ง
ผวจ.	ผู้ว่าราชการจังหวัด	พ.ร.บ.	พระราชบัญญัติ
รร.จปร.	โรงเรียนนายร้อย พระจุลจอมเกล้า	ว/ด/ป , ว.ด.ป.	วัน เดือน ปี
ส.ค.ส.	ส่งความสุข	ทูลเกล้าฯ	ทูลเกล้าทูลกระหม่อม
โปรดเกล้าฯ	โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม	น้อมเกล้าฯ	น้อมเกล้าฯน้อมกระหม่อม

ใบงานที่ ๐๓ อ่านได้ ใช้เป็น วรรณคดี อักษรย่อ

ตอนที่ ๑ เลือกอักษรย่อ เขียนหลังคำเติมให้ถูกต้อง

๙๐ กม./ชม.

ม.

ททท.

๘.๑๕ น.

ส.ส.

มิ.ย.

กรม.

รร.

ด.ช.

๑๕.๒๕ บ.

๑. เด็กชาย
๒. โรงเรียน
๓. มหาวิทยาลัย
๔. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
๕. แปรตนาฬิกาสิบห้านาที

๖. มิถุนายน
๗. คณะรัฐมนตรี
๘. สิบห้าบาทยี่สิบห้าสตางค์
๙. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.....
๑๐. แก้วสิบกีโลเมตรต่อชั่วโมง

ตอนที่ ๒ บอกชื่อเครื่องหมายวรรคตอนที่พบในประโยค

ตัวอย่าง

คุณยายจะเกษียณอายุราชการในปี พ.ศ. ๒๕๕๙
เครื่องหมายที่พบ **มหัพภาค**

๑. งบประมาณการก่อสร้างบ้านประมาณ
๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
เครื่องหมายที่พบ

๖. เจ้าลูกขุน (ผมเอง) เดินนำหน้า อ่านว่า เจ้า
ลูกขุน วงเล็บผมเอง เดินนำหน้า
เครื่องหมายที่พบ

๒. เด็ก ๆ ไม่ควรใช้เวลากับการเล่นเกม
ให้มากเกินไป
เครื่องหมายที่พบ

๗. “ไปโรงเรียนตั้งใจเรียนนะลูก” แม่พูด
เครื่องหมายที่พบ

๓. นายอำเภอเข้าเฝ้าฯ พระเจ้าอยู่หัว
เครื่องหมายที่พบ

๘. โอโฮ ! วันนี้คุณแต่งตัวสวยมาก
เครื่องหมายที่พบ

๔. ความกตัญญูทวดที่เป็นเครื่องหมายของ คนดี
เรียกว่า

๙. นักเรียนห้อง ป.๖/๖ น่ารักทุกคน
เรียกว่า

๕. ๕+๕ = ๑๐
เครื่องหมายที่พบ

๑๐. เมืองไทยมีผลไม้หลายชนิด เช่น เงาะ มังคุด
ทุเรียน มะละกอ ฯลฯ
เครื่องหมายที่พบ

ใบความรู้ การอ่านอักษรนำ

การอ่านคำที่มีอักษรสูงนำ เช่น

ขณะ	ชนบ	ชนม	ขนาด
เฉลียว	ฉลาด	ไฉน	ฉงน
ถล่ำ	ถวาย	ถนัด	ถลน
สนาน	สลับ	สนอง	สมอง

การอ่านคำที่มีอักษรกลางนำ เช่น

ทวาด	จมูก	จريت	จรัส
ตบุง	ตวัด	ตลก	ตลาด
อร่าม	อรร้อย	อนก	อนาถ
ตลอด	ทวาด	จรวด	จريت

ข้อสังเกตคำที่มีอักษรสูงนำและคำที่มีอักษรกลางนำ

๑. คำข้างต้น พยางค์ ๑ ออกเสียงพยัญชนะตัวหน้าประสมกับสระอะ

(ออกเสียง อะ เพียงครึ่งเสียง)พยางค์ที่ ๒ ออกเสียงพยัญชนะตัวที่ ๒ ประสมกับสระและพยัญชนะสะกดตามที่ปรากฏ โดยออกเสียงวรรณยุกต์ตามเสียงพยัญชนะตัวหน้า คล้ายมี ห นำ

๒. คำอักษรนำซึ่งพยัญชนะตัวหน้า เป็นอักษรสูง หรือเป็นอักษรกลางนำ

พยัญชนะตัวหลัง เป็นอักษรต่ำเดี่ยว คือ **ง ฦ น ม ย ร ล ว** และออกเสียงพยางค์ที่ ๒ คล้ายมี ห นำ เช่น

ผลิต	อ่านว่า ฝะ - หลิต	ฝรั้ง	อ่านว่า ฝะ - หรั้ง
เสวต	อ่านว่า สะ - เหวด	สยาม	อ่านว่า สะ - หยาม
สวัสดี	อ่านว่า สะ - หวัด	กนก	อ่านว่า กะ - กนก
ทวาด	อ่านว่า ตะ - หวาด	จมูก	อ่านว่า จะ - หมูก
อรร้อย	อ่านว่า อะ - หรร้อย	จريت	อ่านว่า จะ - หริด

คำบางคำแม้มีลักษณะเช่น ข้อ ๑ และข้อ ๒ แต่ไม่นิยมอ่านพยางค์ที่ ๒ เหมือนมี **ห** นำ

ขนิษฐา	ขะ - นิด - ถา	ขมา	ขะ - มา
ศรัณยู	สะ - รัน - ยู	สมัญญา	สะ - มั่น - ยา
สมาทาน	สะ - มา - ทาน	สมาธิ	สะ - มา - ทิ
กนิษฐา	กะ - นิด - ถา	อนัตตา	อะ - นัต - ตา

คำที่มี **ห** นำ

หุยมหิหม	หนักหนา	หรุหรา	หญิงใหญ่
แหงนหาง	หลังไหล	ห้วนไหว	หมักหมม

คำที่มีพยัญชนะต้นเป็น **ห** นำพยัญชนะตัวหลัง คือ **ง ญ น ม ย ร ล ว**
ไม่ออกเสียงตัว **ห** แต่ออกเสียงพยัญชนะตัวหลังให้มีเสียงวรรณยุกต์ตามตัว **ห**

คำที่มี **อ** นำ

อย่า อยู่อย่างอยากได้	ของเขา
อยู่ อย่างคนตัวเบา	สุขล้ำ
อย่าง อยากอยู่อย่าเอา	แต่ได้
อยาก อยู่อย่างอย่าย่ำ	เหล่านี้ อ นำ

คำที่มีพยัญชนะตัวหน้าเป็น **อ** นำ **ย** ไม่ออกเสียง **อ** แต่เสียงวรรณยุกต์ของ
พยางค์ออกเสียงตามพยัญชนะ **อ** มี ๔ คำ ได้แก่ **อย่า อยู่ อย่าง อยาก**

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ใบงานที่ ๐๔ อักษรนำ จำได้

คำชี้แจง ตอนที่ ๑ ขีดเส้นใต้คำที่เป็นอักษรนำ

ผลิ	สนุก	สงบ	ขนาด	สมาธิ
ฉลาก	สยอง	ขยาย	จริง	อยู่
หนาว	ตลาด	ตราด	ผลิต	แขนง
จรวด	ตลาด	กนก	อยาก	หนอน
สวย	สวย	หนัก	แถลง	หลาน

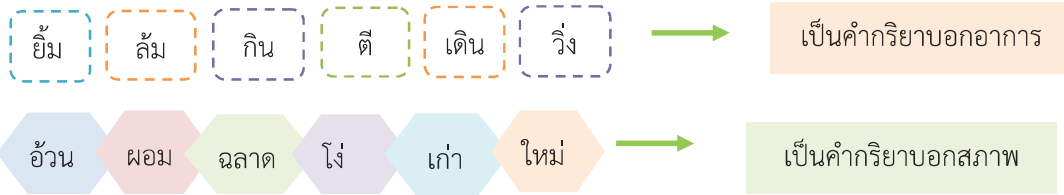
ตอนที่ ๒ ยกตัวอย่างคำอักษรนำเพิ่มเติม อย่างน้อยข้อละ ๒ คำ

๑. คำที่มี ฉ นำ ล
๒. คำที่มี ห นำ ม
๓. คำที่มี ห นำ ม
๔. คำที่มี ส นำ ม
๕. คำที่มีอักษรกลางนำอักษรต่ำเดี่ยว

ใบความรู้ คำกริยา

คำกริยา เป็นคำที่บอกอาการ หรือบอกสภาพของคน สัตว์ พืช สิ่งของ เครื่องใช้ เช่น

อ่านและพิจารณาประโยคต่อไปนี้

ภูเขา**กล่ม**เมื่อก่อนนี้

รถกระบะ**วิ่ง**ล้มหายไป

คำว่า **กล่ม** **วิ่ง** ไม่ต้องมีกรรมตามหลังก็ได้ใจความ คำกริยาประเภทนี้เรียกว่า คำกริยาอกรรม

คุณยาย**เย็บ**กระดุม

ช่าง**สลัก**กาบกล้วยให้เป็นลวดลาย

คำว่า เย็บ สลัก ต้องมีกรรม คือ คำ **กระดุม** **กาบกล้วย** (คำที่พิมพ์ตัวเอนหนา) ตามหลังจึงจะได้ใจความสมบูรณ์ คำกริยาประเภทนี้เรียกว่า คำกริยาสกรรม

เขา**เหมือน**ฉัน

ข้าว**เป็น**อาหารของคนไทย

คำว่า **เหมือน** **เป็น** เป็นคำกริยาที่ต้องมีคำนาม หรือคำสรรพนาม ซึ่งทำหน้าที่เป็นส่วนเติมเต็มตามหลังเสมอ เรียกว่า คำกริยาต้องเติมเต็ม คำกริยาประเภทนี้ยังมีอีก นักเรียนควรศึกษาเพิ่มเติม

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ใบความรู้ คำวิเศษณ์

คำวิเศษณ์ คือ คำที่ทำหน้าที่ขยายคำนาม คำสรรพนาม คำกริยา หรือ คำวิเศษณ์ด้วยกัน เพื่อให้เนื้อความชัดเจนขึ้น คำวิเศษณ์มักอยู่หลังคำที่นำมาขยาย

อ่านและพิจารณา

ประโยค	คำวิเศษณ์	ชนิดของคำวิเศษณ์
๑. พรานหมาด เฒ่า เป็นคน เจ้าปัญญา ๒. นักเรียนกำลังสนใจคอมพิวเตอร์ เครื่องใหม่	เฒ่า เจ้าปัญญา เครื่องใหม่	ขยายคำนาม (พรานหมาด คน) ขยายคำนาม (คอมพิวเตอร์)
๓. ฉันเอง เป็นคนทำ ๔. เราไม่อยากจะถึงใคร คนนั้น อีกแล้ว	เอง คนนั้น	ขยายคำสรรพนาม (ฉัน) ขยายคำสรรพนาม (ใคร)
๕. เด็ก ๆ พุดจา ไพเราะ ๖. ข้อมูลในอินเทอร์เน็ตมีประโยชน์ มากมาย	ไพเราะ มากมาย	ขยายคำกริยา (พุดจา) ขยายคำกริยา (มี)
๗. น้ำในคลองเหลือน้อย จริง ๆ ๘. ข้อมูลในอินเทอร์เน็ตมีประโยชน์ มากมายมหาศาล	จริง ๆ มหาศาล	ขยายคำวิเศษณ์ (น้อย) ขยายคำวิเศษณ์ (มากมาย)

อ่านและพิจารณาประโยคต่อไปนี้

ประโยค(คำที่พิมพ์ตัวหนาเป็นคำวิเศษณ์)	ทำหน้าที่
๑. เสาธงหน้าโรงเรียนสูง ปรี๊ด	ปรี๊ด ขยายกริยา สูง
๒. เครื่องปรับอากาศเงียบ สนิท	สนิท ขยายกริยา เงียบ
๓. น่องฉันทูรูป เก้ง	เก้ง ขยายกริยากรรม วาด
๔. ทุกคนลุกขึ้นยืนตรง อย่างสงบ	อย่างสงบ ขยายกริยา ยืน
๕. แสงสว่างในโรงละครพอเห็น ได้ร่าง ๆ	ร่าง ๆ ขยายกริยากรรม เห็น
๖. เราจะจัดคอนเสิร์ตกัน เมื่อไร	เมื่อไร ขยายกริยา (จะ) จัด แสดงคำถาม จะ เป็นคำช่วยกริยา
๗. เพราะเหตุใด วิทยุไม่ชอบชมการแสดงนาฏศิลป์ไทย	เพราะเหตุใด ขยายกริยา (ไม่) ชอบชม (แสดงคำถาม) ไม่ เป็นคำช่วยกริยา

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๔

ใบงานที่๐๕ คำกริยานำรู้ คู่คำวิเศษณ์

ตอนที่ ๑ บอกชนิดของคำกริยาที่ขีดเส้นใต้จากข้อความที่กำหนดให้ และแต่งประโยคให้ถูกต้องตามชนิดของคำกริยานั้น

ตัวอย่าง แม่หิ้วตะกร้าผักมาจากตลาดสด → กิริยากรรม

แต่งประโยคใหม่ ยายหิ้วปิ่นโตไปวัดทุกวันพระ

๑. พ่อปลุกต้นมะม่วงใกล้โรงรถ →
แต่งประโยคใหม่

๒. น้องอนุบาลร้องไห้ →
แต่งประโยคใหม่

๓. เขาอ่านหนังสือในห้องสมุด →
แต่งประโยคใหม่

๔. สุดาเป็นเด็กขยัน →
แต่งประโยคใหม่

๕. พี่ห่อของขวัญด้วยกระดาษลายการ์ตูน →
แต่งประโยคใหม่

ตอนที่ ๒ เติมคำวิเศษณ์ลงในช่องว่างให้ได้ความถูกต้อง

๑. บ้านของคุณลุงมีเนื้อที่ มาก
๒. เขาเป็นคน แต่ทำงาน
๓. คุณแม่ซื้อเสื้อ มาให้ฉัน ตัว
๔. น้องนอน จึงตื่น ไปโรงเรียนไม่ทัน
๕. คุณแม่ทำกับข้าว มาก ฉันจึงมีรูปร่าง
๖. แมว จับหนู
๗. เราขอให้ท่าน จึงมีความสุข
๘. สุนัข นอนอยู่ใต้โต๊ะ
๙. ดอกราตรีส่งกลิ่น ในเวลา
๑๐. คุณปู่สวมเสื้อ เนื่องจากอากาศ

ใบความรู้ การพูดรายงาน

หลังจากได้ความรู้ ความคิดจากการค้นคว้าและมีการจดบันทึก หรือเขียนรายงานเรียบร้อยแล้ว จึงนำเสนอให้ครูและเพื่อนฟัง มีข้อควรปฏิบัติดังนี้

๑. เตรียมตัวพูดรายงาน เช่น
 -กำหนดหัวข้อที่จะพูด เรียงลำดับ
 ความสำคัญเพื่อให้เข้าใจง่าย
 -กำหนดสื่อที่ใช้ประกอบ และควร
 ทดลองสื่อก่อน เพื่อไม่ให้เกิดปัญหา
 -กำหนดวิธีการนำเสนอ เช่น พูดอย่าง
 เดี่ยว พูดโดยใช้สื่อประกอบ แสดง
 หรือสาธิตประกอบ ฯลฯ

๒. แบ่งเวลาให้เหมาะสมกับความสำคัญของเรื่อง
 มีเวลาสำหรับเกริ่นนำ เสนอเนื้อหาที่เป็น
 สำคัญ สำคัญ เสนอข้อคิดที่เป็นประโยชน์ สรุป
 ความรู้ทั้งหมดที่ได้และมีเวลาให้ผู้ฟังซักถาม

๓. เปิดโอกาสให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมตามความ
 เหมาะสม เช่น การซักถาม การแสดง
 ประกอบ การทดลอง ฯลฯ

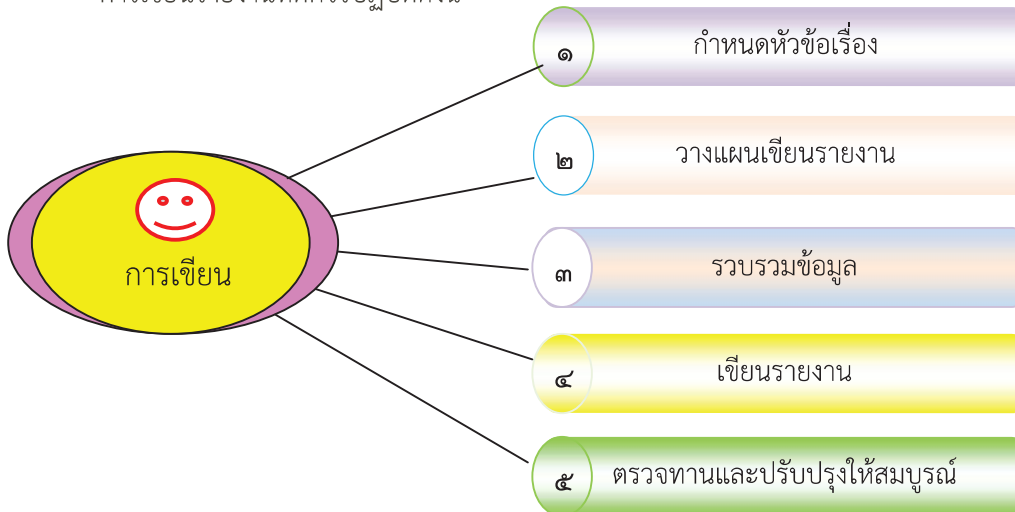
๔. ใช้ภาษาพูดให้ถูกต้อง ชัดเจน และสุภาพ
 พยายามเน้นจุดสำคัญ เพื่อให้ผู้ฟังตื่นตัว
 ติดตามและประทับใจ

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ใบความรู้ การเขียนรายงาน

การเขียนรายงาน เป็นการเสนอผลงานการศึกษาค้นคว้า ผลการทดลอง หรือผลการปฏิบัติงานต่าง ๆ เสนอต่อครู เพื่อนนักเรียนหรือผู้อื่น เพื่อให้มีความรู้กว้างขวางยิ่งขึ้นหรือให้ผู้อื่นทราบผลการปฏิบัติงานของเรา

การเขียนรายงานที่ดีควรปฏิบัติดังนี้

๑ กำหนดหัวข้อเรื่อง

ควรกำหนดเรื่องที่คุณรายงานสนใจต้องการจะรู้ หรือคาดว่าคนส่วนใหญ่สนใจ เช่น สารพิษในชีวิตประจำวัน กระจกชนิดที่มีที่มา ฯลฯ

นอกจากกำหนดหัวข้อเรื่องได้แล้ว ควรกำหนดหัวข้อย่อย ๆ ด้วยเพื่อความสะดวกในการค้นคว้า เช่น เรื่อง กระจกชนิดที่มีที่มา

- 😊 ที่มาของกระจก
- 😊 คุณค่าของกระจก
- 😊 การทำกระจก
- 😊 การใช้กระจก

๒ วางแผนเขียนรายงาน

- 😊 กำหนดระยะเวลาปฏิบัติงาน เช่น จะเขียนให้เสร็จภายใน ๒ สัปดาห์ ฯลฯ
- 😊 กำหนดสถานที่ที่จะไปค้นคว้า เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต สถานประกอบการ หน่วยงานต่าง ๆ ฯลฯ
- 😊 กำหนดผู้ร่วมงาน (ถ้าทำงานกลุ่ม) และแบ่งหน้าที่กันให้ชัดเจน
- 😊 กำหนดวันเขียนรายงาน วันตรวจทาน ปรับปรุง แก้ไข
- 😊 กำหนดวันส่ง
 ฯลฯ

๓ รวบรวมข้อมูล

ค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ แล้วรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นหมวดหมู่ หรือตามหัวข้อย่อยที่กำหนด

๔ เขียนรายงาน

๔.๑ นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาเขียนเรียบเรียงเป็นภาษาของตนเองให้อ่านเข้าใจง่าย ประกอบด้วย ๓ ส่วน มีการลำดับความสำคัญ มีสาระความรู้ มีข้อคิดที่เป็นประโยชน์ และมีเหตุผลประกอบ ฯลฯ ข้อสำคัญไม่ควรลอกข้อความจากหนังสืออื่น หรือตัดต่อข้อความจนดูเสมือนเป็นส่วนหนึ่งของตนเอง แต่ถ้าจำเป็นต้องลอกข้อความสำคัญ ต้องบอกว่ามาจากหนังสืออะไร และถือเป็นมารยาทที่จะต้องระบุชื่อผู้แต่งเสมอ

๔.๒ ทำรูปเล่มรายงานให้สมบูรณ์ ซึ่งมีส่วนประกอบ ดังนี้

๔.๒.๑ หน้าปก ควรมีรายละเอียดดังตัวอย่าง ดังตัวอย่าง

รายงานวิชาภาษาไทย
เรื่อง กระดาษนี้มีที่มา
.....
ผู้เขียนรายงาน
เด็กชายผลิต กระดาษสา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
เสนอคุณครูละเอียด วงศ์แสนดี
ส่งรายงานวันที่ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

๔.๒.๒ คำนำ การเขียนคำนำอาจกล่าวถึงสาระต่าง ๆ เช่น ที่มา จุดประสงค์ของการเขียนรายงาน วิธีการค้นคว้า ผู้ร่วมงาน วิธีการค้นคว้า ผู้ร่วมงาน ผู้มีอุปการคุณ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากรายงาน ฯลฯ

ตัวอย่างการเขียนคำนำ

คำนำ

รายงานเรื่องเครื่องหมายวรรคตอนฉบับนี้ คณะผู้จัดทำได้พยายามค้นคว้า และรวบรวมตัวอย่างไว้มากมายเพื่อให้ผู้สนใจใช้สำหรับค้นคว้า แต่ละเครื่องหมาย ได้นำประโยคที่มักใส่เครื่องหมายผิดมายกเป็นตัวอย่างไว้ด้วย

คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานฉบับนี้คงจะเป็นประโยชน์สำหรับ ผู้อ่านได้ตามต้องการ

คณะผู้จัดทำ
๑๖ มกราคม ๒๕๕๖

๔.๒.๓ สารบัญระบุเรื่องแต่ละเรื่องที่เสนอและเลขหน้าของเรื่องนั้น ๆ
ตัวอย่างสารบัญ

สารบัญ	
คำนำ	หน้า
การใช้เครื่องหมายวรรคตอน	๑
เครื่องหมายจุลภาค	๓
เครื่องหมายมหัพภาค	๔
เครื่องหมายปรัศนี	๖
เครื่องหมายอัศเจรีย์	๗
เครื่องหมายนลิขิต	๘
เครื่องหมายอัญประกาศ	๑๐
บรรณานุกรม	๑๑

๔.๒.๔ เนื้อเรื่อง คือส่วนที่ค้นคว้าเรื่องมาเรียบเรียง ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของเรื่อง ตามข้อ ๔.๑

๔.๒.๕ รายชื่อหนังสือที่ใช้ค้นคว้า หรือบรรณานุกรม มีวิธีเขียนดังตัวอย่าง

บรรณานุกรม	
กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๑	
วิชาการ, กรม, กระทรวงศึกษาธิการ. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชุดภาษา เพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖. กรุงเทพมหานคร : องค์การค้ำ คุรุสภา, ๒๕๕๕.	

๕. ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

นำรายงานมาตรวจทานอีกครั้ง พิจารณาความต่อเนื่องและตรวจการเขียนตัวสะกดการันต์
แล้วแก้ไขให้ถูกต้อง

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ใบงานที่ ๐๖ การเขียนรายงาน

คำชี้แจง ปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

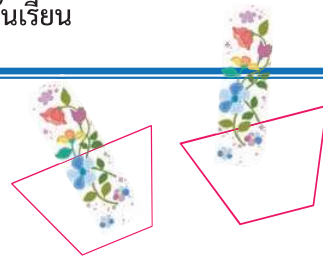
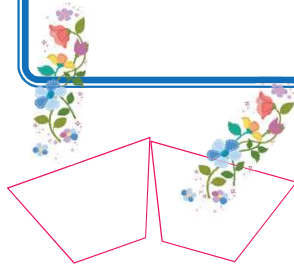

แบ่งกลุ่มนักเรียนแต่ละชั้น ๒ กลุ่ม

กลุ่มที่ ๑ ทำรายงานเรื่องคำกริยา

กลุ่มที่ ๒ ทำรายงานเรื่องคำวิเศษณ์

แต่ละกลุ่มรายงานหน้าชั้นเรียน

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ นิทานอ่านสนุก

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ปฏิบัติกิจกรรมต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

๑. เลือกอักษรย่อเติมหลังคำที่มีความหมายเต็มให้ถูกต้อง

ส.ส.

ททท.

มิ.ย.

๑๐.๕๐ บ.

๑.๑ คณะรัฐมนตรี	อักษรย่อเขียนว่า	
๑.๒ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	อักษรย่อเขียนว่า	
๑.๓ สิบบาทห้าสิบสตางค์	อักษรย่อเขียนว่า	
๑.๔ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	อักษรย่อเขียนว่า	

๒. ขีดเส้นใต้เครื่องหมายวรรคตอนที่พบในประโยคและเขียนชื่อเครื่องหมายวรรคตอน

๒.๑ สะพานแห่งนี้ใช้งบประมาณในการก่อสร้าง ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๒.๒ เด็ก ๆ ไม่ควรเล่นเกมมากเกินไป

๓. วงกลมล้อมรอบคำที่เป็นอักษรนำ

ผลิ

ตราด

ผลิต

ตลิ่ง

หนัก

อยู่

๔. บอกชนิดของคำกริยาที่ขีดเส้นใต้แล้วนำคำกริยานั้นมาแต่งประโยค

๔.๑ พ่อปลูกต้นมะม่วงใกล้โรงรถ ชนิดของคำกริยา.....
ประโยคใหม่.....๔.๒ ต้นน้ำเป็นเด็กขยัน ชนิดของคำกริยา.....
ประโยคใหม่.....

๕. เขียนขั้นตอนการพูดรายงาน

.....

.....

.....

.....

๖. อ่านเรื่องที่กำหนดแล้วเขียนแผนภาพโครงเรื่อง

เมืองมัทศจรีย์

เมืองมัทศจรีย์ รถทุกคันไม่เติมน้ำมัน แต่ใช้มะเขือเทศแทนน้ำมัน เมืองนี้จึงเต็มไปด้วยรถที่ใช้มะเขือเทศ

กั้งก๊อ ตะขาบ ไล่เดือน และงูเขียวอยู่รวมกันในเมืองนี้ พวกเขาพากันไปซื้อมะเขือเทศที่ไร่ของกั้งก๊อ ชาวที่ใจดี ต่อมากั้งก๊อขาตาย ลูกชายของเขาขายมะเขือเทศในราคาแพงมากเป็น ๒ เท่า สัตว์ทั้งหลายจึงเรียกเขาว่า “กั้งก๊อจอมงก” ต่อมาเขาแกล้งไม่ขายมะเขือเทศให้ใครเลย ชาวเมืองมัทศจรีย์เดือดร้อนมาก เพราะเขาไม่มีมะเขือเทศเติมรถ

วันหนึ่งงูเห่าขับรถเข้ามาในเมือง และรู้ว่าชาวเมืองเดือดร้อนจึงแนะนำให้ไปซื้อมะเขือเทศที่ไร่ของแมลงป่อง เพราะเขาขายมะเขือเทศในราคาถูก ชาวเมืองจึงพากันไปซื้อมะเขือเทศที่ไร่และไม่มีใครซื้อมะเขือเทศจากกั้งก๊อจอมงกอีกเลย

โครงการสื่อ ๖๐ พรรษา

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ตัวละคร

.....

สถานที่

.....

ผลของเหตุการณ์

.....

ข้อคิดที่ได้รับ

.....

เหตุการณ์

.....

.....

.....

.....

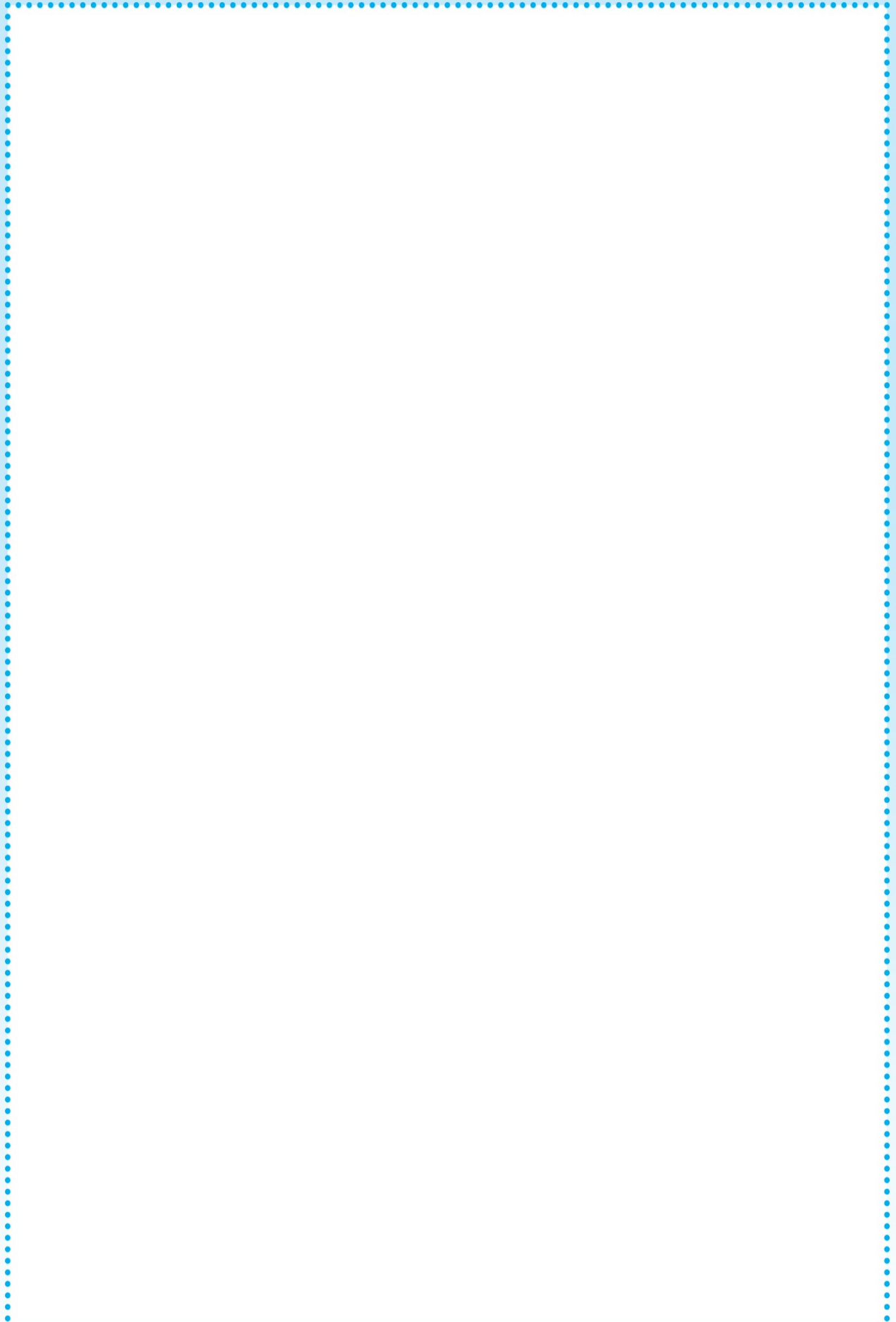
.....

.....

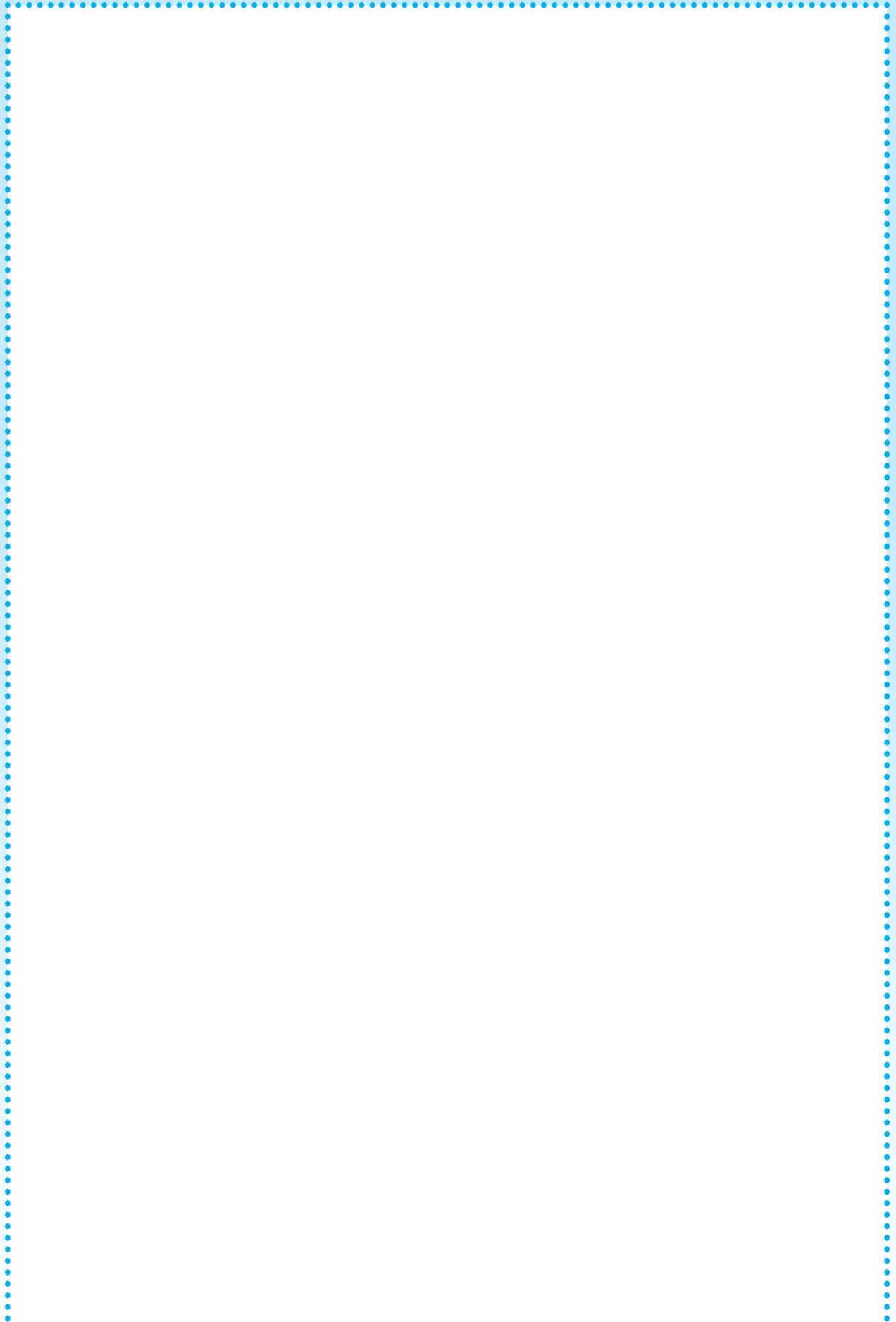
.....

.....

.....

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔
การใช้ภาษาเพื่อสื่อสาร

แบบทดสอบก่อนเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ การใช้ภาษาเพื่อสื่อสาร

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง เขียนเครื่องหมาย × ทับอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

๑. ข้อใดมีคำสรรพนามไม่ชี้เฉพาะ

ก. สมุดเล่มนี้เป็นของใคร

ข. ใครๆ ก็ชอบผลไม้ไทย

ค. นั่นคือลูกแมวของน้องบุ่ม

ง. เขาบอกความประสงค์ของเขา

๒. "ประชาชนชาวไทยถวายพระพร.....สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ" ควรเติมคำบุพบทใด
ในช่องว่าง

ก. แต่

ข. แก่

ค. ต่อ

ง. ให้

๓. ข้อใดไม่ใช่วิธีการสื่อสารด้วยการเขียนที่ดี

ก. เขียนประโยคให้ได้ใจความ

ข. เขียนให้ถูกต้องตามอักขรวิธี

ค. เลือกใช้คำที่สื่อความหมายได้ดี

ง. เลือกใช้ถ้อยคำและภาษาที่ทันสมัย

๔. ประโยคใดใช้คำกริยากรรมได้ถูกต้องที่สุด

ก. ลูกแมวน้อยกินเก่งจึงอ้วน

ข. ศิลปินวาดภาพเหมือนสวย

ค. เด็กทารกสามารถว่ายน้ำได้

ง. นกแก้วตัวใหญ่สีเขียวนกิ้งไม้

๕. ข้อใดคือลักษณะเด่นของจดหมายส่วนตัว

ก. ข้อความสั้นกระชับ

ข. ข้อความในจดหมายใช้ภาษาพูดได้

ค. วางรูปแบบการเขียนได้ตามความพอใจ

ง. การจำหน่ายของเน้นความถูกต้องของรหัสไปรษณีย์

๖. เหตุใดจึงต้องรักษามารยาทในการเขียนจดหมาย
- ก. เพราะเป็นการติดต่อสื่อสารที่เป็นลายลักษณ์อักษร
 - ข. เพราะจดหมายเป็นตัวแทนของบุคคลที่ไม่คุ้นเคยกัน
 - ค. เพราะจดหมายเป็นเครื่องมือวัดความเจริญทางการศึกษา
 - ง. เพราะจดหมายเป็นเครื่องแสดงความรู้สึกและอุปนิสัยของผู้เขียน
๗. ข้อใดไม่ควรปฏิบัติในการกรอกแบบรายการ
- ก. เขียนหรือกรอกข้อความต่างๆ ครบถ้วน
 - ข. อ่านบททวนข้อความที่เขียนหรือกรอกอีกครั้งหนึ่ง
 - ค. อ่านคำชี้แจงในการกรอกแบบรายการนั้นๆ ให้เข้าใจก่อน
 - ง. ควรตรวจสอบข้อความให้ถูกต้องเมื่อพบคำผิดต้องลบออกทันที
๘. “ทหารกำลังช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม” คำว่า ทหาร เป็นคำนามชนิดใด
- ก. คำลักษณนาม
 - ข. คำนามวิสามัญ
 - ค. คำอาการนาม
 - ง. คำนามสามัญ
๙. ข้อใด ใช้คำเชื่อมแสดงความเป็นเหตุเป็นผล
- ก. มดหรือยุงที่มีอันตราย
 - ข. ในฤดูฝนมีน้ำขังและน้ำเน่า
 - ค. เขาชอบเรียนแต่ไม่ทำการบ้าน
 - ง. ฉันทออกกำลังกายทุกวันจึงแข็งแรง
๑๐. ข้อใด เป็นคำบุพบทบอกความเปรียบเทียบ
- ก. บ้านฉันอยู่ใกล้โรงเรียน
 - ข. หนังสือเล่มนี้เป็นของฉัน
 - ค. รถคันนั้นวิ่งเร็วกว่ารถคันนี้
 - ง. สวนนี้เป็นสวนสาธารณะสำหรับประชาชน

ใบความรู้ สำนวนโวหารในภาษาไทย

สำนวนโวหารในภาษาไทย แบ่งออกเป็น ๕ แบบ คือ

๑. บรรยายโวหาร คือ การอธิบาย
๒. พรรณนาโวหาร คือ ทำให้เห็นภาพ
๓. เทศนาโวหาร คือ การสั่งสอน
๔. สาธกโวหาร คือ การยกตัวอย่าง
๕. อุปมาโวหาร คือ การเปรียบเทียบ

๑. บรรยายโวหาร

คือการเล่าเรื่อง หรืออธิบายเรื่องราวต่างๆ ตามลำดับเหตุการณ์ เขียนตรงไปตรงมารวดเร็ว ได้แก่ การเขียนอธิบายประเภทต่างๆ เช่น บทความ การเขียนเล่าเรื่องบันทึกข่าว เป็นต้น

ตัวอย่างบรรยายโวหาร

“พ่อเดินเข้าหากอไผ่ป่า เลือกตัดลำเท่าขามาสองปล้อง ทำเป็นกระบोक คัดเห็นดอกใหญ่ไปล้างในลำห้วยจนสะอาด บรรจลงในกระบอกไม้ไผ่จนแน่น ไม่ต้องใส่ น้ำ เติมเกลือและเติมน้ำพริกกลงไปพอเหมาะ ก่อไฟเผากระบอกไม้ไผ่นั้น ไม่นานนักก็หึ่งก็ซบน้ำออกมาเดือดปุดๆ”

๒. พรรณนาโวหาร

มุ่งให้ความแจ่มแจ้ง ละเอียดลอบ เพื่อให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ซาบซึ้งเพลิดเพลินไปกับข้อความนั้น การเขียนพรรณนาโวหารจึงยาวกว่าบรรยายโวหารมาก มุ่งให้ภาพ และอารมณ์ จึงมักใช้การเล่นคำ เล่นเสียง ให้ภาพพจน์ เติมด้วยสำนวนโวหารที่ไพเราะ อ่านได้รสชาติ

ตัวอย่างพรรณนาโวหาร

“วันเพ็ญ พระจันทร์สีนวลจำลองแสงอยู่วงรัศมีสีขาว น้ำขึ้นเต็มฝั่ง ฝั่งไม่กระดุกกระดิก แต่เป็นเงาแวววาวเหมือนลาดเงินใบใหญ่ที่ขัดมัน ทางฝั่งขวาของแม่น้ำเจ้าพระยาตอนหนึ่ง มีต้นลำพูต้นใหญ่”

๓. เทศนาโวหาร

คือโวหารที่ผู้เขียนมุ่งจะสั่งสอนคุณธรรมหรือจรรโลงใจผู้อ่าน หรือปลุกใจ จูงใจให้ผู้อ่านคล้อยตาม

ตัวอย่างเทศนาโวหาร

ทำอะไรก็อย่าทำด้วยความอยากมืออยากเป็น อยากได้นั้นอยากได้นี้ แต่เราทำไปตามหน้าที่ของเรา เรามีหน้าที่อะไรก็ทำหน้าที่นั้นให้สมบูรณ์ ให้เรียบร้อย ไม่ต้องมีความอยากจะได้ อยากจะเป็นก็ทำได้ ทำเพราะสำนึกในหน้าที่ มันเป็นเหตุให้กระตุนเตือนให้กระทำเพราะความสำนึกว่าเราเกิดเพื่อหน้าที่ หรือคำพูดที่เคยพูดบ่อย ๆ ว่า “งานคือชีวิต ชีวิตคืองานบันดาลสุข ทำงานให้สนุก เป็นสุขขณะทำงาน”

๔. สารกโวหาร

คือโวหารที่มุ่งให้ความชัดเจน โดยการยกตัวอย่างเพื่ออธิบายหรือสนับสนุนความคิดเห็นให้หนักแน่น น่าเชื่อถือ

ตัวอย่างสารกโวหาร

โยคีเทศนาทหารทัพลังกาและเมืองผลึกในเรื่องพระอภัยมณี

คือรูปรสกลืนเสียงไม่เที่ยงแท้	ย่อมเฒ่าแก่เกิดโรคโศกสงสาร
ความตายหนึ่งพึงให้เห็นเป็นประธาน	หวังนิพพานพันทุกข์สนุกสบาย
ซึ่งบ้านเมืองเคื่องเข็ญถึงเช่นนี้	เพราะโลกีย์ตัณหาพาฉิบหาย
อันศีลห้าว่าอย่าทำให้จำตาย	จะตกอบายภูมิขุมนรก

๕. อุปมาโวหาร

คือโวหารเปรียบเทียบ โดยยกตัวอย่าง สิ่งที่เคยคลึงกันมาเปรียบเพื่อให้เกิดความชัดเจนด้านความหมาย ด้านภาพ และเกิดอารมณ์ ความรู้สึกมากยิ่งขึ้น อุปมาโวหารมักจะปรากฏพร้อมกับพรรณานาโวหารเสมอ

<https://www.facebook.com>

ใบงานที่ ๐๑
การอ่านออกเสียง

คำชี้แจง ตอนที่ ๑ อ่านออกเสียงบทร้อยกรอง สำนวนโวหารในภาษาไทย

บรรยายโวหารเหตุการณ์เรื่องเล่า	เรื่องใหม่เรื่องเก่านำมาขยาย
ประวัติศาสตร์นิทานนิยาย	ก่อนจะสูญหายบรรยายเรื่องราว
ขั้นตอนวิธีแนวคิดศึกษา	เรียงร้อยภาษาเพื่อจะสืบสาว
ความหมายของฉันทน์เรื่องสั้นเรื่องยาว	เขียนหรือบอกกล่าวให้เข้าใจกัน
พรรณนาโวหารเหตุการณ์เรื่องเล่า	สอดแทรกเรื่องเก่าสนุกสุขสันต์
สุดแสนซาบซึ่งสุดแสนตื้นตัน	เรื่องที่มันมันเล่าสู่กันฟัง
เรื่องที่เศร้าโศกสลดหดหู่	เรื่องที่แอบรู้มาแต่หนหลัง
เรื่องที่แสนเศร้าปวดร้าวใจจ้ง	ไร้ซึ่งความหวังมานั่งขอพร

สมนึก ธนการ

ตอนที่ ๒ ฝึกอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง สำนวนโวหารในภาษาไทย เป็นทำนองเสนาะ

ใบงานที่ ๐๒ การอ่านออกเสียง

คำชี้แจง อ่านออกเสียงพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว แล้วตอบคำถาม

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

“...เราโชคดีที่มีภาษาของตนเองแต่โบราณกาลจึงสมควรอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้ ปัญหาเฉพาะในด้านรักษาภาษานี้ก็มีหลายประการ อย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ ในทางการออกเสียง คือให้ออกเสียงให้ถูกต้องชัดเจน อีกอย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ ในวิธีการใช้ หมายความว่าวิธีใช้คำมาประกอบเป็นประโยคนับเป็นปัญหาที่สำคัญ ปัญหาที่สามคือความร่ำรวยในคำของภาษาไทย ซึ่งพวกเรานี้กว่าไม่ร่ำรวยพอ จึงต้อง มีการบัญญัติศัพท์ใหม่มาใช้...”

“...ในปัจจุบันนี้ปรากฏว่า ได้มีการใช้ถ้อยคำออกจะฟุ่มเฟือยและไม่ตรงกับ ความอันแท้จริงอยู่เนืองๆ ทั้งการออกเสียงก็ไม่ถูกต้องตามอักขรวิธี ถ้าปล่อยให้เป็นดังนี้ภาษา ของเราก็มีแต่จะทรุดโทรม ชาดไทยเรามีภาษาของเราใช้เองเป็นสิ่งประเสริฐอยู่แล้ว เป็นมรดกอันมีค่าตกทอดมาถึงเรา ทุกคนมีหน้าที่จะต้องรักษาไว้...”

bangkokideeasy.com

๑. พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนี้ กล่าวถึงเรื่องใด

.....
.....

๒. พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนี้ จัดเป็นสำนวนโวหารประเภทใด

.....

๓. สำนวนโวหารประเภทนี้ มุ่งเน้นด้านใด

.....

๔. พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนี้ ให้ข้อคิดด้านใดบ้าง

.....

.....

.....

๕. เมื่ออ่านพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแล้ว นักเรียนจะรักษาภาษาไทยของเราอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

ใบงานที่ ๐๓
การคัดลายมือ

คำชี้แจง อ่านออกเสียงบทร้อยกรองสำนวนโวหาร แล้วคัดตัวบรรจงเต็มบรรทัด ๑ จบ

ดูผิวสีนวลละอองอ่อน

มะลิซ้อนดูดำไปหมดสิ้น

สองเนตรงามกว่ามฤคิน

นางนี้เป็นปิ่นโลกา

งามไอษฐ์ดั่งใบไม้อ่อน

งามกรดั่งลายเลขา

งามรูปเลอสรรรวิญฟ้า

งามยิ่งบุปผาแบ่งบาน

ศกุนตลา

Handwriting practice area with multiple horizontal dotted lines for writing.

ใบงานที่ ๐๔
การคัดลายมือ

คำชี้แจง อ่านออกเสียงบทร้อยกรอง แล้วคัดตัวบรรจงครึ่งบรรทัด

เหลือบเห็นกวางขำดำขลับ งามสรรพสะพรั่งตั้งเลขา

งามเขาเป็นกิ่งกาญจนา งามตานิลรัตน์รูจี

คอก่งเป็นวงราววาด รูปสะอาดราวนางสำอางศรี

เหลียวหน้ามาดูภูมิ งามดั่งนารีชำเลืองอาย

ยามวิงลิ้วลำดั่งลมส่ง ตัดตรงท่อมพลันผันผาย

ศกุนตลา

ท๔/พ.๒-๐๔

Handwriting practice area with 20 horizontal dotted lines.

ใบความรู้ การเขียนจดหมาย

ในปัจจุบัน โลกมีการพัฒนาการสื่อสารทางโทรคมนาคมได้สะดวก และรวดเร็วแต่การสื่อสารอีกชนิดที่ยังมีความสำคัญอย่างยิ่งก็คือ การเขียนจดหมาย เพราะสามารถเขียนได้ทุกเวลา ทุกโอกาส เก็บไว้เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้

หลักการเขียนจดหมาย

การเขียนจดหมาย เป็นการสื่อสารชนิดหนึ่ง มีลักษณะเป็นความเรียงที่มีรูปแบบ โดยเฉพาะ ผู้เขียนต้องใช้ถ้อยคำที่สั้น กระชับ ตรงตามวัตถุประสงค์

การเขียนจดหมาย แบ่งออกเป็น ๔ ชนิด ดังนี้

๑. จดหมายส่วนตัว เป็นจดหมายที่เขียนติดต่อกันระหว่างบุคคลที่คุ้นเคยกัน เช่น ญาติสนิท ครู - อาจารย์ เพื่อไต่ถามทุกข์สุขส่วนตัว
๒. จดหมายกิจธุระ เป็นจดหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจงาน เป็นจดหมายระหว่างบุคคลถึงบุคคล บุคคลถึงบริษัทห้างร้าน หรือเป็นจดหมายของบุคคลถึงส่วนราชการ การใช้สำนวนภาษาต้องสุภาพและให้ความสำคัญกับผู้รับจดหมาย
๓. จดหมายธุรกิจ เป็นจดหมายที่ใช้ติดต่อกันในวงธุรกิจ มีจุดประสงค์ในการดำเนินธุรกิจ เช่น เสนอขายสินค้าหรือบริการสั่งซื้อสินค้า และตอบรับการสั่งซื้อ ติดตามหนี้ เป็นต้น มีรูปแบบและการใช้ภาษาเป็นทางการหรือค่อนข้างเป็นทางการ
๔. จดหมายราชการ เป็นจดหมายที่เขียนติดต่อกันระหว่างส่วนราชการต่าง ๆ หรือบุคคลเขียนไปถึงส่วนราชการ หรือส่วนราชการมีไปถึงส่วนราชการด้วยตนเอง ตลอดจนส่วนราชการนั้นเขียนจดหมายไปถึงตัวบุคคล

วิธีการเขียนจดหมาย

๑. เขียนข้อความให้ชัดเจน ใช้ถ้อยคำสุภาพ กะทัดรัด สละสลวย
๒. เขียนด้วยลายมือชัดเจน อ่านง่าย
๓. ใช้ภาษาถูกต้องตามลักษณะการใช้ภาษา
๔. เขียนตามรูปแบบจดหมายที่ถูกต้อง

รูปแบบการเขียนจดหมายที่ถูกต้อง

๑. การวางรูปแบบจดหมาย ควรจัดวางให้มีสัดส่วนพอเหมาะกับหน้ากระดาษ โดยเว้นด้านหน้าประมาณหนึ่งนิ้ว และเว้นด้านหลังประมาณครึ่งนิ้ว
๒. ที่อยู่ของผู้เขียน อยู่ตรงมุมบนขวาของหน้ากระดาษ
๓. วันเดือนปี เขียนกึ่งกลางหน้ากระดาษ
๔. คำขึ้นต้น อยู่ด้านซ้ายห่างจากขอบกระดาษประมาณ ๑ นิ้ว และต้องเขียนให้เหมาะสมและตำแหน่งหน้าที่
๕. เนื้อความ เริ่มเขียนโดยย่อหน้าเล็กน้อย และควรขึ้นย่อหน้าใหม่เมื่อขึ้นเนื้อความใหม่ ส่วนนวนภาษาที่ใช้ในการเขียน ต้องคำนึงถึงความสุภาพ เขียนถูกต้องเหมาะสมแก่ฐานะ และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เว้นวรรคตอนให้ถูกต้อง ถ้าต้องการอวยพรให้ญาติผู้ใหญ่ในตอนท้ายของจดหมาย ควรอ้างถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ส่วนการอวยพรให้เพื่อนจะอ้างถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือไม่ก็ได้
๖. คำลงท้ายอยู่ตรงกับวันเดือนปีที่เขียนและต้องเขียนให้ถูกต้องเหมาะสมแก่ฐานะและบุคคล
๗. ชื่อผู้เขียน เขียนลงมาทางขวามือ ถ้าเขียนจดหมายถึงบุคคลที่ไม่คุ้นเคย ควรวงเล็บชื่อที่เขียนเป็นตัวบรรจง ถ้าเป็นจดหมายราชการต้องบอกยศตำแหน่งของผู้ส่งด้วย

มารยาทในการเขียนจดหมาย

๑. ใช้กระดาษสีขาว สีอ่อนหรือสีสุภาพ ไม่มีรอยยับหรือรอยฉีกขาด ขนาดได้มาตรฐาน ไม่ควรใช้กระดาษที่มีตราของทางราชการเขียนจดหมายส่วนตัว
๒. เขียนด้วยหมึกสีดำ สีน้ำเงิน ไม่ควรใช้ดินสอ หมึกแดง หรือหมึกสีฉูดฉาด เพราะไม่สุภาพ ควรเขียนตัวอักษรหรือตัวเลขให้ชัดเจน ไม่ขูด ลบ ชีด ข่วน หรือเขียนทับลงไป
๓. ไม่ใช่ซองที่มีลวดลายหรือสีเข้มมาก
๔. ไม่สอดธนบัตรหรือสิ่งของมีค่าลงในซองจดหมาย อาจหายได้
๕. จดหมายที่ส่งทางไปรษณีย์ ต้องผนึกดวงตราไปรษณียากรตามอัตราที่การสื่อสารกำหนดไว้ที่มุมบนด้านขวามือ
๖. เรียงลำดับเนื้อหาสาระเหมาะสม ใช้ภาษาถูกต้องตามหลักภาษา ไม่ใช่ภาษาพูดในการเขียนจดหมาย
๗. ถ้าต้องการเขียนข้อความเพิ่มเติมหลังเขียนจดหมายจบแล้ว ต้องเขียนคำว่า ปล. (ปัจฉิมลิขิต) ก่อน
๘. ควรเขียนคำนำหน้าชื่อผู้รับบนหน้าซองให้ถูกต้อง เช่น คุณ นายแพทย์ อาจารย์ หรือ ยศทางทหาร

รูปแบบของคำขึ้นต้น สรรพนาม คำลงท้าย

ในการเขียนจดหมายต้องคำนึงถึงการเขียนคำขึ้นต้น คำลงท้าย และสรรพนามให้ถูกต้อง
ผู้รับ คุณพ่อ,คุณแม่

คำขึ้นต้น กราบเท้า...ที่เคารพอย่างสูง

สรรพนาม (ผู้เขียน) ลูก, หลาน, ผม, กระผม, ดิฉัน หรือใช้ชื่อเล่นแทน

สรรพนาม (ผู้รับ) คุณพ่อ คุณแม่

คำลงท้าย ด้วยความเคารพหรืออย่างสูง

ผู้รับ ญาติผู้ใหญ่

คำขึ้นต้น กราบเท้า...ที่เคารพอย่างสูง หรือ กราบเรียน...ที่เคารพอย่างสูง

สรรพนาม (ผู้เขียน) หลาน, ผม, กระผม, ดิฉัน, หลาน, หรือใช้ชื่อเล่นแทน

สรรพนาม (ผู้รับ) คุณปู่, คุณย่า, คุณตา, คุณยาย, คุณลุง, คุณป้า, คุณน้า, คุณอา

คำลงท้าย ด้วยความเคารพอย่างสูง

ผู้รับ พี่หรือเพื่อนที่อาวุโสกว่า

คำขึ้นต้น เรียนคุณพี่ที่เคารพ หรือ กราบ...ที่เคารพ

สรรพนาม (ผู้เขียน) น้อง, ผม, ดิฉัน, หลาน, หรืออาจใช้ชื่อเล่นแทน

สรรพนาม (ผู้รับ) คุณพี่, คุณ ...

คำลงท้าย ด้วยความเคารพ, ด้วยความเคารพรัก

ผู้รับ น้อง หรือเพื่อน

คำขึ้นต้น ...น้องรัก หรือ คุณ ... ที่รัก หรือ (ชื่อเล่น) ที่รัก

สรรพนาม (ผู้เขียน) ฉัน พี่

สรรพนาม (ผู้รับ) เธอ, คุณ, น้อง

คำลงท้าย ด้วยความรัก, ด้วยความรักยิ่ง, รักและคิดถึง

ผู้รับ บุคคลทั่วไป

คำขึ้นต้น เรียนคุณ...ที่นับถือ หรือ เรียนผู้จัดการบริษัท ... จำกัด

สรรพนาม (ผู้เขียน) ผม, ดิฉัน

สรรพนาม ผู้รับ) คุณ, ท่าน

คำลงท้าย ขอแสดงความนับถือ

ผู้รับ พระภิกษุทั่วไป

คำขึ้นต้น นมัสการ...

สรรพนาม (ผู้เขียน) ผม, กระผม, ดิฉัน

สรรพนาม (ผู้รับ) ท่าน, พระคุณท่าน, ไต้เท้า, พระคุณเจ้า

คำลงท้าย ขอนมัสการมาด้วยความเคารพอย่างสูง

ส่วนประกอบของจดหมาย

๑. สถานที่เขียน ควรบอกให้ชัดเจน จากหน่วยย่อยไปหาหน่วยใหญ่ เช่น ๕/๒ หมู่ ๔ ตำบลองครักษ์ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง ๑๔๑๒๐
๒. วัน เดือน ปี ใช้แบบจดหมายราชการ ดังนี้ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๕
๓. คำขึ้นต้น ใช้ให้เหมาะสมกับบุคคล
๔. ใจความหรือเนื้อความ ถ้ามีเรื่องจะต้องเขียนมากควรแบ่งเป็นตอนๆ ถ้าจะเขียนเรื่องใหม่ก็ขึ้นบรรทัดใหม่ ไม่ควรเขียนติดต่อกันเพียงย่อหน้าเดียว
๕. คำลงท้าย ต้องใช้ให้สัมพันธ์กับคำขึ้นต้นและใช้ให้ถูกต้องตามฐานะของบุคคล
๖. ชื่อผู้เขียน ถ้าใช้ลายเซ็นต้องวงเล็บชื่อ-นามสกุลไว้ใต้ลายเซ็นด้วยลายมือที่อ่านง่ายชัดเจนหากมีตำแหน่งหน้าที่การงานให้บอกตำแหน่งหน้าที่นั้นด้วย

ขนาดของซอง

การใช้ซองขนาดมาตรฐาน ปัจจุบันที่ทำการไปรษณีย์ทุกแห่งจะมีซองจดหมายจำหน่ายเป็นซองที่มีขนาดเหมาะสม โดยทั่วไปมี ๒ แบบ ดังนี้

๑. ซองสั้น มีขนาด ๓.๕ x ๖ นิ้ว ถึง ๔.๕ x ๗ นิ้ว
๒. ซองยาวมีขนาด ๔.๒๕ x ๙ นิ้ว

การจำหน่ายของ

การจำหน่ายของ มีหลักการ ดังนี้

๑. ที่อยู่ของผู้รับ ต้องเรียงลำดับจากส่วนย่อยไปหาส่วนใหญ่ ได้แก่
 - ชื่อ-นามสกุลของผู้รับ ถ้าเป็นจดหมายสำคัญ เช่น มีธนาคัตติสอดอยู่ด้วยต้องระบุค่านำหน้าชื่อผู้รับ
 - บ้านเลขที่ ซอย หรือตำบล
 - ถนนที่ตั้ง
 - ตำบลหรือแขวง
 - อำเภอหรือเขต
 - จังหวัด
 - รหัสไปรษณีย์
๒. ที่อยู่ของผู้ส่ง เรียงลำดับเช่นเดียวกับผู้รับ จะเขียนไว้ด้านบนซ้ายของตนเอง
๓. คำขึ้นต้น
 - ถ้าเป็นจดหมายส่วนตัว อาจใช้คำว่า "กรุณาส่ง" หรือ "นามผู้รับ"
 - ถ้าเป็นจดหมายราชการหรือจดหมายธุรกิจนิยมใช้ "เรียน"
 - จดหมายถึงพระสงฆ์ทั่วไปใช้ "นมัสการ"
๔. แสตมป์ ต้องติดแสตมป์ตามราคาที่กรมไปรษณีย์ฯ กำหนด เพราะถ้าติดไม่ครบ ผู้รับจะถูกรับเป็น ๒ เท่าของราคาแสตมป์ที่ขาดไป

ปรับปรุงมาจาก <https://sites.google.com>

การวางรูปแบบของจดหมาย

ที่อยู่.....

.....

.....

วันที่.....

คำขึ้นต้น.....

เนื้อความ

.....

.....

เนื้อความ

.....

.....

คำลงท้าย.....

ลายมือชื่อผู้เขียนจดหมาย

ขอรับรองว่าเป็นความจริง

ลายมือชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง/สถานะ

ตัวอย่างจดหมายลาครู

๕/๒ หมู่ที่ ๔ ตำบลองครักษ์
อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง
๑๔๑๒๐

๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๗

เรียน ครูประจำชั้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

เนื่องจากวันเสาร์ที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๗ ผมพลัดตกจากต้นไม้ ข้อเท้าและเข่า
ด้านขวาบวมมาก เอ็นข้อเท้าฉีก คุณพ่อพาไปพบหมอ ที่โรงพยาบาลอ่างทอง คุณหมอให้หยุด
พักรักษาตัวประมาณ ๑ สัปดาห์

ผมจึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตลาป่วย เป็นเวลา ๕ วัน ตั้งแต่วันที่ ๒๐ สิงหาคม ถึง
วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๗ เมื่อครบกำหนดแล้ว ผมจะมาเรียนตามปกติ

ด้วยความเคารพอย่างสูง
เด็กชายกมลชัย เทพบันเทิง

ขอรับรองว่าข้อความที่เด็กชายกมลชัย เทพบันเทิง เขียนเป็นความจริงทุกประการ

กมลชัย เทพบันเทิง
(นายกมลชัย เทพบันเทิง)
ผู้ปกครอง

โครงการสื่อ ๖๐ พรรษา
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ตัวอย่าง จดหมายถึงญาติผู้ใหญ่

๑๕/๑ หมู่ที่ ๕ ตำบลอ่างแก้ว
อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง
๑๔๑๒๐

๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๗

กราบเท้า คุณพ่อคุณแม่ ที่เคารพรักอย่างสูง

ผมได้รับเงิน ๕๐๐ บาท ที่คุณพ่อคุณแม่กรุณาส่งมาให้แล้วครับ ผมจะนำไปซื้อ
กางเกงกีฬา ๑ ตัว และสมุด ๓ เล่ม เหลือเงินอีก ๓๐๐ บาท ผมนำมารวมไว้ในค่าใช้จ่าย
ประจำวันครับ

โรงเรียนจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬา เพื่อคัดเลือกตัวแทนนักกีฬาแต่ละประเภท
เข้าร่วมการแข่งขันในระดับจังหวัด ผมได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนนักกีฬาฟุตบอลและวิ่ง
๑๐๐ เมตร ผมดีใจมากและจะพยายามฝึกซ้อม เพื่อนำรางวัลมาฝากคุณพ่อคุณแม่ครับ

ผมจะเล่าเรื่องดี ให้คุณพ่อคุณแม่ฟังครับ ในงานแข่งขันกีฬาของโรงเรียนมีผู้ใหญ่
จากจังหวัดมาร่วมงาน เขาลืมกระเป๋าถือไว้หน้าห้องน้ำ ผมจึงเก็บไปให้ครูประกาศหาเจ้าของ
เขารับกระเป๋าคืนด้วยความดีใจ เขาประกาศ ชมเชยโดยประกาศชื่อคุณพ่อคุณแม่ด้วยครับ
ส่วนคุณครูให้ผมเป็นเด็กดีที่เป็นตัวอย่างครับ ผมดีใจและยังปลื้มไม่หายเลยครับ จึงเขียนจดหมาย
มาเล่าเรื่องให้คุณพ่อคุณแม่ทราบ ตอนนี้ผมขอทำการบ้านก่อนนะครับ

สุดท้ายนี้ ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย ค้ำครองคุณพ่อคุณแม่ให้มีความสุข
มีสุขภาพแข็งแรงและปลอดภัยครับ

ด้วยความเคารพอย่างสูง

ภูวดล สุวรรณภูมิ

โครงการสื่อ ๖๐ พรรษา

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ตัวอย่าง จดหมายถึงเพื่อน

๑๐๑ หมู่ ๓ ต.ตาคลี
อ. ตาคลี จ. นครสวรรค์
๖๐๑๔๐

๓๐ มีนาคม ๒๕๕๗

นภา เพื่อนรัก

เราได้รับจดหมายจากนภาแล้ว ดีใจด้วยนะที่คณะกรรมการประกวดเขียนเรียงความเรื่อง "พ่อหลวงของปวงชนชาวไทย" เราก็รักและเคารพพระองค์ท่านมากที่สุดในชีวิตเช่นกัน เรามีความสุขทุกครั้ง ที่ได้เห็นพระองค์ แม้เพียงเห็นในจอโทรทัศน์ก็ตาม ครอบครัวของเรา รักพระองค์ทุกคน และนำหลักปรัชญาเรื่องความพอเพียงมาใช้ด้วย

เราเขียนเรียงความไม่เก่ง แต่เราวาดภาพสวยงามนะ คณะกรรมการประกวดเหมือนกัน ได้ไปแข่งขันต่อในระดับภาค เราจะนำภาพที่เราวาดไว้ไปให้นภาดูนะ ในช่วงปิดภาคเรียนนี้ คุณพ่อคุณแม่บอกว่าจะพาครอบครัวของเรามาเยี่ยมคุณปู่ คุณย่า และจะพักหลายวัน เราคงมีเวลาคุยกัน คงได้เที่ยวทะเล สวนสาธารณะใกล้บ้านของนภาแน่เลย

สุดท้ายนี้ เราขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย ดลบันดาลให้นภาเพื่อนรักมีความสุข เรียบง่าย ตลอดไปนะจ๊ะ

รักและคิดถึง
ภัครมล จันทรงาม

โครงการสื่อ ๖๐ พรรษา
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ใบงานที่ ๐๕ การเขียนจดหมาย

คำชี้แจง วารรูปแบบของจดหมายให้ถูกต้อง โดยนำหมายเลขข้อ ๑ - ๘ ที่อยู่หน้าข้อความแต่ละข้อความไปเขียนลงในกรอบสี่เหลี่ยม ข้างล่างนี้

๑. ที่อยู่ หรือสถานที่เขียนจดหมาย

๒. คำขึ้นต้น

๓. วัน เดือน ปี

๔. ชื่อผู้เขียน

๕. คำรับรองของผู้ปกครอง(ถ้ามี)

๖. เนื้อความของจดหมาย

๗. คำลงท้าย

๘. ชื่อผู้ปกครอง

.....
.....
.....

.....

.....

.....
.....
.....
.....
.....

.....

.....

.....

.....

(.....)

.....

ชื่อและที่อยู่ผู้ฝาก

.....
.....
.....
.....

ชื่อและที่อยู่ผู้รับ

.....
.....
.....
.....

ใบความรู้ การกรอกแบบรายการ

การกรอกแบบรายการ หมายถึงการเขียนกรอกรายละเอียดต่างๆ ลงในแบบรายการ ซึ่งเป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นโดยเว้นช่องว่างไว้สำหรับเขียนข้อความเพื่อให้เอกสารนั้นสมบูรณ์และถูกต้อง

แบบรายการแบ่งออกเป็น ๔ ชนิด ได้แก่

๑. แบบรายการที่ใช้ในการติดต่อกับหน่วยงานทั้งภาครัฐบาลและเอกชน แบบรายการชนิดนี้หน่วยงานเป็นผู้จัดทำขึ้นเพื่อความสะดวกแก่ผู้มาติดต่อ นอกจากนี้ยังทำให้จัดเก็บเป็นระเบียบเรียบร้อย เช่นแบบรายการสมัครงาน แบบรายการสมัครเข้าศึกษาต่อใบฝากเงินและถอนเงินของธนาคาร

๒. แบบรายการที่ใช้ภายในองค์กรต่างๆ ในปัจจุบันนี้มีระบบรวบรวมเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรภายในหน่วยงานของตน ด้วยวิธีให้กรอกแบบรายละเอียดเช่น แบบรายการใบลา

การกรอกแบบรายการ ควรปฏิบัติ ดังนี้

๑. อ่านคำชี้แจงในการกรอกแบบรายการนั้นๆ ให้เข้าใจก่อน แต่ถ้าแบบรายการนั้นไม่มีคำชี้แจง ควรอ่านแบบรายการนั้นอย่างผ่านๆ ๑ รอบ เพื่อให้ทราบว่าจะเขียนหรือกรอกข้อความใดๆ ลงในแบบรายการนั้นๆ บ้าง

๒. เขียนหรือกรอกข้อความต่างๆ ลงในช่องว่างของแบบรายการ ซึ่งแบบรายการบางลักษณะ จะชี้แจงให้เขียนหรือกรอกเครื่องหมายต่างๆ

๓. ไม่ควรขีดฆ่า หรือ ลบข้อความ เพราะแบบรายการบางชนิดเป็นเอกสารที่มีผลผูกพันทางกฎหมาย ถ้ามีรอยลบหรือขีดฆ่า อาจทำให้แบบรายการนั้นๆ ใช้อ้างอิงไม่ได้ เพราะขาดความน่าเชื่อถือ

๔. อ่านบททวนที่เขียนหรือกรอกอีกครั้งหนึ่ง เพื่อตรวจสอบว่ากรอกข้อมูลครบถ้วนและถูกต้อง ถ้ามีข้อผิดพลาดให้แก้ไขให้ถูกต้องและสมบูรณ์

ท๔/ผ.๔

ตัวอย่าง การกรอกใบรับฝากเงิน และใบถอนเงิน

ธนาคารกรุงไทย KRUNG THAI BANK PUBLIC COMPANY LIMITED **ใบรับฝากเงินและใบเสร็จรับเงิน DEPOSIT SLIP & RECEIPT SLIP**

สาขา โศภิตาอง เลขประจำตัวผู้เสียภาษี 3101099187 ทะเบียนเลขที่ บม. ๖๖๖ เงินสด Cash
 ประเภทบัญชี ออมทรัพย์ Savings A/C ฝากประจำ Fixed Deposit อื่นๆ Others
 Deposit by รายการโอน TR
 วันที่ 13 มิ.ย. 2555 กระเป๋าออมทรัพย์ SPA กระแสเงินสด Current A/C เช็คธนาคาร CB
 เช็คต่างธนาคาร CL
 เช็คเวียนเก็บ BC

ชื่อบัญชี Account Name นางสาวนารี ไชยงาม สาขา For Branch โศภิตาอง เลขที่บัญชี Account Number 657-0-00180-8

เงินสด Cash จำนวนเงินเป็นตัวเลข สองพันแปดร้อยมาตาก้าวอน จำนวนเงินเป็นตัวเลข 2,800

รวมยอดเงินเป็นตัวเลข สองพันแปดร้อยมาตาก้าวอน Total Amount in Number 2,800

รวมยอดเงินเป็นตัวเลข สองพันแปดร้อยมาตาก้าวอน Total Amount in Number 2,800

ลายมือชื่อผู้ฝาก/โทรศัพท์ นารี
ลายมือชื่อเจ้าหน้าที่ธนาคาร

รหัสบัญชี KMG.004723

ธนาคารกรุงไทย KRUNG THAI BANK PUBLIC COMPANY LIMITED **ใบถอนเงิน WITHDRAWAL SLIP**

สาขา โศภิตาอง ประเภทบัญชี ออมทรัพย์ Savings A/C ฝากประจำ Fixed Deposit เงินสด Cash
 วันที่ 28 มิ.ย. 2555 กระเป๋าออมทรัพย์ SPA อื่นๆ Others
 Withdrawal by รายการโอนเพื่อ Transfer for

ชื่อบัญชี Account Name นางสาวนารี ไชยงาม สาขา For Branch โศภิตาอง เลขที่บัญชี Account Number 657-0-00180-8

จำนวนเงินที่ถอนเป็นตัวเลข หนึ่งพันสามร้อยมาตาก้าวอน Withdrawal Amount in Number 1,300

ลายมือชื่อเจ้าของบัญชี นารี ได้รับเงินไปสามพันดุกต้อง ผู้รับเงิน/ผู้รับมอบฉันทะ Receiver/Authorized (Nominee) นารี ลายมือชื่อเจ้าหน้าที่ธนาคาร Authorized Signature

รหัสบัญชี KMG.004723

โครงการสื่อ ๖๐ พรรษา

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ท๔/ผ.๓-๐๗

ใบงานที่ ๐๗ กรอกแบบรายการ

คำชี้แจง กรอกแบบฝากและถอนเงินธนาคาร

ธนาคารกรุงไทย KRUNGTHAI BANK		ใบรับฝากเงิน DEPOSIT SLIP	
สาขา Branch	ประเภทบัญชี Account Type	☐ ออมทรัพย์ Savings A/C ☐ กรุงไทยทวีคูณ SPA	☐ ฝากประจำ Fixed Deposit ☐ อื่นๆ Others ☐ กระแสรายวัน Current A/C
วันที่ Date	☐ เงินสด Cash ☐ รายการโอน TR ☐ เช็คธนาคาร CB ☐ เช็คต่างธนาคาร CL ☐ เช็คเรียกเก็บ BC		รายการฝาก Deposit by
ชื่อบัญชี Account Name		เพื่อสาขา For Branch	เลขที่บัญชี Account Number
เงินสด Cash	จำนวนเงินเป็นคำอักษร Amount in Word	จำนวนเงินเป็นตัวเลข Amount in Number	
รายการเช็ค Cheques	หมายเลขเช็ค Cheque No.	ชื่อธนาคาร/สาขา Bank Branch	จำนวนเงิน Amount
	ลายมือชื่อผู้นำฝาก/โทรทัพ		ลายมือชื่อเจ้าหน้าที่ธนาคาร
รวมยอดเงินเป็นคำอักษร Total Amount in Word		รวมยอดเงินเป็นตัวเลข Total Amount in Number	

ธนาคารกรุงไทย KRUNG THAI BANK PUBLIC COMPANY LIMITED		ใบถอนเงิน WITHDRAWAL SLIP	
สาขา Branch	ประเภทบัญชี Account Type	☐ ออมทรัพย์ Savings A/C ☐ กรุงไทยทวีคูณ SPA	☐ ฝากประจำ Fixed Deposit ☐ อื่นๆ Others
วันที่ Date	☐ เงินสด Cash ☐ รายการโอนเพื่อ Transfer for		รายการถอน Withdrawal by
ชื่อบัญชี Account Name		เพื่อสาขา For Branch	เลขที่บัญชี Account Number
จำนวนเงินที่ถอนเป็นคำอักษร Withdrawal Amount in Word		จำนวนเงินที่ถอนเป็นตัวเลข Withdrawal Amount in Number	
ลายมือชื่อเจ้าของบัญชี Account Owner Signature	ได้รับเงินไปครบถ้วนถูกต้อง ผู้รับเงิน/ผู้รับมอบอำนาจ Receiver/Authorized (Nominee)	ลายมือชื่อเจ้าหน้าที่ธนาคาร Authorized Signature	

ใบงานที่ ๐๘
กรอกแบบฝากส่งพัสดุไปรษณีย์

คำชี้แจง กรอกแบบฝากส่งพัสดุไปรษณีย์กัณฑ์

ชื่อและที่อยู่ของผู้รับ

ชื่อ.....

ที่อยู่.....

..... รหัสไปรษณีย์

ฝากส่ง ณ ที่ทำการไปรษณีย์

..... วันที่.....เดือน

.....พ.ศ.....

คำตอบรับของผู้รับ ได้รับสิ่งของตามที่แจ้งไว้ข้างต้น

เรียบร้อย เมื่อวันที่เดือน.....

พ.ศ.เวลา.....น.

ลงชื่อผู้รับหรือผู้รับแทน

.....

ผู้รับแทน

ชื่อ.....

เกี่ยวข้องกับผู้รับโดยเป็น.....

ลงชื่อเจ้าหน้าที่ผู้นำจ่าย.....

๑.

ตราประจำวัน

ของที่ทำการไปรษณีย์

ช่องนี้สำหรับเจ้าหน้าที่

เลขที่ของสิ่งของ

ที่ขอใบตอบรับ

๒.

ตราประจำวัน

ของที่ทำการที่ส่งคืนผู้ฝาก

การกรอกแบบรายการต่างๆ ควรกรอกข้อมูลให้สมบูรณ์ ถูกต้อง
โดยใช้ลายมือที่สวยงามเป็นระเบียบเรียบร้อย และเขียนให้สะอาดอ่านง่าย

ใบงานที่ ๐๙
กรอกแบบคำร้องทั่วไป

คำชี้แจง กรอกแบบคำร้องขออนุญาต จัดกิจกรรมกีฬาในกลุ่มสนใจ

แบบคำร้องทั่วไป

เขียนที่โรงเรียน.....

วันที่..... เดือน พ.ศ.

เรื่อง ขออนุญาตจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชน

เรียนผู้อำนวยการโรงเรียน.....

ข้าพเจ้า (ต.ช./ต.ญ.).....ชั้น..... เลขประจำตัว

มีความประสงค์

.....
.....
.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต

ขอแสดงความนับถือ

.....

(.....)

หมายเลขโทรศัพท์ติดต่อ

.....

ใบความรู้ ชนิดของคำ

การเลือกใช้คำให้ถูกต้องตามชนิดและหน้าที่ จะช่วยให้สื่อสารทำความเข้าใจได้ตรง ตามความต้องการและรวดเร็ว คำในภาษาไทยมีหลายชนิดที่ควรทราบในระดับชั้นนี้ คือ คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ คำบุพบท คำเชื่อม คำอุทาน

คำนาม

คำที่ใช้เรียกชื่อคน สัตว์ สิ่งของ สภาพธรรมชาติ สถานที่ต่างๆ ทั้งที่เป็นสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม เรียก **คำนาม**

อ่านและพิจารณาประโยคต่อไปนี้

- ๑) พ่อ แม่ ลูกช่วยกันใส่บาตร
- ๒) หลายประเทศในโลกมีเศรษฐกิจดีขึ้น
- ๓) กล้วยเป็นต้นไม้สารพัดประโยชน์
- ๔) กล้วยตานีมีลำต้นตรง ใบยาวสีเขียวเข้ม
- ๕) คุณยายชอบรับประทานมะม่วงกับข้าวสวย
- ๖) มะม่วงเขียวเสวยมีรสชาติอร่อย
- ๗) นกกำลังบินกลับรัง
- ๘) นื่องอยากเลี้ยงนกขุนทอง

คำที่พิมพ์ตัวหนาในประโยคตัวอย่างข้างต้น เป็นคำนามทั่วไป เรียกว่า **คำนามสามัญ** อ่านและพิจารณาประโยคต่อไปนี้

- ๑) นักท่องเที่ยวชอบไปชม **วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม**
- ๒) กล้วยตานีมีถิ่นกำเนิดมาจากทางตอนใต้ของ **ประเทศอินเดีย**
- ๓) **วันอาทิตย์**หน้าเราจะปลูกกล้วยในสวน
- ๔) ลูกสาวของ**หทัย**ชื่อ**หอม**

พระเชตุพนวิมลมังคลาราม อินเดีย อาทิตย์ หทัย หอม เป็นคำที่ตั้งขึ้นเพื่อเป็นชื่อเฉพาะของคน สัตว์ สิ่งของ และสถานที่ เรียกว่า **คำนามวิสามัญ** คำนามวิสามัญส่วนใหญ่เมื่อใช้มักจะมีคำนามสามัญ เช่น วัด ประเทศ วัน (คำที่พิมพ์ตัวหนาเอน) อยู่ข้างหน้าด้วย

อ่านและพิจารณาประโยคต่อไปนี้

- ๑) ท้ายสวนกล้วยมี**บ้าน** ๕ หลัง
- ๒) **ผู้หญิง** ๒ คนนั้นหน้าตาคล้ายกันราวกับฝาแฝด
- ๓) **ฝูงชน**วิ่งกรูเข้าไปเก็บเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ลานพิธีแรกนาขวัญ
- ๔) **กรรมการ**คณะนี้ กำลังประชุมพิจารณาผลการสอบของนักเรียน

คำที่พิมพ์ตัวหนา คือ **หลัง คน ฝูง คณะ** เป็น **คำลักษณะนาม** บอกลักษณะของคำนาม
สามัญ คือ **บ้าน ผู้หญิง ชน กรรมการ**

ตัวอย่างคำลักษณะนามอื่นๆ เช่น คน เล่ม อัน ขึ้น สาย แห่ง กระจบอก ชี่ กลุ่ม
โหลง หมู่ กอง ชุด พวก เหล่า ทะลาย ฯลฯ อ่านและพิจารณาประโยคต่อไปนี้

- ๑) การ**สลัก**กาบกล้วยเป็นงานฝีมือของคนไทย
- ๒) กล้วยหอม**ไม่มี**ความ**ลับ**กับเพื่อนรัก

คำที่พิมพ์ตัวหนา ในประโยคตัวอย่างนั้น เป็นคำนามที่เกิดจากการแปลงคำ กริยา
ให้เป็นคำนาม มักมีคำว่า **การ หรือ ความ** นำหน้า เช่น การพูด การเขียน ความรัก
ความเมตตา ฯลฯ เรียกว่า **คำอาการนาม**

คำสรรพนาม

คำที่ใช้แทนคำนาม เรียกว่า **คำสรรพนาม** ซึ่งในการพูดหรือเขียน เมื่อใช้คำนามคำใด
คำหนึ่ง และจะกล่าวถึงคำนั้นๆ ในโอกาสต่อไป มักนำคำสรรพนามมาใช้แทน

อ่านและพิจารณาประโยคต่อไปนี้

- ๑) วันนี้**คุณ**ยายไม่**สอน**ฉันเย็บกระถาง เพราะ**ท่าน**ไม่สบาย
- ๒) **คุณ**มีความเห็นเหมือน**เขา**หรือไม่

คำว่า **ฉัน ท่าน คุณ เขา** เป็นคำสรรพนามใช้แทนผู้พูด ผู้ฟังและผู้ที่ถูกกล่าวถึง เรียกว่า
คำสรรพนามแทนบุคคล หรือ **คำบุรุษสรรพนาม** มีคำอื่นๆ อีก เช่น

ดิฉัน ผม อาตมา ข้าพเจ้า ฯลฯ แทนผู้พูด
พระองค์ โยม เธอ ท่าน แก ฯลฯ แทนผู้ฟัง
เขา เธอ มัน ท่าน ใคร ฯลฯ แทนผู้ที่ถูกกล่าวถึง

- ๑) **นั่น**ต้นอะไร

คำว่า **นั่น** เป็นคำสรรพนามที่บอกความหมาย เฉพาะเจาะจง เรียกว่า **คำสรรพนาม**
ชี้เฉพาะ มีคำอื่นๆ อีก คือ **นี่ โน่น นู่น นี้ นั้น โน้น นู่น**

๒) เขาไม่เคยทำความเดือดร้อนให้ใครเลย

คำว่า ใคร เป็นสรรพนามที่มีความหมายทั่วไป ไม่เฉพาะเจาะจง เรียกว่า **คำสรรพนามไม่ชี้เฉพาะ** มีคำอื่นๆ อีก เช่น อะไร ไหน ผู้หนึ่งผู้ใด

๓) ใครเอาต้นกล้วยมาโยนทิ้ง

คำว่า ใคร เป็นสรรพนามที่ใช้เป็นคำถามที่ต้องการคำตอบ เรียกว่า **คำสรรพนามถาม** มีคำอื่นๆ อีก เช่น อะไร ไหน

๔) คนไทยสมัยก่อนต่างก็รู้จักใช้ประโยชน์จากต้นกล้วย

คำว่า ต่าง เป็นคำสรรพนามใช้เพื่อแยกค่านามออกเป็นส่วนๆ เรียกว่า **คำสรรพนามแยกฝ่าย** มีคำอื่นๆ อีก คือ บ้าง กัน

คำกริยา

คำกริยาเป็นคำที่บอกอาการ หรือบอกสภาพของคน สัตว์ พืช สิ่งของ เครื่องใช้ เช่น ยิ้ม วิ่ง ล้ม กิน ตี เป็นคำกริยาบอกอาการ อ้วน ผอม ฉลาด โง่ เก๋ ใหม เป็นคำกริยาบอกสภาพ

อ่านและพิจารณาประโยคต่อไปนี้

๑) ภูเขาถล่มเมื่อวานนี้

๒) รถกระบะวิ่งล้มหายไป

คำว่า ถล่ม วิ่ง ไม่ต้องมีกรรมตามหลังก็ได้ใจความ คำกริยาประเภทนี้ เรียกว่า

คำกริยากรรม

๑) คุณยายเย็บกระถง

๒) ช่างสลักกาบกล้วยให้เป็นลวดลาย

คำว่า เย็บ สลัก ต้องมีกรรม คือ คำ กระถง กาบกล้วย จึงจะได้ใจความสมบูรณ์ คำกริยาประเภทนี้เรียกว่า **คำกริยากรรม**

๑) เขาเหมือนฉัน

๒) ข้าวเป็นอาหารของคนไทย

๓) ผลกล้วยตานีแตกต่างจากผลกล้วยชนิดอื่นคือ เมล็ดมาก

คำว่า เหมือน เป็น คือ เป็นคำกริยาที่ต้องมีค่านาม หรือสรรพนาม ซึ่งทำหน้าที่เป็นส่วนเติมเต็มตามหลังเสมอ เรียกว่า **คำกริยาเติมเต็ม** คำกริยาประเภทนี้ยังมีอีก นักเรียนควรศึกษาเพิ่มเติม

คำบุพบท

คำบุพบท คือ คำที่เชื่อมคำหรือกลุ่มคำให้สัมพันธ์กันและเมื่อเชื่อมแล้วทำให้ทราบว่าคำหรือกลุ่มคำที่เชื่อมกันนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างไร ได้แก่ ใน แก่ จน ของ ด้วย โดย ฯลฯ
หน้าที่ในการแสดงความสัมพันธ์ของคำบุพบท

๑. แสดงความสัมพันธ์เกี่ยวกับสถานที่ เช่น คนในเมือง
๒. แสดงความสัมพันธ์เกี่ยวกับเวลา เช่น เขาเปิดไฟจนสว่าง
๓. แสดงความสัมพันธ์เกี่ยวกับการเป็นเจ้าของ เช่น แหวนวงนี้เป็นของฉัน
๔. แสดงความสัมพันธ์เกี่ยวกับเจตนาหรือสิ่งที่มุ่งหวัง เช่น เขาทำเพื่อลูก
๕. แสดงความสัมพันธ์เกี่ยวกับอาการ เช่น เราเดินไปตามถนน

ชนิดของคำบุพบท คำบุพบทแบ่งเป็น ๒ ชนิด

๑. คำบุพบทที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำต่อคำ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างคำนามกับคำนาม คำนามกับคำสรรพนาม คำนามกับคำกริยา คำสรรพนามกับคำสรรพนาม คำสรรพนามกับคำกริยา คำกริยากับคำนาม คำกริยากับคำสรรพนาม คำกริยากับคำกริยา เพื่อบอกสถานการณ์ให้ชัดเจนดังต่อไปนี้

- บอกสถานภาพความเป็นเจ้าของ เช่น
 - ฉันชื่อสวนของนายสมชาย (นามกับนาม)
 - บ้านของเขาใหญ่โตแท้ๆ (นามกับสรรพนาม)
 - อะไรของเธอยู่นี่ (สรรพนามกับสรรพนาม)
- บอกความเกี่ยวข้อง
 - เธอต้องการมะม่วงในงาน (นามกับนาม)
 - พ่อเห็นแก่แม่ (กริยากับนาม)
 - ฉันไปกับเขา (กริยากับสรรพนาม)
- บอกการให้และบอกความประสงค์
 - แกงหม้อนี้เป็นของสำหรับใส่บาตร (นามกับกริยา)
 - พ่อให้รางวัลแก่ฉัน (นามกับสรรพนาม)

- บอกเวลา

เขามาตั้งแต่เช้า (กริยากับนาม)

เขาอยู่เมืองนอกเมื่อปีที่แล้ว (นามกับนาม)

- บอกสถานที่

เธอมาจากหัวเมือง (กริยากับนาม)

- บอกความเปรียบเทียบ

เขาหนักกว่าฉัน (กริยากับนาม)

เขาสูงกว่าพ่อ (กริยากับนาม)

๒. คำบุพบทที่ไม่มีความสัมพันธ์กับคำอื่น ส่วนมากจะอยู่ต้นประโยคใช้เป็นการทักทาย มักใช้ในคำประพันธ์ เช่น

ดูกร ดูก่อน ดูรา ข้าแต่ คำเหล่านี้ใช้นำหน้าคำนามหรือสรรพนาม

ดูกร ท่านพราหมณ์ ท้าจงสาธยายมนต์บูชาพระผู้เป็นเจ้าด้วย

ดูก่อน ภิกษุทั้งหลาย การเจริญวิปัสสนาเป็นการปฏิบัติธรรมของท่าน

ดูรา สหายเอ๋ย ท่านจงทำตามคำที่เราบอกท่านเถิด

ข้าแต่ ท่านทั้งหลาย ข้าพเจ้ายินดีมากที่ท่านมาร่วมงานในวันนี้

หลักการใช้คำบุพบทบางคำ

" กับ " ใช้แสดงอาการกระชับ อาการร่วม อาการเทียบกันและแสดงระดับ เช่น
ฉันเห็นกับตา

"แก่" ใช้นำหน้าคำที่เป็นฝ่ายรับอาการ เช่น ครูให้รางวัลแก่นักเรียน

"แต่" ใช้แทนคำว่า 'แก่' ในที่เคารพ เช่น นักเรียนมอบพวงมาลัยแต่อาจารย์

"แต่" ใช้ในความหมายว่า จาก ตั้งแต่ เฉพาะ เช่น เขามาแต่บ้าน

"ต่อ" ใช้นำหน้าแสดงความเกี่ยวข้องกัน ติดต่อกัน เทียบจำนวน เช่น

เขายื่นคำร้องต่อศาล

๓. คำบุพบท เป็นคำที่ใช้นำหน้านาม คำสรรพนาม หรือคำกริยาสภาวะมาลา เพื่อแสดงความสัมพันธ์ของคำ และประโยคที่อยู่หลังคำบุพบทว่ามีความเกี่ยวข้องกับคำหรือประโยคที่อยู่ข้างหน้าอย่างไร เช่น

ลูกชายของนายแดงเรียนหนังสือไม่เก่ง แต่ลูกสาวของนายดำเรียนเก่ง

ครูทำงานเพื่อนักเรียน เขาเลี้ยงนกเขาสำหรับฟังเสียงขัน

ตำแหน่งของคำบุพบท

ตำแหน่งของคำบุพบท เป็นคำที่ใช้หน้าคำอื่นหรือประโยค เพื่อให้รู้ว่าคำ หรือประโยค ที่อยู่หลังคำบุพบท มีความสัมพันธ์กับคำหรือประโยคข้างหน้า ดังนั้นคำบุพบทจะอยู่หน้าคำต่างๆ

๑. นำหน้าคำนาม เช่น เขาเขียนจดหมายด้วยปากกา เขาอยู่ที่บ้านของฉัน
๒. นำหน้าคำสรรพนาม เช่น เขาอยู่กับฉันตลอดเวลา เขาพูดกับท่านเมื่อคืนนี้แล้ว
๓. นำหน้าคำกริยา เช่น เขาเห็นแก่กิน โต๊ะตัวนี้จัดสำหรับอภิปรายคืนนี้
๔. นำหน้าคำวิเศษณ์ เช่น เขาวิ่งมาโดยเร็ว

คำเชื่อม

คำเชื่อม คือ คำที่ทำหน้าที่เชื่อมคำกับคำ เชื่อมประโยคกับประโยค เชื่อมข้อความกับข้อความ หรือข้อความให้สละสลวย คำเชื่อมมี ๔ ชนิด คือ

๑. **เชื่อมใจความที่คล้ายตามกัน** ได้แก่คำว่า กับ และ , ทั้ง...และ , ทั้ง...ก็ , ครั้น...ก็ , ครั้น...จึง , พอ...ก็ เช่น

พออ่านหนังสือเสร็จก็เข้านอน
พ่อและแม่ทำงานเพื่อลูก
ฉันชอบทั้งทะเลและน้ำตก
ครั้นได้เวลาเธอก็ไปขึ้นเครื่องบิน

๒. **เชื่อมใจความที่ขัดแย้งกัน** ได้แก่คำว่า แต่ , แต่ว่า , ถึง...ก็ , กว่า...ก็ เช่น

กว่าตำรวจจะมาคนร้ายก็หนีไปแล้ว
เขาอยากมีเงินแต่ไม่ทำงาน
ถึงเขาจะโกรธแต่ฉันก็ไม่กลัว
เธอไม่สวยแต่ว่านิสัยดี

๓. **เชื่อมใจความเป็นเหตุเป็นผลกัน** ได้แก่คำว่า จึง,เพราะ...จึง ,เพราะฉะนั้น...จึง เช่น

เขาวิ่งเร็วจึงหกล้ม ฉันกลัวรถติดเพราะฉะนั้นฉันจึงออกจากบ้านแต่เช้า
เพราะเธอเรียนดีครูจึงรัก เขาไวใจเราให้ทำงานนี้เพราะฉะนั้นเราจะเหลวไหลไม่ได้

๔. เชื่อมใจความให้เลื่อมกอย่างใดอย่างหนึ่ง ได้แก่คำว่า หรือ หรือไม่ก็ , ไม่เช่นนั้น , มิฉะนั้น เช่น

เธอต้องทำงานมิฉะนั้นเธอจะถูกไล่ออก นักเรียนจะทำการบ้านหรือไม่ก็
อ่านหนังสือ คุณจะทานข้าวหรือก้วยเตี้ยว

หน้าที่ของคำเชื่อม

๑. เชื่อมคำกับคำ เช่น ฉันทเลี้ยงแมวและสุนัข นิดกับหน้อยไปโรงเรียน

๒. เชื่อมข้อความ เช่น คนเราต้องการปัจจัย ๔ ด้วยเหตุนี้เราจึงต้องประกอบอาชีพเพื่อให้
ได้เงินมา

๓. เชื่อมประโยคกับประโยค เช่น พี่สาวสวยแต่น้องฉลาด เพราะเขาขยันจึงสอบได้

๔. เชื่อมความให้สละสลวย เช่น เขาก็เป็นคนดีคนหนึ่งเหมือนกัน คนเราก็มึเจ็บป่วยบ้าง
เป็นธรรมดา

ปรับปรุงจาก <https://sites.google.com>

ใบงานที่ ๑๐
ชนิดของคำนาม คำสรรพนาม

คำชี้แจง ตอนที่ ๑ จัดกลุ่มคำนามต่อไปนี้ ตามชนิดของคำนามให้ถูกต้อง

หนังสือธรรมะ มะละกอ ปากกา เด็กหญิงวราภรณ์ ต้น การพูด ต้นไม้
ดอยสุเทพ บาน ความเข้าใจ โทรทัศน์ ความโกรธ เมืองพัทยา เล่า
การทำงาน วัดพระแก้ว สงขลา ผืน การแต่งหน้า ขึ้น

คำนามสามัญ
ตัวอย่าง หนังสือเรียน

.....

.....

.....

.....

.....

คำนามวิสามัญ
ตัวอย่าง นางสาวดี

.....

.....

.....

.....

.....

คำลักษณนาม
ตัวอย่าง องค์กร

.....

.....

.....

.....

.....

คำอาการนาม
ตัวอย่าง การเรียน

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ ๒ เลือกคำสรรพนามเติมลงในช่องว่าง พร้อมบอกชนิดของคำสรรพนามนั้น

เธอ โนน ต่าง ไหน กัน ผู้ใด นั้น ฉัน ใคร อะไร

ข้อ	ประโยค	ชนิดของคำสรรพนาม
๑เรียนอยู่ที่โรงเรียนนานาชาติ	
๒อยู่ในกล่องหน้าห้องสมุด	
๓	ขวดน้ำอยู่.....ไฉ	
๔	ชานา.....เกี่ยวข้าว	
๕	อยู่ที่.....ก็ไม่สะดวกเท่าบ้านเรา	
๖	คุณต้องการพูดกับ.....	
๗	มวยวันนี้ต้อย.....สนุกทุกคู้	
๘	นกเกาะอยู่บน.....	
๙	เขาจะพูดกับ.....ก็เรื่องของเขา	
๑๐	รางวัลชนะเลิศเป็นของ.....	

ตอนที่ ๓ เลือกคำกริยาเติมลงในช่องว่าง พร้อมบอกชนิดของคำกริยานั้น

ตก เกี่ยว เท่า พัด เหมือน เลี้ยง วิ่ง เป็น หัวเราะ ปลูก

ข้อ	ประโยค	ชนิดของคำกริยา
๑	เด็ก.....	
๒	ชานา.....ข้าว	
๓	ข้าว.....อาหารหลักของคนไทย	
๔	ป่าแดง.....มะเขืองามมาก	
๕	ลมพายุ.....แรง	
๖	เขา.....พี่ชาย	
๗	ฝน.....หนักทั้งคืน	
๘	นิมิต.....พี่ชายของเขา	
๙	ลุงสม.....ปลานิลตัวโต	
๑๐	เจ้าตูป.....ไกลมาก	

ใบงานที่ ๑๑
ชนิดของคำบุพบท คำเชื่อม

คำชี้แจง ตอนที่ ๑ ชิดเส้นใต้คำบุพบทในประโยคและบอกความสัมพันธ์ระหว่างคำให้ถูกต้อง
ตัวอย่างการแสดงความสัมพันธ์

ข้อ	คำบุพบท	แสดงความสัมพันธ์
๐	เธอมาจาก <u>หัวเมือง</u>	บอกความเกี่ยวข้อง

ข้อ	คำบุพบท	แสดงความสัมพันธ์
๑	อาหารกระป๋องชนิดนี้เป็นของ <u>สำหรับ</u> ใส่บาตร	
๒	น้องชายสูง <u>กว่า</u> พี่สาว	
๓	ฉันซื้อผลไม้ <u>ของ</u> ลุงจำลอง	
๔	แหวนวงนี้เป็น <u>ของ</u> ฉัน	
๕	สุดาไปโรงเรียน <u>กับ</u> เขามาลี	
๖	คุณครูมอบรางวัล <u>แก่</u> เด็ก	
๗	อรนุชทำการบ้าน <u>ตั้งแต่</u> เช้าวันเสาร์	
๘	มะม่วงผลนี้หวาน <u>กว่า</u> ผลอื่น	
๙	เขาอยู่ <u>กับ</u> ฉันตลอดเวลา	
๑๐	เขาเปิดไฟ <u>จน</u> สว่าง	

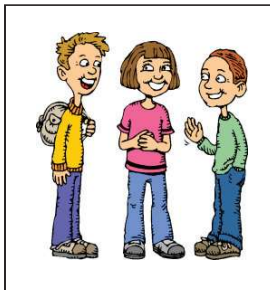
ตอนที่ ๒ เลือกคำเชื่อมมาเติมในประโยคให้ถูกต้อง

เพราะ มิฉะนั้น แต่ และ อย่างไรก็ตาม เพราะ.....จึง แต่ทว่า จึง ในที่สุด

ข้อ	ประโยค
๑	เพชรไม่มาทำงาน.....ลูกไม่สบาย
๒	ฤทัยชอบดูละครตลก.....สีดาชอบละครชีวิต
๓	คาริน.....วีณาเป็นนักเรียนดีเด่น
๔เธอ.....สอบเข้าเรียนต่อได้สำเร็จ
๕	ศยามลไม่ออกกำลังกาย.....ไม่แข็งแรง
๖	ทรายจะดูหนัง.....จะฟังเพลง
๗เธอเดินตากฝน.....เป็นหวัด
๘พวกเขา.....ลงแข่งขันฟุตบอล
๙	สุรีชอบมะม่วงสุก.....น้องของเธอชอบมะม่วงดิบ
๑๐	พัฒนาต้องออกกำลังกายสม่ำเสมอ.....จะไม่แข็งแรง

ใบงานที่ ๑๒
การเขียนประโยคจากภาพที่กำหนดให้

คำชี้แจง เขียนประโยคที่มีคำบุพบทและคำเชื่อม จากภาพ ให้ได้มากที่สุด

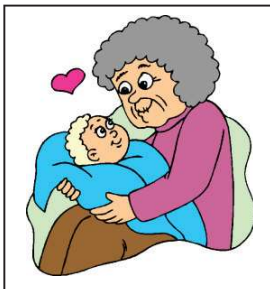

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

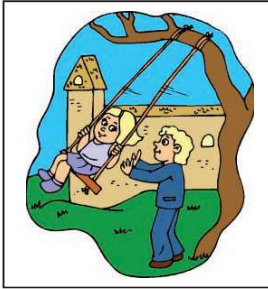

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

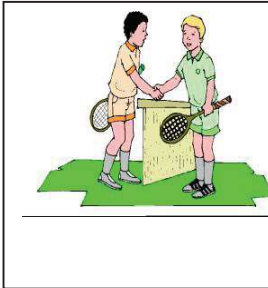

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

วาดภาพแล้วเขียนประโยคที่มีคำบุพบทและคำเชื่อมเกี่ยวกับภาพตามความต้องการ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

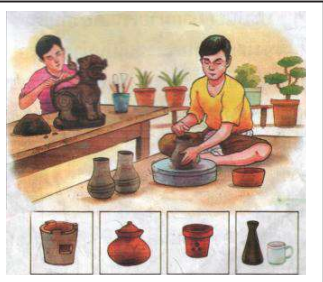

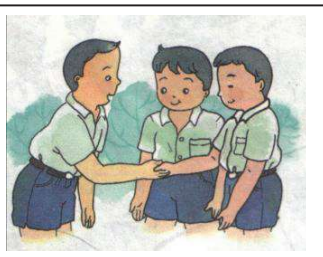
คำชี้แจง

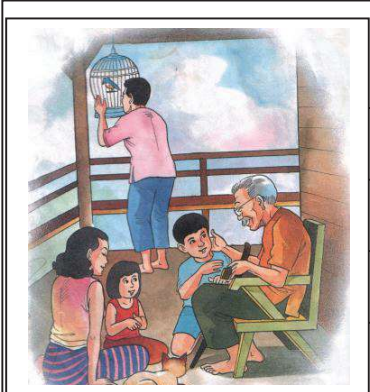
ใบงานที่ ๑๓
การเขียนประโยคที่มีคำบุพบทและคำเชื่อม

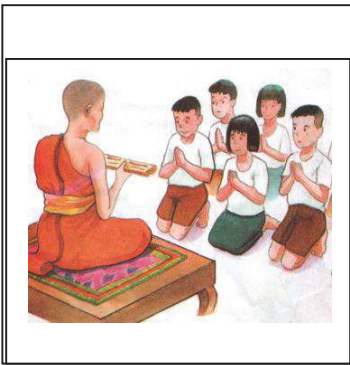
เขียนประโยคที่มีคำบุพบทและคำเชื่อมให้สอดคล้องกับภาพที่กำหนด

ใบงานที่ ๑๔
การเขียนข้อความ

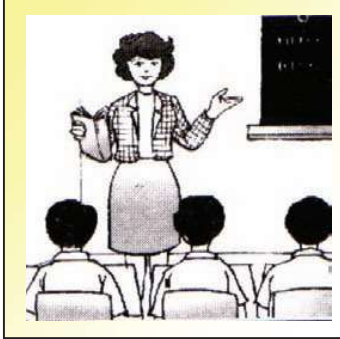

คำชี้แจง เขียนข้อความที่มีคำบุพบทและคำเชื่อมให้สอดคล้องกับภาพ

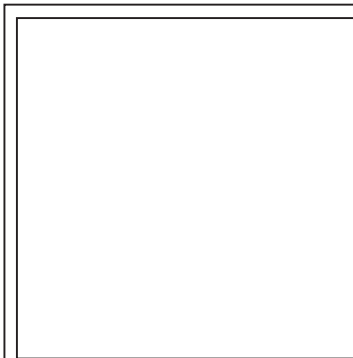

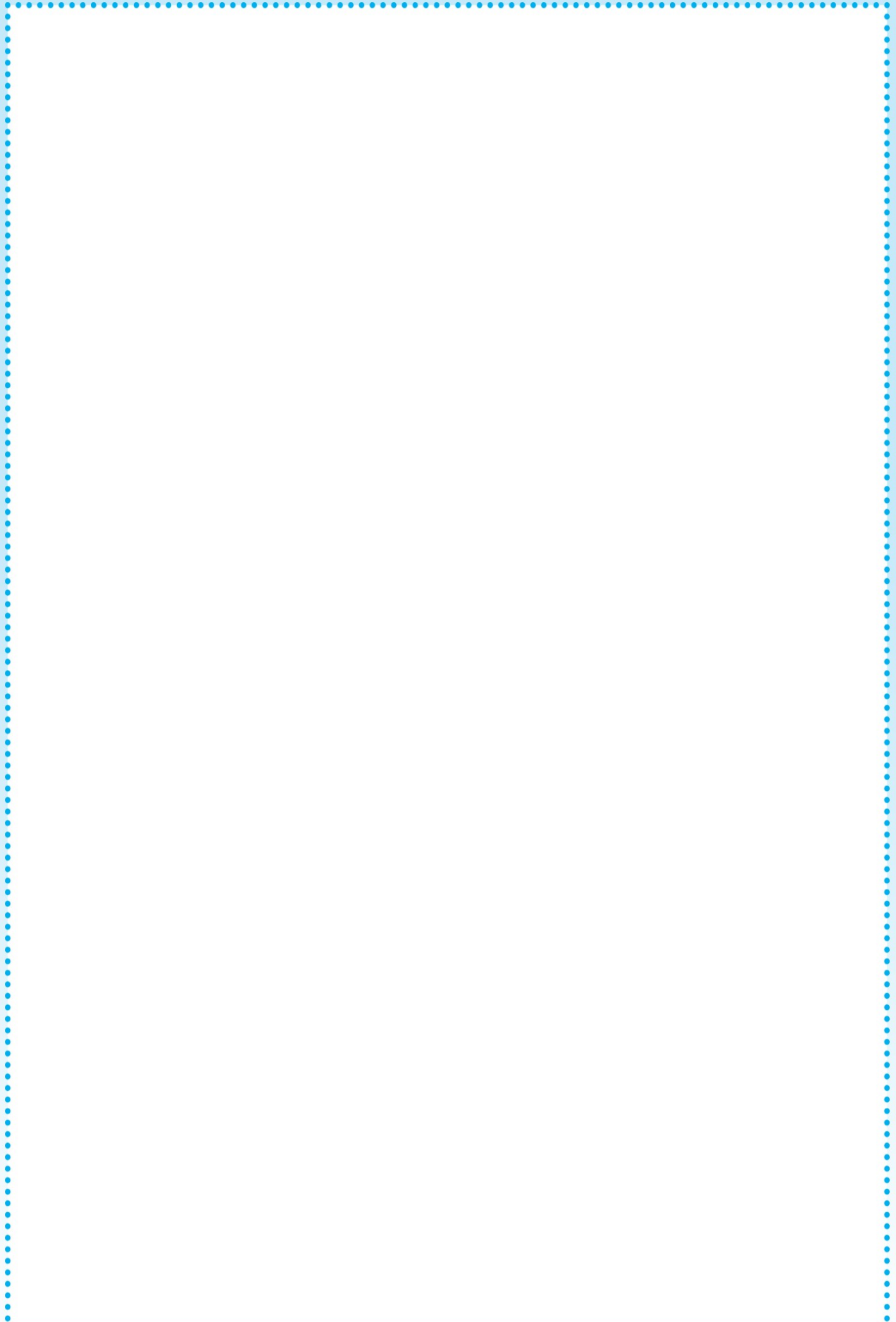

วาดภาพแล้วเขียนข้อความที่มีคำบุพบทและคำเชื่อมให้สอดคล้องกับภาพที่วาด

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕
วรรณกรรมคำสอน

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ วรรณกรรมคำสอน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง ตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

๑. อธิบายคำสอนที่กำหนดให้

“ปัญญาย่อมประเสริฐกว่าทรัพย์” หมายความว่า.....

๒. “รูปแรงแรงดูร้าย รุ่งรัง
 ภายนอกเพียงพียงซัง ชั่วช้า
 เสพสัตว์ที่มรณัง นฤโทษ
 ดั่งจิตสารุชนกล้ำ กลั่นสร้างทางผล”
 คำประพันธ์นี้ต้องการสอนอะไร

นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ เพราะอะไร

๓. เขียนประโยคโดยมีคำอุทานจากสถานการณ์ที่กำหนดให้

ตกใจ =

ดีใจ =

โกรธ =

๔. จัดกลุ่มคำที่กำหนดให้ ให้ถูกต้อง

นักเรียน เบาๆ เร็วๆ เครื่องเขียน ชุบซิบ เสื่อสาด
 ทีละน้อยๆ แม่ค้า แดงๆ หมอดู โศกเศร้า แข็งแรง

คำซ้ำ	คำซ้อน	คำประสม

๕. เลือกคำที่นักเรียนชอบในข้อ ๔ แล้วแต่งประโยค

ประโยคบอกเล่า

ประโยคคำสั่ง

ประโยคคำถาม

๖. อ่านประกาศต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม

Take Care of the Earth ชมรม ๒๒๒ ค.ศ. รักษ์โลก

ผู้คิดผู้เขียน : yamagi

ไชโย !!!!

เรามีทางเลือกให้กับ
โลกของเราแล้ว

ถุงผ้า ~~ถุงพลาสติก~~
จักรยาน ~~รถยนต์~~
25 องศา ~~ต่ำกว่า 25 หรือ สูงกว่า 25 องศา~~

~~~~~ โลกเย็นขึ้นแยะอะ ~~~~~

๖.๑ ใครเป็นผู้ออกประกาศ

.....

๖.๒ จุดประสงค์ของผู้ประกาศคือเรื่องใด

.....

.....

.....

๖.๓ นักเรียนจะนำข้อคิดที่ได้จากการอ่านประกาศนี้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

.....

.....

.....

ใบความรู้ โคลงโลกนิติ

๑. ที่มาของโคลงโลกนิติ

โคลงโลกนิติเชื่อกันว่ามีมาตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา โดยนักปราชญ์ในสมัยนั้นได้คัดเลือกหา สุภาษิตภาษาบาลี และภาษาสันสกฤตที่ปรากฏในคัมภีร์ต่างๆ เช่น คัมภีร์โลกนิติ คัมภีร์ธรรมনীติ หิโตปเทศ ธรรมบท และ พระไตรปิฎก เป็นต้น มาถอดความแล้วเรียบเรียงแต่งเป็นโคลงโลกนิติ ต่อมาในสมัยรัตนโกสินทร์ เมื่อพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ปฏิสังขรณ์ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (วัดโพธิ์ฯ) ในปี พ.ศ. 2374 ก็มีดำริให้จารึกวิชาการสาขาต่างๆ ไว้บนแผ่นศิลาที่ประดับไว้ตามเสาหรือกำแพงพระวิหาร ในการนี้จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร ทรงชำระโคลงโลกนิติของเก่าให้ประณีตไพเราะยิ่งขึ้น เพื่อจารึกไว้ในคราวเดียวกัน

โคลงโลกนิติเป็นพระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร แต่งด้วยโคลงสี่สุภาพ มีความยาวหลายบท แต่ที่นำมาให้นักเรียนอ่านนี้ ได้คัดเลือกมาเป็นบางบทเท่านั้น

โลกนิติ (อ่านว่า โลก – กะ – นิต) หมายถึง การชี้ หรือ แนะนำ (ประโยชน์) ให้แก่โลก การแนะนำแนวทางการดำเนินชีวิต

๒. จุดประสงค์การแต่ง

เพื่อให้ประชาชนได้เรียนรู้และสนใจในการประพฤติปฏิบัติตน พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ จึงโปรดเกล้าฯ ให้จารึกไว้ที่ผนังพระอุโบสถวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

๓. ลักษณะเด่นของโคลงโลกนิติคือ โคลงแต่ละบทมักจะมีเนื้อความจบในบท กล่าวถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพียงเรื่องเดียว ทำให้จดจำได้ง่าย ดังตัวอย่าง

“ความรู้ดียิ่งล้ำ	สินทรัพย์
คิดค่าควรเมื่อนับ	ยิ่งไซ้
เพราะเหตุจักอยู่กับ	กายอาต-มานา
โจรจักเบียนไปได้	เร่งรู้เรียนเอา”

โคลงบทนี้กล่าวถึงการใฝ่ศึกษาหาความรู้ การเรียนถือเป็นสิ่งสำคัญในชีวิต ดังนั้นจึงควรขยันหมั่นเพียร เพราะความรู้จะอยู่กับเราตลอดไป ไม่มีใครสามารถขโมยไปได้และยังสามารถใช้เลี้ยงชีพของตนได้อีกด้วย

โคลงโลกนิติ

ปลาร้าพันห่อด้วย	ใบคา
ใบก็เหม็นคาวปลา	คละคลุ้ง
คือคนหมู่ไปหา	คบเพื่อน พาลนา
ได้แต่ร้ายร้ายฟัง	เฟื่องให้เสียพงศ์
ใบพ้อพันห่อหุ้ม	กฤษณา
หอมระรวยรสพา	เฟริศด้วย
คือคนเสพเสนาหา	นักปราชญ์
ความสุขซาบฤม้วย	ดุจไม้กลิ่นหอม
ผลดีเมื่อสุกไซ้	มีพรรณ
ภายนอกแดงดูฉฉิน	ชาดบาย
ภายในย่อมแมลงวัน	หนอนบ่อน
ดุจดั่งคนใจร้าย	นอกนั้นดูงาม
ยางขาวขนเรียบร้อย	ดูดี
ภายนอกหมดใสสี	เปรียบฝ้าย
กินสัตว์เสพปلامي	ชีวิต
ฉกเช่นชนชาติร้าย	นอกนั้นนวลงาม
รูปแรงแสดงร้าย	รุ่งรัง
ภายนอกเพียงฟังซัง	ชั่วช้า
เสพสัตว์ที่มรณัง	นฤโทษ
ดั่งจิตสารุชนกล้า	กลั่นสร้างทางผล
เป็นคนควรรอบรู้	สมาคม
สองประการนิยม	กล่าวไว้
หนึ่งพาลหนึ่งอุดม	นักปราชญ์
สองสิ่งนี้จึงให้	เลือกรู้สมาคม
นาคิมิพิชเพียง	สุริโย
เล็ยบ่ทำเดโช	เข้มช้า
พิชน้อยหยิ่งโยโส	แมลงปอง
ชูแต่หางเองอ้า	อวดอ้างฤทธิ์

งาสารฤท่อนเหี้ยน	หุดคีน
ค้ำกล่าวสาธุชนยีน	อย่างนั้น
ทุรชนกล่าวคำฝืน	คำเล่า
หัวเต่ายาวแล้วสั้น	เล่ห์ลั่นทรชน
ความรู้ผู้ปราชญ์นั้น	รักเรียน
ฝนทั้งเท่าเข็มเพียร	ฝ่ายหน้า
คนเกียจเกลียดหน่ายเวียน	วนจิต
กลอุทกในตะกร้า	เปี่ยมล้นฤมี
เสียดินสงวนศักดิ์ไว้	วงศ์หงส์
เสียดักดิ์สู้ประสงค์	สิ่งรู้
เสียดูเร้งดำรง	ความสัตย์ ไฉน
เสียดัตย์อย่าเสียดู	ซีพม้วยมรณา
ความรู้ดูยิ่งล้ำ	สินทรัพย์
คิดค่าควรเมื่อนับ	ยิ่งไซ้
เพราะเหตุจกอยู่กับ	กายอาด-มานา
โจรจกเปียนปได้	เร้งรู้เรียนเอา
เว้นวิจารณ์ว่างเว้น	สดับฟัง
เว้นที่ถามอันยัง	ไปรู้
เว้นเล่าลิขิตสัง-	เกตว่าง เว้นนา
เว้นตั้งกล่าวว่าผู้	ปราชญ์ได้ฤมี

วรรณคดีลำนำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ กระทรวงศึกษาธิการ : ๒๕๕๔. หน้า ๗๙-๘๓

ใบงานที่ ๐๑ คิดได้นำไปใช้เป็น

คำชี้แจง อ่านโคลงโลกนิติ ที่กำหนดให้ แล้วเขียนเปรียบเทียบ (๑๒ คะแนน)

ยางขาวขุ่นเรียบร้อย   ดูดี
 ภายนอกหมดใสสี   เปรียบฝ่าย
 กินสัตว์เสปปلامي   ชีวิต
 เฉกเช่นชนชาติร้าย   นอกนั้นนวลงาม

รูปแรงแค้รูปร่างร้าย   รุงรัง
 ภายนอกเพียงพิ้งซัง   ชั่วช้า
 เสพสัตว์ที่มรณัง   นฤโทษ
 ดั่งจิตสาธุนกล้า   กลับสร้างทางผล

ลักษณะนกยาง

ลักษณะนกแรงแ้

_____

_____

_____

_____

_____

_____

นกยาง กับ นกแรงแ้
ทรชน กับ สาธุน

ลักษณะของทรชน

ลักษณะของสาธุน

_____

_____

_____

_____

_____

_____

ข้อคิดที่ได้จากการอ่านโคลง ๒ บทนี้

_____

_____

_____

_____

_____

ท๕/ผ.๑-๐๒

ใบงานที่ ๐๒ วิเคราะห์คุณค่าจากการอ่านวรรณคดี

คำชี้แจง อ่านโคลงโลกนิติ ที่กำหนดให้ แล้วแสดงความคิดเห็นโดยยกเหตุผลมาประกอบให้ชัดเจน (๑๒ คะแนน)

การวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นจากโคลงโลกนิติ

ปลาไร้ฟันท้อด้วย	ใบคา
ใบก็เหมือนคาวปลา	คละคลุ้ง
คือคนหมู่ไปหา	คบเพื่อน พาลนา
ได้แต่ร้ายร้ายฟุ้ง	เฟื่องให้เสียพงศ์

๑. อธิบายความโคลง บทที่อ่านทั้งบท

---

๒. การคบคนเช่นไรจะทำให้เราเป็นคนเช่นนั้นจริงหรือไม่ เพราะเหตุใด

ใบงานที่ ๐๓ ท่องจำบทร้อยกรองที่มีคุณค่า

คำชี้แจง เลือกท่องจำบทร้อยกรองที่มีคุณค่า จากโคลงโลกนิติ (๑๖ คະแนน)

ท่องจำบทร้อยกรองที่มีคุณค่า

นักเรียนเลือกท่องจำโคลงโลกนิติ อย่างน้อยคนละ ๑ บท ตามความถนัดและความสนใจ โดยปฏิบัติดังนี้

- ๑.ท่องเป็นกลุ่ม/จับคู่
- ๒.ท่องรายบุคคล
- ๓.เพื่อน ๆ ในกลุ่มให้คำแนะนำ แก้ไขปรับปรุงน้ำเสียง การออกเสียงคำถูกต้อง การเว้นวรรคตอน ท่องได้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์คำประพันธ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในกลุ่ม
- ๔.ท่องกับครู

การท่องอาขยานเป็นการฝึกความจำที่ดี
ผู้ท่องจะเกิดความภาคภูมิใจและร่วมสืบสาน
ภูมิปัญญาทางภาษาของไทยนะคะ

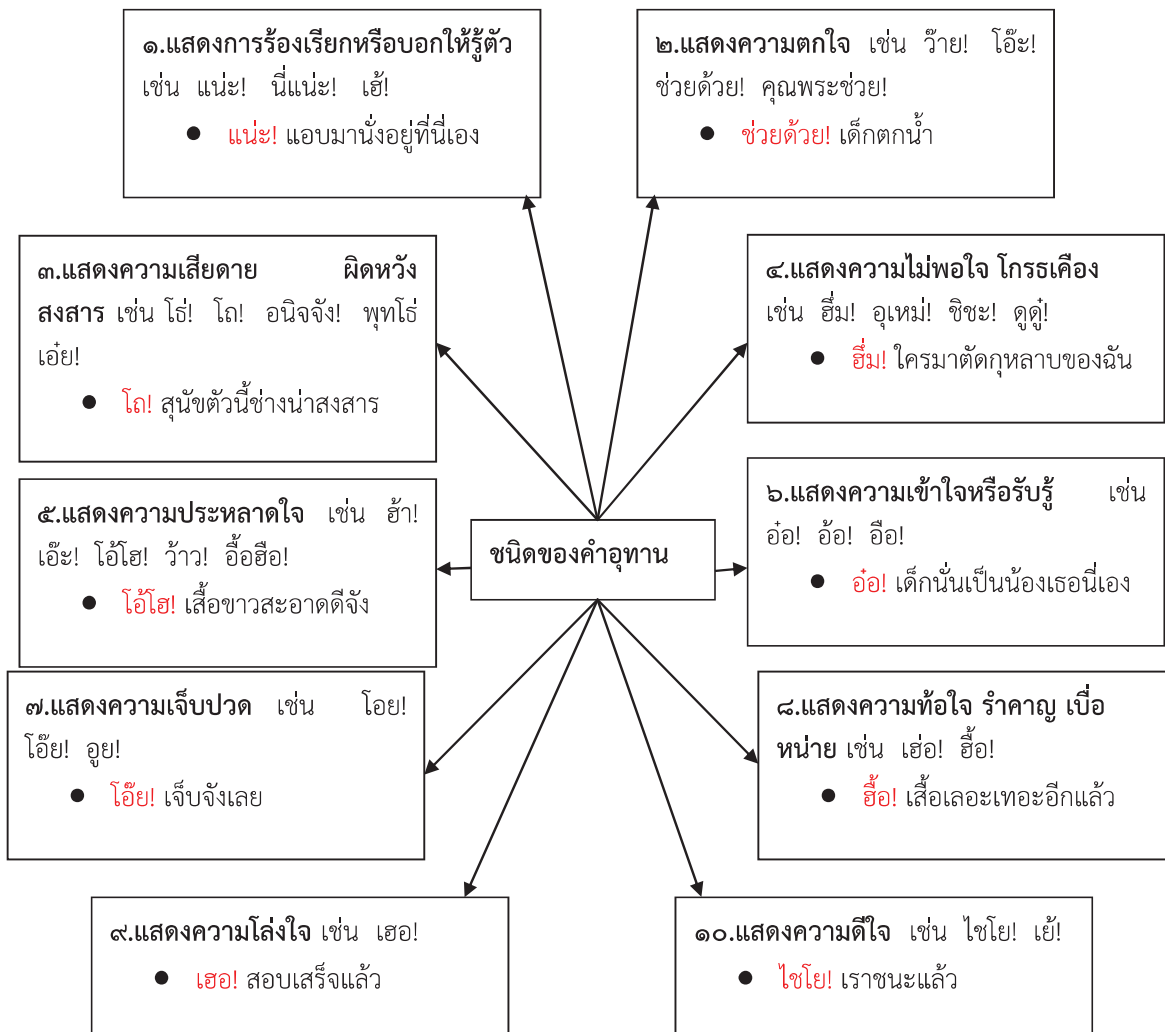

ใบความรู้ ชนิดของคำ (คำอุทาน)

คำอุทาน

คือ คำที่พูดออกมาด้วยน้ำเสียงแตกต่างจากเสียงของคำธรรมดาเพื่อแสดงอารมณ์ ความรู้สึกต่าง ๆ ของผู้พูด คำอุทานมักปรากฏอยู่หน้าประโยค ในการเขียนนิยมใช้เครื่องหมายอัศเจรีย์ (!) กำกับหลังคำอุทาน

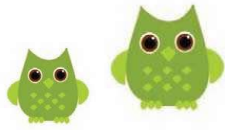
สรุปความรู้ คำอุทานใช้แสดงอารมณ์ ความรู้สึกต่าง ๆ ของผู้พูด ทำให้ผู้ฟังเข้าใจสิ่งที่พูดชัดเจนยิ่งขึ้น

เฮ้! ไปทำแบบฝึกกัน

อ้อ! เข้าใจ

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ กระทรวงศึกษาธิการ : ๒๕๕๖

ใบงานที่ ๐๔ คำอุทานสื่ออารมณ์

คำชี้แจง ตอนที่ ๑ เติมคำอุทานในประโยคสนทนา ให้ถูกต้องสมบูรณ์ (๑๐ คะแนน)

แดง : .....พวกเราชนะแล้ว

ต้อย : .....คุณนี่สิใครเป็นอะไรแน่เลย ฉันเห็นพวกเขาทำหน้านี้วี้วี้ขมวด

แดง : .....สงสัยขาเพลงแน่ๆเลย เราไปดูกันเถอะ

โค้ช : .....เธอสองคนมาพอดี ช่วยพยุงเพื่อนไปนั่งก่อนเร็ว

เบิร์ด : .....เบา ๆ หน่อยเพื่อน ฉันเจ็บนะ

โค้ช : เอาล่ะ! ขอบใจพวกเธอมาก ชัยชนะครั้งนี้เพราะพวกเราทุกคนสามัคคีกัน

ตอนที่ ๒ อ่านนิทานเรื่อง “กวางกับพรานหนุ่ม” แล้วสำรวจคำอุทานจากเรื่อง
เขียนคำอุทานที่พบในเรื่องวิเคราะห์ว่าคำอุทานนั้นแสดงอารมณ์ใดของผู้พูด (๑๐ คะแนน)

นิทานอีสป กวางกับพรานหนุ่ม

ครั้งหนึ่งกวางหนุ่มกำลังดื่มน้ำจากสระ มันชื่นชมความงามของตัวเองที่
แลเห็นในน้ำ “โอ้โฮ!” มันพูด “ท่านจะเห็นเขาสวยงามอย่างนี้ได้ที่ไหน รวมทั้งเขา
ที่แตกกิ่งก้านออกไปนั้นด้วย ข้าอยากมีเขาที่มีคุณค่ามากกว่านี้ เพื่อจะได้รับกับหัวที่
งามสง่ามันเสียเหลือเกิน อนิจจา! น่าเวทนาทำไมขาของข้ามันช่างเล็กเพรียวลมและบอบบางมาก
เกินไปเหลือเกิน ..เฮ้อ! น่าผิดหวังจริงๆ”

ขณะนั้นนายพรานคนหนึ่งเดินเข้ามาใกล้ๆ “อูแม่เจ้า! ช่างเป็นเขาที่งามอะไรเช่นนี้” พรานหนุ่ม
คิด อยู่ในใจ ขณะที่มือก็โก่งสายธนู และได้ยิงลูกธนูหวัดหวิวมาทางมัน

“โอ้โฮ!” เจ้ากวางหนุ่มร้องด้วยความตกใจ ฉับพลันมันก็เผลอแนบไปข้างหน้า ชั่วประเดี๋ยวเดียว
ด้วยความช่วยเหลือของขาอันปราดเปรียวของมัน มันก็ไปอยู่ในที่ที่เกือบจะลับสายตาของนายพราน
แต่เนื่องจากมันไม่ได้สังเกตทางที่วิ่งไป มันวิ่งผ่านต้นไม้บางต้น ที่มีกิ่งก้านห้อยลงต่ำ เขาของมันจึงติดอยู่กับ
กิ่งไม้เหล่านี้ “โอ๊ย!...ช่วยด้วย!” กวางหนุ่มร้องเสียงหลง เมื่อนายพรานกำลังจะตามมาทัน

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า

อย่าเห็นผิดเป็นชอบ (ขาที่เล็กและไม่ชอบกลับช่วยให้รอดตาย แต่เขาที่สวยงามกลับไม่ช่วยอะไรเลย)

ปรับปรุงมาจาก www.เกร็ดความรู้.net

คำอุทาน	๑.แสดงอารมณ์.....
คำอุทาน	๒.แสดงอารมณ์.....
คำอุทาน	๓.แสดงอารมณ์.....
คำอุทาน	๔.แสดงอารมณ์.....
คำอุทาน	๕.แสดงอารมณ์.....

ใบความรู้สำหรับครู-นักเรียน

การสร้างคำในภาษาไทย

เมื่อโลกวิวัฒนาการ มีสิ่งแปลกใหม่เพิ่มขึ้น มีเครื่องมือ เครื่องใช้ วัสดุ หรือสิ่งของต่าง ๆ มาใช้ในชีวิตประจำวันมากมาย ดังนั้น คำที่เคยมีอยู่ในภาษาไทยจึงมีไม่พอที่จะใช้เรียกว่สิ่งของเหล่านั้น เราจึงต้องมีการสร้างคำเพิ่มขึ้นด้วยวิธีต่าง ๆ เพื่อให้มีถ้อยคำใช้ในภาษาไทยได้มากขึ้น

การสร้างคำในภาษาไทยมี ๓ ลักษณะ คือ คำประสม คำซ้อน คำซ้ำ

คำมูล

คำมูล คือ คำ ๆ เดียวที่ไม่มีได้ประสมกับคำอื่น อาจมี ๑ พยางค์ หรือหลายพยางค์ก็ได้แต่เมื่อแยกพยางค์แล้วแต่ละพยางค์ไม่มีความหมาย คำภาษาไทยที่ใช้มาแต่เดิมส่วนใหญ่ เป็นคำมูลที่มีพยางค์เดียวโดด ๆ เช่น พ่อ แม่ กิน เดิน ร้อง คำมูลหลายพยางค์ เป็นคำสองพยางค์ขึ้นไปมีความหมายในตัวไม่สามารถแยกพยางค์ภายในคำได้ เพราะทำให้ไม่มีความหมาย อาจเป็นคำไทยแท้ หรือคำภาษาต่างประเทศก็ได้ เช่น มะละกอ เกร โหระพา นาฬิกา บิดา วิทย์ เป็นต้น

ตัวอย่างแบบสร้างของคำมูล

คน	มี ๑ พยางค์ คือ คน
สิงโต	มี ๒ พยางค์ คือ สิง + โต
นาฬิกา	มี ๓ พยางค์ คือ นา + ฬิ + กา
ทะมัดทะแมง	มี ๔ พยางค์ คือ ทะ + มัด + ทะ + แมง
กระเหี้ยนกระหือรือ	มี ๕ พยางค์ คือ กระ + เหี้ยน + กระ + หือ + รือ

คำประสม

คำประสม คือ คำที่สร้างขึ้นใหม่โดยนำคำมูลตั้งแต่ ๒ คำขึ้นไปมาประสมกัน ให้เกิดเป็นคำใหม่ ความหมายใหม่ โดยอาจมีเค้าความหมายเดิมหรือมีความหมายใหม่ก็ได้

ลักษณะของคำประสม

๑. คำประสมที่เกิดความหมายใหม่ มีเค้าความหมายเดิม เช่น

เตา + ถ่าน	-	เตาถ่าน	หมายถึง	เตาที่ใช้ถ่านเป็นเชื้อเพลิง
เตา + รีด	-	เตารีด	หมายถึง	เครื่องใช้ที่รีดเสื้อผ้า
รถ + ไฟฟ้า	-	รถไฟฟ้า	หมายถึง	รถที่ใช้ไฟฟ้าเป็นพลังงานขับเคลื่อน
รถ + ยนต์	-	รถยนต์	หมายถึง	ยานพาหนะทางบกที่ขับเคลื่อนที่ด้วยพลังงาน อย่างใดอย่างหนึ่งและถ่ายทอดลงสู่ล้อ

๒. คำประสมที่เกิดความหมายใหม่เปลี่ยนไปจากเดิม เช่น

ชาย + หน้า	-	ชายหน้า	หมายถึง	รู้สึกอับอาย
ราด + หน้า	-	ราดหน้า	หมายถึง	อาหารประเภทก๋วยเตี๋ยวมี่น้ำปรุงรสน้ำ
ลูก + น้ำ	-	ลูกน้ำ	หมายถึง	ลูกอ่อนของยุงซึ่งยังอาศัยอยู่ในน้ำ
ผี + เสื่อ	-	ผีเสื่อ	หมายถึง	แมลงพวกหนึ่งมีปีกเป็นแผ่นบางสีต่าง ๆ
หาง + เสื่อ	-	หางเสื่อ	หมายถึง	เครื่องถือท้ายเรือ

๓. คำประสมที่มาจาก อากัรนาม มีคำว่า “การ” หรือ “ความ” นำหน้าคำกริยาหรือคำวิเศษณ์ เช่น การกิน การบ้าน การเมือง การกระทำ ความดี ความชั่ว ความสวย ความขยันหมั่นเพียร

๔. คำประสมที่เกิดจากการย่อคำให้กะทัดรัดขึ้น มักขึ้นต้นด้วยคำว่า ชาว ช่าง นัก ที่ เครื่อง ผู้ หมอ ของ เช่น

ชาวบ้าน	ชาววัง	ชาวนา	ชาวประมง	ชาวสวน
ช่างยนต์	ช่างภาพ	ช่างเสริมสวย	ช่างไฟฟ้า	ช่างไม้
การค้า	การเรือน	นักเรียน	นักการเมือง	นักข่าว
เครื่องเขียน	เครื่องใช้	ที่นอน	ที่อยู่	ที่พัก
หมอหู	หมอลำ	ของกิน	ของใช้	ผู้ตี

คำซ้อน

คำซ้อน เป็นการสร้างคำโดยนำคำมูลที่มีความหมายเหมือนกัน ไกล่เคียงกัน หรือตรงข้ามกัน มาวางซ้อนกันทำให้เกิดคำใหม่ มีความหมายใหม่ โดยความหมายใหม่อาจกว้างขึ้น หนักแน่นขึ้น หรือเบาลงก็ได้

ชนิดของคำซ้อน

๑. คำซ้อนเพื่อความหมาย คือ คำซ้อนที่เกิดจากคำมูลที่มีความหมายเหมือนกัน ไกล่เคียงกัน หรือตรงข้ามกัน มาวางชิดกัน เช่น

ความหมายเหมือนกัน	เสื่อสาด	เหาะเหิน	พุดจา	บ้านเรือน
ความหมายใกล้เคียงกัน	คัดเลือก	แนะนำ	เกรงกลัว	ขัดขวาง
ความหมายตรงกันข้าม	ผิดชอบ	ชั่วดี	ได้เสีย	เข้าค่า

๒. คำซ้อนเพื่อเสียง คือ คำซ้อนที่เกิดจากการนำคำที่มีเสียงคล้องจองและมีความหมายสัมพันธ์กันมาซ้อนกัน เพื่อให้ออกเสียงได้ง่าย ไพเราะ เช่น

เรื่อร่า	ท้อแท้	จริงจัง	ตุ้มตาม	ซุบซิบ
ราบคาบ	จิ้มลิ้ม	แรรันแค้น	เบื้อเรื้อ	อ้างว้าง
ออกอ่อน	อัดอั้น	รวบรวม	กระดุกกระดิก	กระดุกกระเดี้ยว
ประเจิดประเจ้อ	ถั่วยโถโอขาม	ขโมยขโจร	ทรัพย์สิน	ดินสินในน้ำ

ตัวอย่างคำซ้อน

พร้อมเพรียง	ครบครัน	แข็งแรง	ขัดข้อง	ผิดชอบชั่วดี
ถิ่นฐาน	จิตใจ	ทุกข์ยาก	ทรัพย์สิน	ทรัพย์สินสมบัติ
รูปภาพ	รูปพรรณ	โสภเคราะห์	ยวดยาน	กุ่มนี้ยมสิน
สูญหาย	กุ่มยม	อดทน	ขัดขวาง	หนักอกหนักใจ

ปรับปรุงมาจาก <http://edltv.thai.net/courses>
ของการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ใบงานที่ ๐๕ การสร้างคำในภาษาไทย

คำชี้แจง ตอนที่ ๑ สร้างคำใหม่ จากคำที่กำหนดให้ แล้วเลือกคำมาแต่งประโยค (๑๐ คะแนน)

ตัวอย่าง

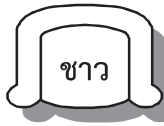
บท

บทบาท บทเรียน บทเพลง บทละคร ตีบทแตก

ณเดช เป็นนักแสดงที่อ่าน**บทละคร**มาอย่างดีจึงเล่นได้สม**บทบาท**

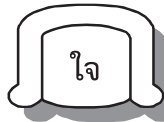
ลับ

ขาว

กล้า

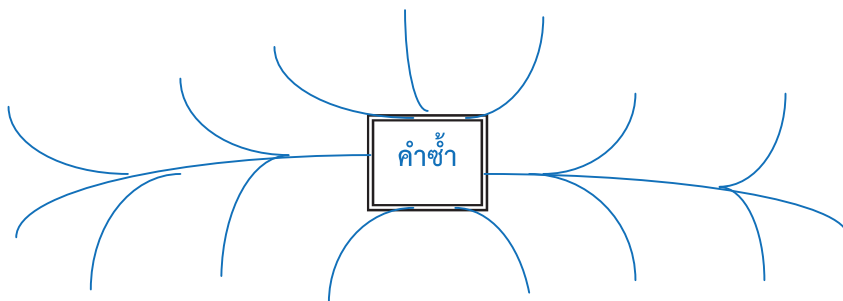
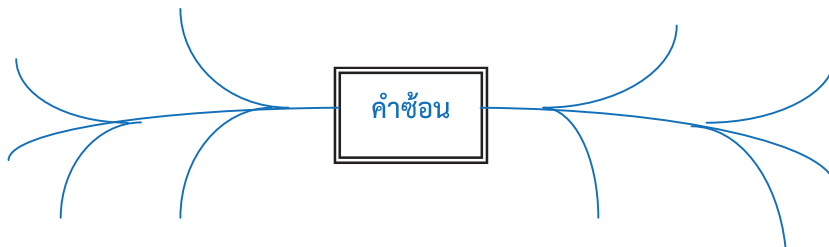
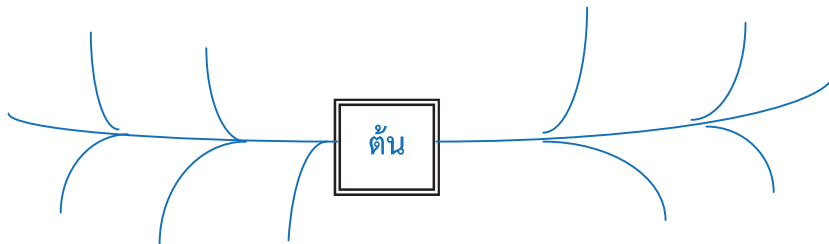
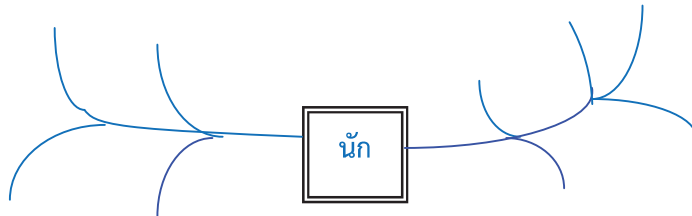

ใจ

ตอนที่ ๒ สร้างคำประสม คำซ้ำ คำซ้อน โดยใช้คำแรกตามคำที่กำหนดให้ (๑๒ คะแนน)

ใบความรู้ ประโยคและส่วนประกอบของประโยค

ประโยค คือ คำ หรือกลุ่มคำที่นำมาเรียงกันสามารถสื่อความได้ โดยทั่วไปประโยคประกอบด้วยส่วนสำคัญ ๒ ส่วน คือ ส่วนที่เป็นประธาน กับ ส่วนที่เป็นภาคแสดง
อ่านและสังเกตประโยคต่อไปนี้

ประธาน		ภาคแสดง
คำนาม	คำสรรพนาม	คำกริยา
พ่อ	-	หัวเราะ
แทน	-	วิ่ง
-	เขา	ดีใจ

ประโยคข้างต้นนี้เรียกว่า **ประโยคสามัญ** ที่ประกอบด้วย **ประธาน** และ**ภาคแสดง** ประธานอาจเป็นคำนามหรือคำสรรพนามก็ได้

ประธาน		ภาคแสดง		
คำนาม	คำสรรพนาม	คำกริยา	คำนาม	คำสรรพนาม
พ่อ	-	อ่าน	หนังสือ	-
แม่	-	ดู	-	ฉัน
-	เขา	เล่น	ลูกข้าง	-

ประโยคข้างต้นนี้เป็นประโยคสามัญที่ภาคแสดงมีคำนาม หรือคำสรรพนาม ตามหลังคำกริยาบางคำ ได้แก่ อ่าน ดู เล่น

ประธาน		ภาคแสดง		
คำนาม	คำสรรพนาม	ส่วนขยาย	คำกริยา	ส่วนขยาย
พ่อ	-	ของฉัน	หัวเราะ	เสียงดัง
นก	-	สีเหลือง	บิน	เร็ว
-	เธอ	คนนั้น	ตกใจ	มาก

ประโยคสามัญข้างต้นนี้ มีโครงสร้างที่ซับซ้อนขึ้น คือ มี**ส่วนขยาย**คำนาม หรือคำสรรพนาม และ**ส่วนขยาย**คำกริยา เพิ่มเข้ามาอีก

ประธาน		ภาคแสดง			
คำนาม	คำสรรพนาม	คำกริยา	คำนาม	คำสรรพนาม	ส่วนขยายคำกริยา
-	เขา	เล่น	ลูกข้าง	-	สนุกมาก
พ่อ	-	อ่าน	หนังสือ	-	อย่างตั้งใจ
แม่	-	ดูแล	-	ฉัน	ด้วยความรัก

ประโยคสามัญข้างต้นนี้ ส่วนขยายคำกริยาบางคำ อาจอยู่หลังคำนาม หรือคำสรรพนามที่ตามหลังคำกริยานั้น ๆ ก็ได้

ที่มา : ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ กระทรวงศึกษาธิการ : ๒๕๕๖. หน้า ๑๕๔-๑๕๕

ใบงานที่ ๐๖ ประโยคและส่วนประกอบของประโยค

ตอนที่ ๑ จำแนกส่วนประกอบของประโยคให้ถูกต้อง (๑๐ คะแนน)

ประโยค	ภาคประธาน		ภาคแสดง			
	ประธาน	ขยายประธาน	กริยา	กรรม	ส่วนขยายกรรม	ส่วนขยายกริยา
พระสังข์หุงข้าวไว้ให้แม่						
คุณตาของฉันดื่มน้ำส้มคั้นทุกเช้า						
นกกระจาบทำรังบนต้นไม้ม่วง						
แดงมีกระปุกออมสินใบใหญ่						
คุณแม่ของเธอร้องเพลงได้ไพเราะมาก						

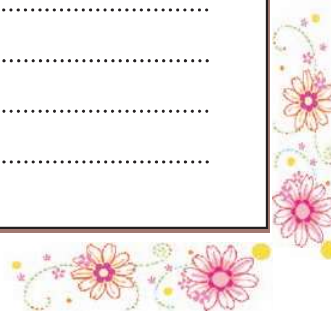
ตอนที่ ๒ แต่งประโยคมีกริยากรรม และประโยคมีกริยากรรม (๑๐ คะแนน)

ประโยคมีกริยากรรม

- ๑.....
- ๒.....
- ๓.....
- ๔.....

ประโยคมีกริยากรรม

- ๑.....
- ๒.....
- ๓.....
- ๔.....
- ๕.....

ใบความรู้ การแบ่งประโยคเพื่อการสื่อสาร

ประโยคที่ใช้เพื่อการสื่อสาร มีหลายชนิด ต้องพิจารณาเลือกใช้ให้ตรงตามจุดประสงค์ เช่น

๑. ประโยคบอกเล่า ใช้บอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ให้ผู้อื่นรู้เรื่อง เช่น

- วันนี้คุณยายจะพาผมไปดูละคร
- จุดรวมความสนใจอยู่ที่เวทีการแสดง
- ผมจะฝึกตีกลองมโนราห์

๒. ประโยคปฏิเสธ ใช้บอกว่าเรื่องราวนั้น ๆ ไม่ใช่ ไม่ต้องการ หรือไม่จริง มักมีคำว่า ไม่ ไม่ใช่ ไม่ได้ อยู่ด้วย เช่น

- ฉันไม่ชอบชมการแสดง
- นี่ไม่ใช่นิสัยของโอม
- ผมไม่ได้ไปเที่ยวกับเพื่อนเพราะพาคุนยายไปชมละคร

๓. ประโยคคำถาม ใช้ถามผู้อื่นเมื่อต้องการคำตอบ มักมีคำแสดงคำถาม ใคร อะไร ที่ไหน เมื่อไร ทำไม ไหม ฯลฯ เช่น

- ใครแสดงเป็นนางมโนราห์
- โอมประทับใจอะไรจากการชมการแสดง
- หิวไหม เข้าห้องน้ำไหม

๔. ประโยคขอร้อง ใช้ขอร้องให้ผู้อื่นทำอย่างหนึ่งอย่างใด มักมีคำว่า กรุณา โปรด ช่วย ฯลฯ อยู่ด้วย เช่น

- กรุณาปิดโทรศัพท์มือถือระหว่างชมการแสดง
- โปรดร่วมมือกับโรงละครแห่งชาติในการรักษาความสะอาด
- ช่วยรักษาสสมบัติของชาติด้านนาฏศิลป์ด้วย

๕. ประโยคแสดงความต้องการ ใช้บอกความต้องการของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้ มักมีคำว่า อยาก ต้องการ ประสงค์ อยู่ด้วย เช่น

- ฉันอยากไปช้กิจกรรมร่วมมรดกประเพณีพลังงาน
- ผมต้องการไปโรงละครแห่งชาติเพื่อเป็นเพื่อนคุณยาย
- เราทุกคนประสงค์จะมีคอนเสิร์ตทำนองกลองไทยที่มีชื่อเสียง

๖.ประโยคคำสั่ง ใช้สั่งให้ผู้อื่นทำอะไรบางอย่างหนึ่ง อาจให้ทำหรือห้ามมิให้ทำก็ได้ เช่น

- ห้ามถ่ายภาพ
- ห้ามนำอาหารเข้ามารับประทาน
- จงปฏิบัติตามระเบียบการเข้าชมโรงละครแห่งชาติ
- อย่าลืมนำไปเป็นเพื่อนคุณยายนะลูก

ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ กระทรวงศึกษาธิการ : ๒๕๕๖. หน้า ๗๘-๗๙

ใบงานที่ ๐๗ ประโยคเพื่อการสื่อสาร

คำชี้แจง ตอนที่ ๑ อ่านป้ายที่กำหนดให้ แล้วนำสาระสำคัญจากป้ายแต่งประโยคเพื่อการสื่อสาร
(๑๐ คะแนน)

สงกรานต์นี้ “สนุก...ไม่เพิ่มขยะ”
เลือกก่อนใช้ คิดก่อนทิ้ง ลดขยะเพื่อโลก

ทางเลือกใหม่ “ไบโอชานอ้อย บรรจุภัณฑ์เพื่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม”

เลือกผลิตภัณฑ์ ไบโอชานอ้อย ✓ ไร้สารพิษก่อมะเร็ง ✓ ไม่ใช่สารพอกสี
ดีต่อคุณ ดีต่อโลก ✓ สามารถย่อยสลายภายใน ๔๕ วัน ✓ มีมาตรฐานรับรอง

ประโยคบอกเล่า

ประโยคปฏิเสธ

ประโยคคำถาม

ประโยคคำสั่ง

ประโยคขอร้อง

ใบความรู้ การอ่านและเขียนประกาศ

การอ่านข่าวสารของทางราชการ

การอ่านข่าวสารของทางราชการ เป็นการสื่อสารข้อความจากหน่วยงานราชการถึงประชาชนบุคคลทั่วไป อาจจัดทำในรูปแบบต่าง ๆ

จุดมุ่งหมายของการอ่านข่าวสารของทางราชการ มีดังนี้

๑. อ่านเพื่อรับทราบ
๒. อ่านเพื่อนำไปปฏิบัติ

ประกาศ เป็นข้อความที่แจ้งเรื่องราวให้ผู้อื่นทราบ เช่น ประกาศทางราชการ ประกาศบริษัท ห้างร้าน

การเขียนประกาศ เป็นการบอกความต้องการ หรือข้อเท็จจริงของหน่วยงานหรือบุคคลเพื่อให้ทราบทั่วกันอย่างกว้างขวาง มี ๒ ประเภท คือ ประกาศที่ไม่เป็นทางการ และประกาศที่เป็นทางการ

๑. ประกาศที่ไม่เป็นทางการ

เป็นการเขียนแจ้งเรื่องให้ผู้อื่นทราบและให้ปฏิบัติตามความต้องการของผู้ประกาศ โดยจะบอกความต้องการและหรือจุดประสงค์ และให้รายละเอียดประกอบตามความจำเป็น ภาพ หรือคุณลักษณะที่เด่นชัด

ตัวอย่าง

การประกาศสัตว์เลี้ยงหาย

ใครพบมีรางวัล

แมวพันธุ์.....อายุ.....ปี

ลักษณะพิเศษ.....
.....

ผู้พบเห็นกรุณาติดต่อที่

บ้านเลขที่.....

โทรศัพท์.....

๒. ประกาศที่เป็นทางการ ส่วนใหญ่เป็นประกาศทางราชการ มีหลักการเขียนที่สำคัญคือ

๑. บอกใจความสำคัญให้ครบว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไม ตามจุดประสงค์
๒. ลำดับความจากบอกเหตุไปหาผล หรือบอกความต้องการ แล้วให้ผู้เกี่ยวข้องปฏิบัติตาม
๓. ใช้ถ้อยคำที่กระชับ ชัดเจน ภาษาที่เป็นแบบแผนหรือกึ่งแบบแผน ไม่ใช่ภาษาพูด
๔. การเขียนตามรูปแบบของประกาศ

ตัวอย่าง

ประกาศ...(ชื่อหน่วยงานราชการที่ออกประกาศ)

เรื่อง...(ชื่อเรื่องที่ประกาศ)

(ย่อหน้า).....อ้างเรื่องที่ประกาศ.....

(ย่อหน้า).....จุดประสงค์สำคัญ รายละเอียด เงื่อนไขต่าง ๆ และขั้นตอนการปฏิบัติ

จึงประกาศมาให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ลายมือชื่อผู้ประกาศ
(ชื่อเต็มของเจ้าของลายมือ)
ตำแหน่งของผู้ออกประกาศ

ตัวอย่าง

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เรื่อง อนุญาตให้ใช้สื่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชุด ภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้ในสถานศึกษาได้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๓

ชินภัทร ภูมิรัตน์

(นายชินภัทร ภูมิรัตน์)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ท๕/ผ.๔-๐๘

ใบงานที่ ๐๘ ประกาศน๑รู้

ประกาศกรมอุตุนิยมวิทยา

พาย๑ “เซบ๑”

ฉบับที่ ๑๓ ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๖

เมื่อเวลา ๑๐.๐๐ น. วันน๑ (๓ ส.ค.๕๖) พาย๑โซนร้อน “เซบ๑” (JEBI) บริเวณชายฝั่งประเทศเวียดนาม มีศูนย์กลางอยู่ห่างจากกรุงฮานอย ประเทศเวียดนามทางทิศตะวันออกเฉียงออกประมาณ ๒๐๐ กิโลเมตร หรือที่ละติจูด ๒๑.๒ องศาเหนือ ลองจิจูด ๑๐๗.๘ องศาตะวันออก มีความเร็วลมสูงสุดใกล้ศูนย์กลาง ประมาณ ๘๕ กม./ชม. กำลังเคลื่อนที่ทางทิศตะวันตกค่อนทางเหนือเล็กน้อยด้วยความเร็วประมาณ ๒๕ กิโลเมตรต่อชั่วโมง คาดว่าจะขึ้นฝั่งใกล้กรุงฮานอยประเทศเวียดนามในเที่ยงวันนี้ (๓ ส.ค.๕๖) หลังจากนั้นจะอ่อนกำลังลงเป็นพาย๑ดีเปรสชันและหย่อมความกดอากาศต่ำต่อไป ลักษณะเช่นนี้ทำให้ในช่วงวันที่ ๓-๕ สิงหาคม ๒๕๕๖ จะมีฝนตกหนักถึงหนักมากบางแห่ง และมีลมแรงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ บริเวณจังหวัดหนองคาย บึงกาฬ เลย หนองบัวลำภู อุดรธานี สกลนคร นครพนม และมุกดาหาร ส่วนภาคเหนือบริเวณจังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ พะเยา น่าน แพร่ อุดรดิตถ์ พิชณุโลก และเพชรบูรณ์ ขอให้ประชาชนระวังอันตรายจากสภาวะอากาศดังกล่าวไว้ด้วย

อน๑ มรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดปกคลุมทะเลอันดามัน ประเทศไทย และอ่าวไทย มีกำลังค่อนข้างแรง ทำให้บริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ฝั่งตะวันตก ยังคงมีฝนตกหนักถึงหนักมากในบางพื้นที่ ขอให้ประชาชนบริเวณจังหวัดจันทบุรี ตราด ระนอง พังงา ตรัง และสตูล ระวังอันตรายจากฝนตกหนักถึงหนักมาก ส่วนคลื่นลมในทะเลอันดามันและอ่าวไทยตอนบนบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือสูงประมาณ ๒ เมตร ขอให้ชาวเรือเพิ่มความระมัดระวังในการเดินเรือในระยะนี้ไว้ด้วย

ประกาศ ณ วันที่ ๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ เวลา ๑๑.๐๐ น.

(ลงชื่อ) วรพัฒน์ ทิวถนอม

(นายวรพัฒน์ ทิวถนอม)

อธิบดีกรมอุตุนิยมวิทยา

